

ကင်အီဆွန်း နှင့် ဆိုရှယ်လစ်ကိုရီးယား

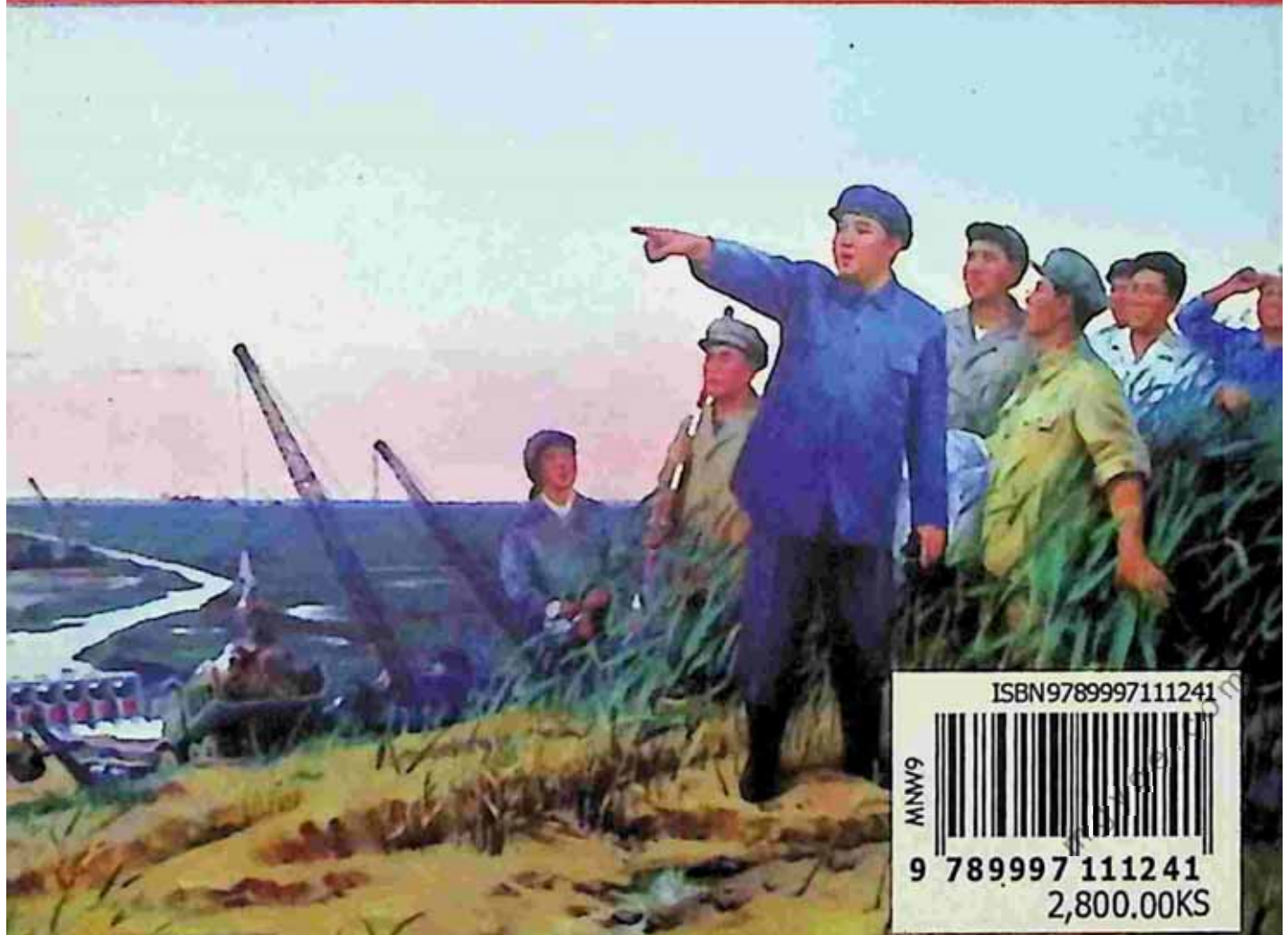
မောင်နေဝင်း

ကင်အိဆွန်း နှင့် ဆိုရှယ်လစ်ကိုရီးယား

မောင်နေဝင်း

၁၉၇၉ ခုနှစ်ထုတ် စာရေးဆရာမောင်နေဝင်း၏ ဧည့်သည်တော်အဖြစ်
ခရီးသွားအတွေ့အကြုံစာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။
စာရေးသူ၏ ခရီးသွားအတွေ့အကြုံ ရေးသားမှုကို
အမှတ်တရ ပြန်လည်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
ခေတ်စနစ် အခြေအနေတို့မှာ နိုင်ငံအများ ကမ္ဘာအနှံ့ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီ
ဖြစ်ပါသည်။ ထိုခေတ် ထိုနှစ်ကာလကို
နောက်ခံထား ဖတ်ရှုလေ့လာကြရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုရှယ်လစ်ကိုရီးယား၏
ခေါင်းဆောင်ကြီးကင်အိဆွန်း ခေါင်းဆောင်မှုကာလကို ပေါ်လွင်စေရန်
စာအုပ်အမည်ကို တိုးချဲ့ထားပါသည်။

ISBN9789997111241

9 789997 111241
2,800.00KS

ကင်အိဆွန်းနှင့်ဆိုရှယ်လစ်ကိုရီးယား၊ မောင်နေဝင်း
စာမျက်နှာ ၂၃၀ မျက်နှာ၊ ၁၃ စင်တီ x ၂၀.၅ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၁၈၊ ဩဂုတ်လ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
၁၉၇၉ နေရိရိစာအုပ်တိုက်ထုတ် ပထမအကြိမ်။

ရောင်းစျေး ၂ ၈ ၀ ၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCMyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

ကင်အီဆွန်းနှင့်
ဆိုရှယ်လစ်ကိုရီးယား
မောင်နေဝင်း

(ပထမအကြိမ်ထုတ်ဝေစဉ်က ဆိုရှယ်လစ်ကိုရီးယားအမည်ဖြင့်)

ဒုတိယအကြိမ်၊ ၂၀၁၈

မြန်မာနိုင်ငံ
 အစိုးရအဖွဲ့
 စီမံကိန်းဦးစီးဌာန

မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရအဖွဲ့ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန

မာတိကာ

၁။ စာရေးသူ၏ အမှာစာ	က
၂။ ကမ္ဘာသစ်သို့ အဝင်	၁
၃။ ချူလီမာမြင်းသည်တော်များရှိရာသို့	၉
ပီကင်းမှအထွက်	၉
သမိုင်းအစမှ လူထုအုံကြွမှုအထိ	၂၃
ကင်အီဆွန်းဘယ်ကလာသနည်း	၂၆
နိုင်ငံ၏ ဘုရင်များ	၃၂
သုညကစရတာပါ	၃၅
နမ်ပို သို့မဟုတ် အနောက်ကမ်းခြေ	၃၈
အနိမ့်မှအမြင့်သို့တက်သောရေ	၄၄
၄။ ဆာရီဝန်သို့ ပထမတစ်ခေါက်	၅၀
ရက်တစ်ရာတိုက်ပွဲ	၅၀
အမျိုးသမီးသူရဲကောင်း	၅၃
၅။ ခေတ်သစ်နှင့် ခေတ်ဟောင်း	၅၈

ပညာပေးသည့် ပျော်စရာများ	၅၈
ပြုယမ်းမြေအောက်ရထား	၆၂
ပုံဟွာရီ	၆၅
၆။ အရင်းကျမ်းနှင့် သစ်သီးအမျိုး ၅၀	၇၀
ကြမ်းတမ်းသော အတိတ်ခရီး	၇၀
ပန်းသီးတစ်လုံး ငါးချွန်	၇၄
၇။ တူတံစဉ်ကြားမှ စာရေးစုတ်တံ	၇၇
ဆန်နှင့်ဆောက်သောတက္ကသိုလ်	၇၇
အနာဂတ်ကို ပုံသွန်းခြင်း	၈၃
၈။ အကျော်ကြားဆုံးဥမင် နှစ်ခု	၈၉
ဝွန်ဆာရီ	၈၉
ဥမင်တွင်းမှ ဇာတ်လမ်းအချို့	၉၆
၉။ အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်	၁၀၁
မမေ့နိုင်သော နှစ်များ	၁၀၁
ကမ္ဘာကျော်ပန်မွန်ဂျုံ	၁၀၅
အခြားတစ်ဖက်မှ အမေရိကန်	၁၁၉
၁၀။ ဆိုရှယ်လစ်ကျေးလက် ရှုခင်း	၁၂၃
နွံအိုင်မှ သီးသောရွှေ	၁၂၃
၁၁။ အရှေ့ပင်လယ်အော်	၁၃၄
သံနဲ့စက်ဟာ စက်မှုလုပ်ငန်းရဲ့ဘုရင်	၁၃၄
တစ်နှစ်လျှင် ဘဲသားတန်တစ်ယောင်	၁၄၁
ကျောက်တုံးမှချည်မျှင်သို့	၁၄၄
သွေးလှူဆရာဝန်များ	၁၅၂

၁၂။	ချစ်ကြည်ရေး တေးသံများ	၁၆၀
	ချစ်ကြည်ရေးဌာနချုပ်	၁၆၀
	မြန်မာကျောင်း	၁၆၂
၁၃။	တော်လှန်ရေးအနုပညာ၊ တော်လှန်သော ယဉ်ကျေးမှု	၁၆၆
	ပြုယမ်းမှ နဂါးနီသီချင်း	၁၆၆
	“ပြောလိုက်ပါ့တော့ မြိုင်ယံ	၁၇၀
	ဘာကိုဦးတည်ပြီး ဘယ်လိုခံစားသလဲ	၁၇၅
၁၄။	နောက်ကြောင်းပြန်အတွေးများ	၁၈၀
	နံနက်ခင်း၏ ငြိမ်သက်ခြင်းနိုင်ငံ	၁၈၀
	စိုးရိမ်သောမျက်နှာများ	၁၈၅
	ချူလီမာလှုပ်ရှားမှု	၁၈၈
	ချွန်ဆန်ရီစိတ်ဓာတ်နှင့် နည်းနာ	၁၉၀
	တေအန်လုပ်ငန်း စနစ်	၁၉၂
	ကျေးလက်စစ်တမ်း	၁၉၃
	ဂျူချေဆိုတာ ဘာလဲ	၁၉၆
	စားဝတ်နေရေး	၂၀၂
	နိုင်ငံပေါင်းစည်းရေး ပြဿနာ	၂၀၅
	မြန်မာမိတ်ဆွေများသို့	၂၁၂
၁၅။	“ဂျူချေ” နိုင်ငံကိုနှုတ်ဆက်ခြင်း	၂၁၆
၁၆။	နောက်ဆက်တွဲ	၂၂၃

1. 2019年12月31日，甲公司资产负债表显示，应付账款为1000万元。2020年1月15日，甲公司收到乙公司支付的应付账款1000万元。2020年1月31日，甲公司收到丙公司支付的应付账款1000万元。2020年2月15日，甲公司收到丁公司支付的应付账款1000万元。2020年2月28日，甲公司收到戊公司支付的应付账款1000万元。2020年3月15日，甲公司收到己公司支付的应付账款1000万元。2020年3月31日，甲公司收到庚公司支付的应付账款1000万元。2020年4月15日，甲公司收到辛公司支付的应付账款1000万元。2020年4月30日，甲公司收到壬公司支付的应付账款1000万元。2020年5月15日，甲公司收到癸公司支付的应付账款1000万元。2020年5月31日，甲公司收到甲子公司支付的应付账款1000万元。2020年6月15日，甲公司收到甲戌公司支付的应付账款1000万元。2020年6月30日，甲公司收到甲酉公司支付的应付账款1000万元。2020年7月15日，甲公司收到甲申公司支付的应付账款1000万元。2020年7月31日，甲公司收到甲未公司支付的应付账款1000万元。2020年8月15日，甲公司收到甲巳公司支付的应付账款1000万元。2020年8月31日，甲公司收到甲辰公司支付的应付账款1000万元。2020年9月15日，甲公司收到甲卯公司支付的应付账款1000万元。2020年9月30日，甲公司收到甲寅公司支付的应付账款1000万元。2020年10月15日，甲公司收到甲子公司支付的应付账款1000万元。2020年10月31日，甲公司收到甲戌公司支付的应付账款1000万元。2020年11月15日，甲公司收到甲酉公司支付的应付账款1000万元。2020年11月30日，甲公司收到甲申公司支付的应付账款1000万元。2020年12月15日，甲公司收到甲未公司支付的应付账款1000万元。2020年12月31日，甲公司收到甲巳公司支付的应付账款1000万元。

စာရေးသူ၏အမှာ

ကိုရီးယား ဗဟိုသတင်းဌာန (ကေ-စီ-အင်-အေ)၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သတင်းထောက်အဖြစ် ကျွန်တော်အား ကိုရီးယားနိုင်ငံတွင် လေ့လာရန်အတွက် ဖိတ်ကြားခြင်းခံရ သဖြင့် ၁၉၇၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ကိုရီးယားဒီမိုကရက်တစ် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် အဆိုပါခရီးစဉ်၏ ရလဒ်ဖြစ်သည်။ ကိုရီးယားဒီမိုကရက်တစ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတွင် ကျွန်တော် မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် အကြောင်းခြင်းရာများကို အပိုအလိုမရှိ အရင်းအတိုင်း ဖောက်သည်ချရန် ကျွန်တော် အားထုတ်သော စာအုပ်လည်းဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ခရီး သွားဟန်လွဲ တွေ့သိခဲ့သော “ရဲဘော်ကင်အီဆွန်း”၊ “ဂျူင�ချ”၊ “ချူလီမာ” ဟူသော စကားလုံးများနှင့် ခွဲခြားမရအောင် ဆက် စပ်နေသည့် ကိုရီးယားလူမျိုးများကို တတ်နိုင်သမျှ အရင်း ဇာစ်မြစ်အထိ စူးစမ်းသောအမြင်ဖြင့် ကျွန်တော်တင်ပြဖို့အား ထုတ်ပါသည်။

ကိုရီးယားဒီမိုကရက်တစ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့အရှေ့ဖျား နိုင်ငံငယ်ကလေး ဖြစ်သည်။ လူဦးရေလည်း နည်းပါးပါသည်။ စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကိုလည်း မကြုံဖူး

လောက်အောင် ခံခဲ့ရသည်။ သို့ပါလျက် ဆယ်စုခေတ်တစ်
 ခေတ် ကျော်ကျော်ကလေးအတွင်း ယင်း၏နိုင်ငံရေး၊ စီးပွား
 ရေး၊ လူမှုရေးတိုးတက်လာမှုတွေ မြန်ဆန်လွန်းလှသဖြင့်
 ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးက တအံ့တဩ ဖြစ်ကြရသည့် နိုင်ငံလည်း
 ဖြစ်သည်။ ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်
 လာသောနိုင်ငံဟု ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်း
 ကျင်သူများက အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းခံရသော နိုင်ငံဟု
 လည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။

အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာ
 နိုင်ငံနှင့် ကိုရီးယားဒီမိုကရက်တစ် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတို့
 သည် ချစ်ခင်ရင်းနှီးသော ဆက်ဆံရေးကို အခိုင်မာစိုက်ထူ
 ထားသည့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှစ်နိုင်ငံ၊ ဘက်မလိုက် နှစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်း သမ္မတကြီးကင်အီဆွန်း
 (အင်ဒိုနီးရှားတွင် ကျင်းပသော ဘန်ဒေါင်းကွန်ဖရင့် ၁၀
 နှစ်မြောက် အထိမ်းအမှတ်သို့ တက်ရောက်ပြီးနောက် အပြန်)
 မြန်မာနိုင်ငံတွင် ခေတ္တဝင်ရောက် ရပ်နားခြင်း၊ သမ္မတကြီး
 ဦးနေဝင်းက ၁၉၇၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ကိုရီးယား
 ဒီမိုကရက်တစ် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့ တရားဝင်ချစ်ကြည်
 ရေး အလည်အပတ်သွားရောက်ခြင်းအားဖြင့် အထက်ပါ
 အဆက်အဆံများ ပိုမိုတိုးတက် ခိုင်မာလာခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကိုရီးယားနိုင်ငံတို့ တည်ဆောက်ခဲ့
 သော ချစ်ကြည်ရေးသည် ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲ တည်ရှိ
 ရေးမှု ငါးချက်၏ ကောင်းမွန်လှပသော စံနမူနာဖြစ်သည်။
 ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ အချင်းချင်း၊ ဘက်မလိုက်နိုင်ငံအချင်းချင်း
 အတုံ့အပြန် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည့် ကူးလူးဆက်ဆံမှု၊
 ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၏ အကောင်းဆုံးသာဓကလည်းဖြစ်
 သည်။

အထက်ပါ နောက်ခံအကြောင်းများကို စွဲမှတ်လျက်

ဤစာအုပ်ကို ကျွန်တော်ရေးပါသည်။ မြန်မာနှင့် ကိုရီးယား ပြည်သူတို့သည် ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်ဆိုင်ရေး တိုက်ပွဲသမိုင်းလမ်းကြောင်းချင်း ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းသစ် တည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ အနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်ချင်းလည်း တူညီကြသည်။ “တစ်လှေတည်းစီး တစ်ခရီးတည်းသွား” များဖြစ်ကြသော ဤနှစ် နိုင်ငံပြည်သူများ၏ ချစ်ကြည်သွေးစည်းမှုကို အစဉ်ထာဝရ အမှတ်ရစိမ့်သောငှာ ဤစာအုပ်ကိုရေးခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ကိုရီးယားနိုင်ငံသည် နှစ်ဆယ်ရာစု ကမ္ဘာ့အရေးအရာများ၌ မှတ်တိုင်သဖွယ် ကျန်ရစ်သည့် အဖြစ်အပျက်များစွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ နိုင်ငံလည်းဖြစ်သဖြင့် “ကိုရီးယားစစ်ပွဲ”၊ “ပေါင်းစည်းရေးပြဿနာ”၊ “၃၈ မျဉ်းပြိုင်” စသည့် အထက်ပါဖြစ်ရပ်ကြီးများကို အတတ်နိုင်ဆုံး ချုံငုံတင်ပြထားပါသည်။

ကိုရီးယားဒီမိုကရက်တစ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့ ခရီးမထွက်ခဲ့လျှင် ဤစာအုပ်ပေါ်ပေါက်လာရန် အကြောင်းမရှိပါ။ ဤသို့ ခရီးထွက်နိုင်ရန်မှာလည်း ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်မရလျှင် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဖိတ်ကြားသော ကိုရီးယား ဗဟိုသတင်းဌာနကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းသို့ သွားရောက်ရေးအတွက် ခွင့်ပြုချက်ပေးသည့် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအားလည်းကောင်း အနူးအညွတ် ကျေးဇူးတင်ကြောင်း အခါအခွင့်ရှိခိုက် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

မောင်နေဝင်း

ဒီဇင်ဘာ ၁၂၊ ၁၉၇၈။ ရန်ကုန်မြို့။

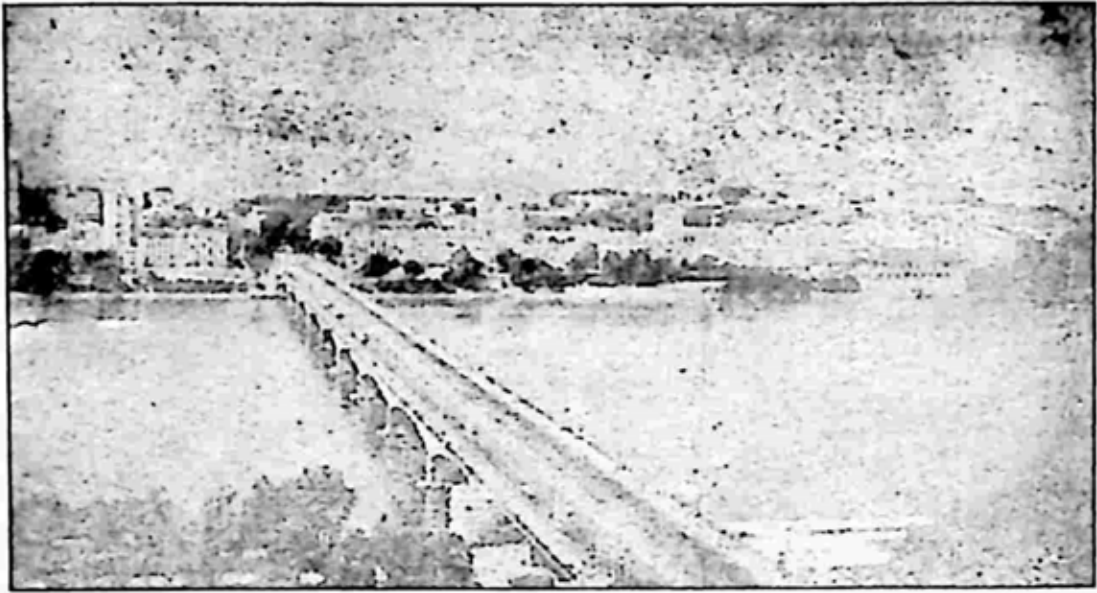
မှတ်ချက်။ ။ ဤစာအုပ်၌ ကျွန်တော်သုံးစွဲထားသော “ကိုရီးယား” သည် ကိုရီးယားဒီမိုကရက်တစ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။

ကိုရီးယားတွင် မြေကိုဂျွန်ဘိုဖြင့် အတိုင်းအတာပြုကြသည်။ တစ်ဂျွန်ဘိုသည် မြန်မာမြေအတိုင်းအတာအားဖြင့် ၂ ဒသမ ၅ ဧကခန့် ဖြစ်သည်။ ကိုရီးယားငွေတွင် ချွန် ၁၀၀ လျှင် ၁ ဝန်ဖြစ်သည်။ ၁ ဝန်မှာ မြန်မာသုံးငွေအားဖြင့် ၃ ကျပ်နှင့် ညီမျှသည်။ ငွေလဲနှုန်းမှာ အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာ လျှင် ဝန် ၁ ဒသမ ၈၈ ဖြစ်သည်။

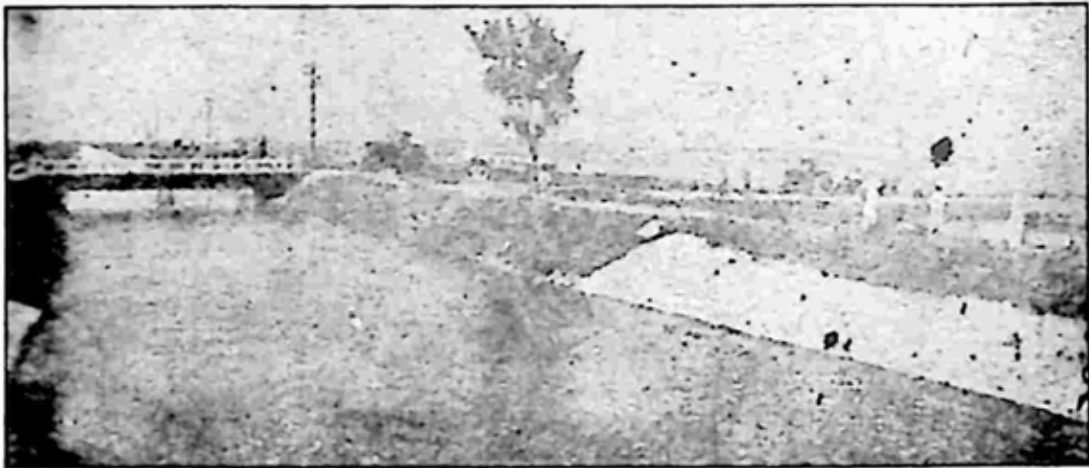

ကျွန်တော် ပြုယမ်းသို့ရောက်နေစဉ် ဇူလိုင်လအတွင်း သပ္ပတကြီး ရဲဘော်ကင်အီဆွန်းက
 ပြုယမ်းပြို၊ ချူလီဟလမ်းမကြီးပေါ်ရှိ ဆိုချန် သစ်သီးနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆိုင်သို့
 ကိုင်တိုင်ကိုယ်ကျ လာရောက်စစ်ဆေးကြည့်ရှုစဉ်။

ပြောင်းမြို့ရွာစား

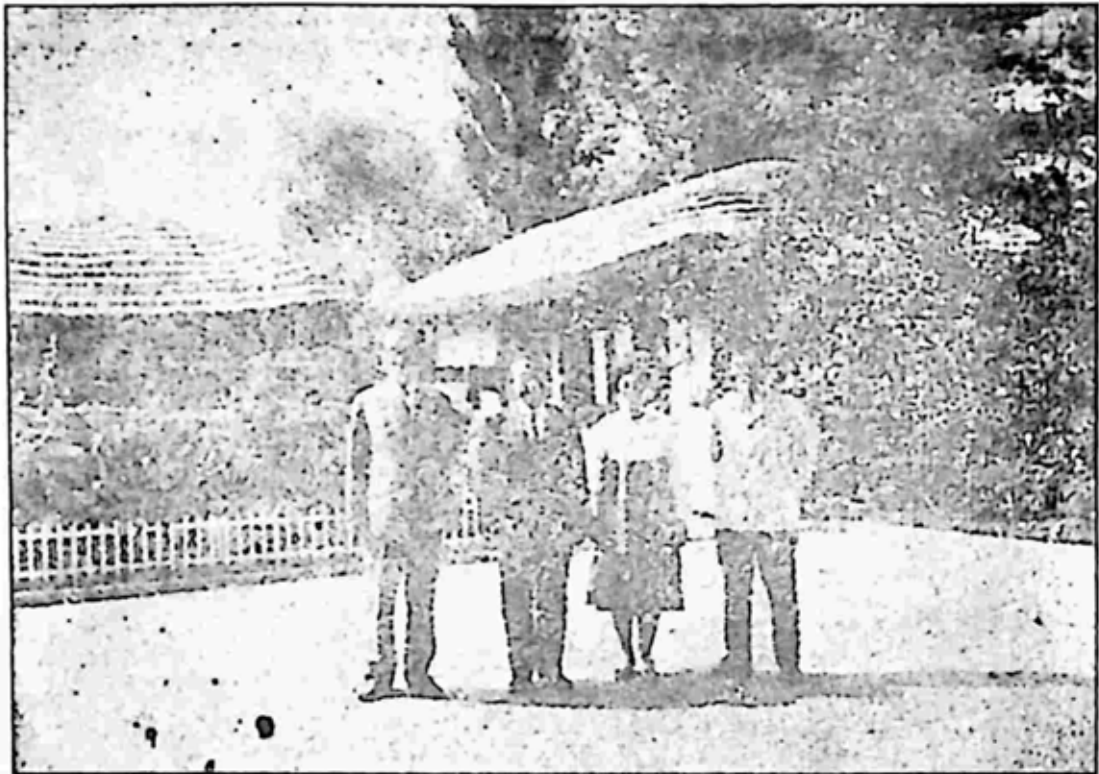
ဆီရှယ်လစ်ကျေးလက်ဒေသ၏ ကြည်နူးစရာမြင်ကွင်း

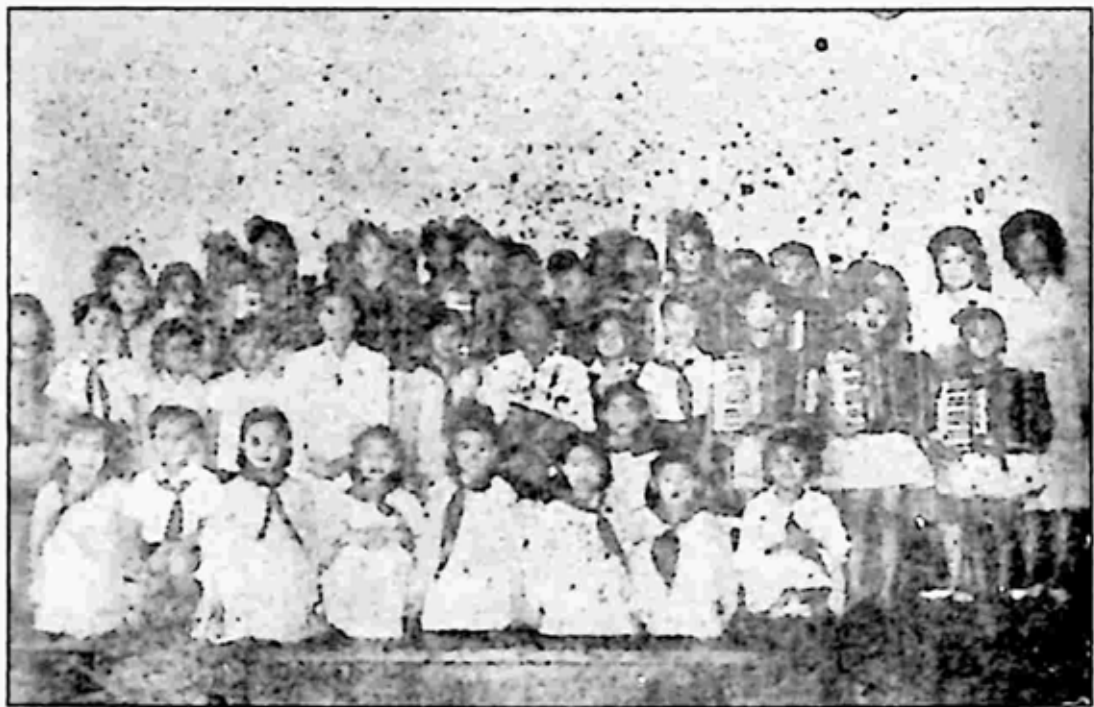
ပြုယ်းလေဆိပ်သို့အရောက်

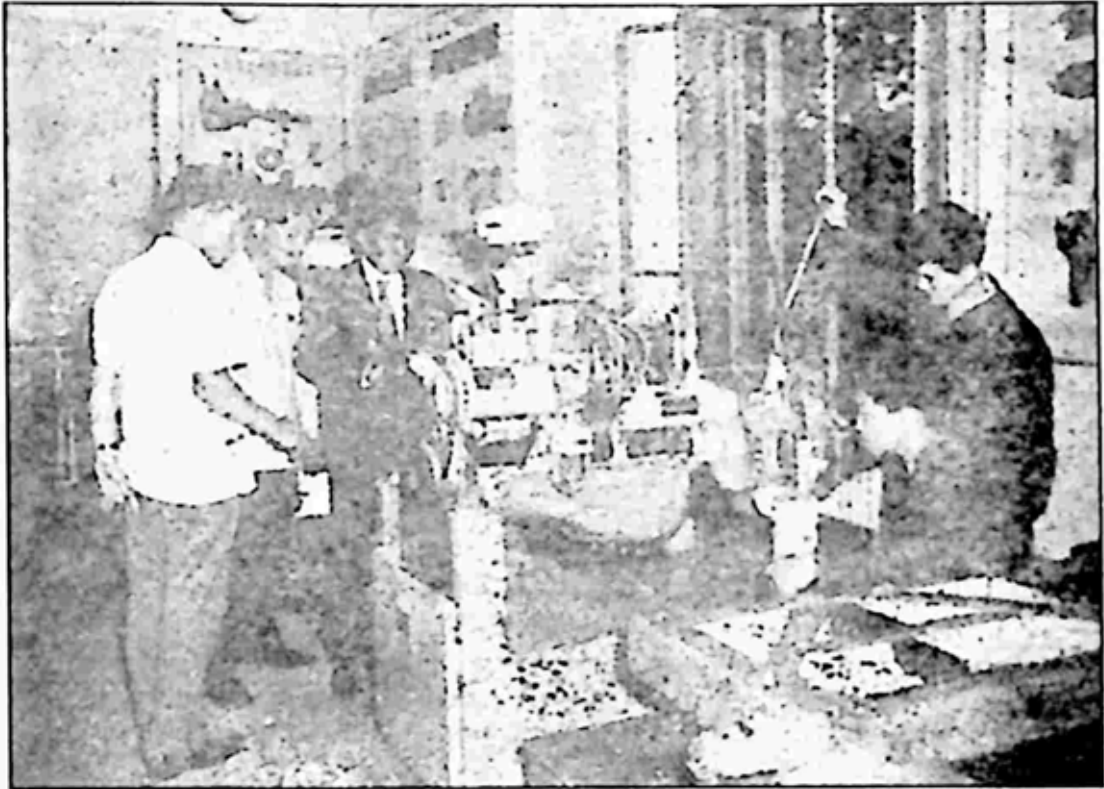
“ဟောဒီတေဒေါင်ဂ်ပြစ်ရိုးတစ်လျှောက်မှာ နိုင်ငံခြားက ကျူးကျော်လာသူတွေကို ဆန့်ကျင်တဲ့သမိုင်း စခဲ့တာပါ” ပြုယ်းပြုယ်းအနီးရှိ မန်ယုန်ဘွန်တောင်ကုန်းပေါ်တွင်။

မန်ယုန်ဒေရို ရဲဘော်ကင်အိဆွန်းမွေးရာဇာတိအိမ်ကလေးရှေ့၌ အမှတ်တရ (ဝဲမှယာသို) ကေပီအင်အေ သတင်းဌာန ပြည်ပရေးရာဌာနကြီးမှူး မစ္စတာအွန်တေရီယွန်၊ စာရေးသူ၊ လမ်းညွှန်အမျိုးသမီးနှင့် စကားပြန် မစ္စတာကင်။

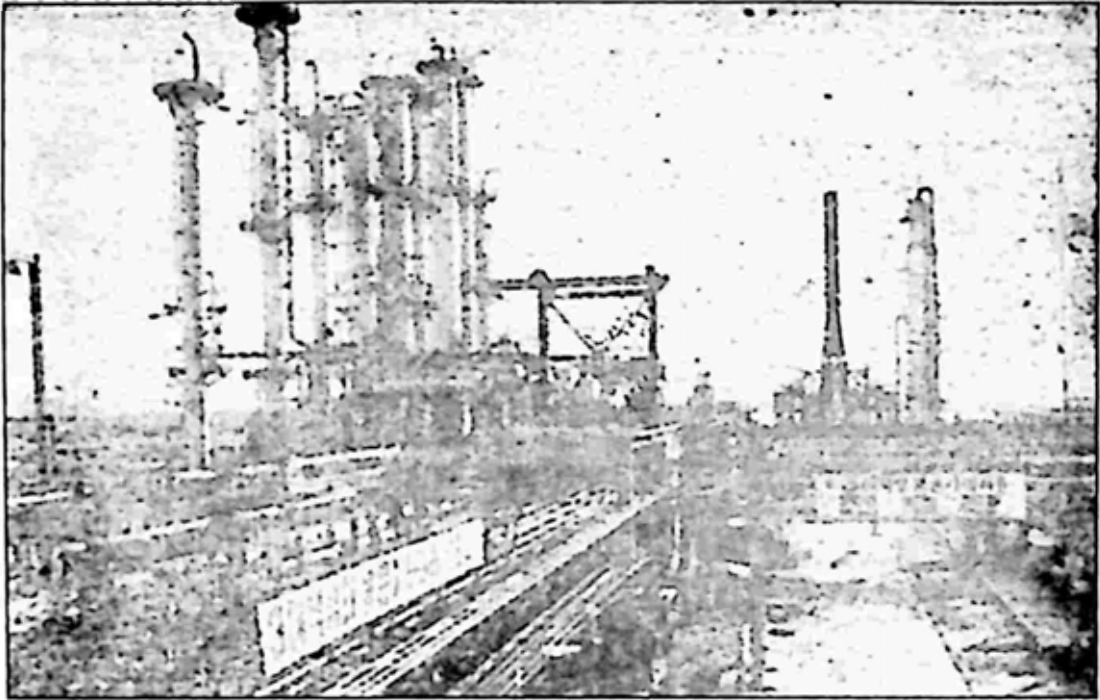
စာအိမ်ပွန် မူလတန်းကျောင်းသူများ၏ ဧည့်ခံရေးပြပွဲအပြီး အမှတ်တရဓာတ်ပုံရိုက်ကြသည်။

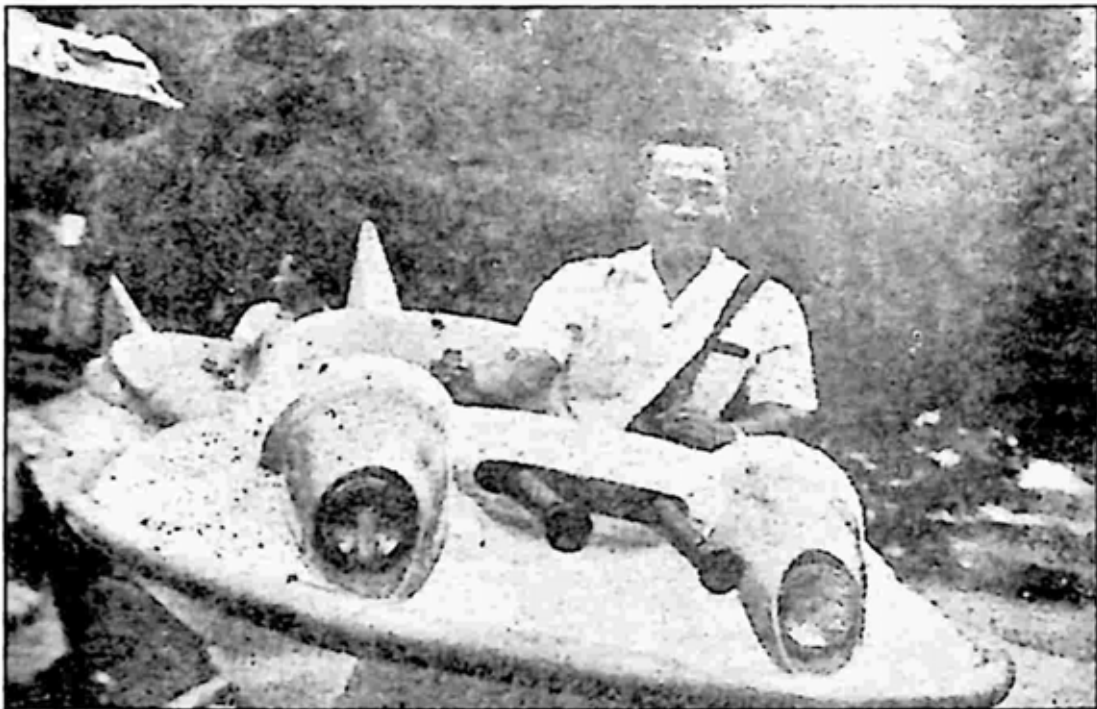
ကျောင်းသားများနှင့် လူငယ်များနန်းတော်တွင်

ပြုယ်မ်းမြို့ရှိ ကျောင်းသားများနှင့်လူငယ်များ နန်းတော်အတွင်း လှည့်လည်ကြည့်ရှုစဉ်

ထွန်းကားတိုးတက်နေသော စက်မှုလုပ်ငန်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသ

တေးဆောင်ဆန်အပန်းဖြေဥယျာဉ်၌ ဂျက်တိုက်လေယာဉ်မီးစဉ်။

ကမ္ဘာကျော် ပန်မွန်ဂျုံသို့အရောက်

ကိုရီးယားနိုင်ငံ နှစ်ပိုင်းခွဲထားရာ ၃၈ မျဉ်းပြိုင်ပေါ်တွင်။

ပြည်မော် အလုပ်သမားပါတီ အထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်

သူ့ရဲဘော်များနှင့် ကင်အိဆွန်းတို့အား ရင်းရင်းနှီးနှီးတွေ့မြင်ရပုံကို ပန်းချီပြင်ပုံဖော်ထားစဉ်

ပြည်သူ့ အလုပ်သမားပါတီ အထိမ်းအမှတ်ရုပ်တု ခေါင်းဆောင်ကြီးကင်အိဆွန်းနှင့် ရဲဘော်များ

ဂီတပွားပြပွဲမှာ ဒီမိုကရက်တစ်ကိုရီးယားကလေးငယ်များ ပါဝင်တီးခတ်စဉ်

ကလေးတွေကိုချစ်တတ်သည့် ကင်အီဆွန်းနှင့် ကင်ဂျုံအိတို့ပန်းချီပွဲ

ခေါင်းဆောင်ကြီး ကင်အီဆွန်း(ထိုင်လျက်)နှင့်အတူ သားဖြစ်သူကင်ဂျွံအိ

ခေါင်းဆောင်ကြီးကင်အီဆွန်းကို ချစ်ခင်ကြသူများနှင့်အတူတွေ့ရပုံအား ပန်းချီပြင်ပုံဖော်ထားစဉ်

ဒီမိုကရက်တစ်ကိုရီးယားရှိ အထင်ကရ Juche တာဝါပျော်စင်ရှေ့မှ အလုပ်သမားပါတီ
အထိမ်းအမှတ်ရုပ်တု

ကမ္ဘာသစ်သို့အဝင်

ပီကင်းစံတော်ချိန် ည ၁၁ နာရီခန့်တွင် ကျွန်တော်သည် ပီကင်း ဟိုတယ်၏ ဒသမထပ်ရှိ အခန်းမှနေ၍ ပီကင်း၏ ညရုခင်းကို တစ်ယောက် တည်း တိတ်ဆိတ်စွာ ကြည့်နေမိ၏။

အရှေ့ဘက်တွင် ဝမ်ဖူချင်းလမ်းမကြီးနှင့် အနောက်ဘက်တွင် ကမ္ဘာ ကျော် တိန်အန်မင်ရင်ပြင်တို့ ဝန်းရံထားသည့် ပီကင်းဟိုတယ်သည် မြို့တော် ၏ ဗဟိုအချက်အချာတွင် တည်ရှိသည်။ လျှပ်စစ်မီးပွင့်များ ထိန်ထိန်ညီးနေ သည့် ပီကင်းမြို့တော်ကို ကျွန်တော်တည်းခိုရာ အခန်းမှနေ၍ ကောင်းစွာ ဆီးမိုး မြင်နိုင်သည်။ သူ၏ အဖြစ်အပျက်များ၊ လုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့် ကမ္ဘာကို ကိုင်လှုပ်ခဲ့သော တရုတ်ပြည်၊ မော်စီတုန်း၊ ချူအင်လိုင်း၊ ချူးတေး အစရှိသည့် ကမ္ဘာကျော် တော်လှန်ရေးသမားကြီးများ၏ တရုတ်ပြည်၊ ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူဦးရေအများဆုံး၊ ယဉ်ကျေးမှုအရာ၌ ရှေးအကျဆုံး စိတ်ပါ ဝင်စားခြင်း အခံရဆုံးသော တရုတ်ပြည်....။

ယခု ဤတရုတ်ပြည်ကို ကျွန်တော်ရောက်နေပါပြီ။

ကျွန်တော့် လက်ပတ်နာရီက ၉ နာရီ ၁၅ မိနစ်ရှိပြီဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ရန်ကုန်က ထွက်လာကတည်းက နာရီကိုတမင်မတိုက်ဘဲ မြန်မာစံတော်ချိန်အတိုင်း ထားခဲ့သည်။ ပီကင်းနှင့်ရန်ကုန် ၁နာရီခွဲ ကွာသဖြင့် ယခုဆိုလျှင် ပီကင်းစံတော်ချိန် ည ၁၀ နာရီ ၄၅ မိနစ် ရှိပေပြီ။

အခန်းစောင့်လာပေးသွားသော ပီကင်းဘီယာကို တစ်မိမိသောက်ရင်း ကျွန်တော့် စိတ်အစဉ်သည် အတိုင်းအဆမရှိ ပျံ့လွင့်လျက်ရှိသည်။

ယနေ့ ၁၉၇၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့ မွန်းလွဲ ၁ နာရီက ကျွန်တော် ရန်ကုန်မှ ထွက်ခဲ့သည်။ စီအေအေစီဟုခေါ်သော တရုတ်ပြည်မြို့ပြလေကြောင်းဌာနသည် ယခုအခါတွင် ထရိုင်းဒင့်အမျိုးအစား ဂျက်လေယာဉ်များကို အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ ရန်ကုန်မှလိုက်ပါလာသော ခရီးသည်စုစုပေါင်းနှစ်ယောက်သာရှိသည်။ တစ်ဦးကကျွန်တော်၊ တစ်ဦးက ပီကင်းရှိ သံရုံးသို့ပြန်မည့် ကိုရီးယားသံအဖွဲ့ဝင်၊ ဂျက်လေယာဉ်ကြီး တစ်စင်းလုံးတွင် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်သာ ခရီးသည်အဖြစ် ရှိကြသဖြင့် ပထမတော့ ပျင်းခြောက်ခြောက် ဖြစ်နေမိသည်။

ရန်ကုန် မင်္ဂလာဒုံလေဆိပ်မှ ကောင်းကင်ပေါ်သို့ ထိုးတက်လာချိန်က စ၍ ကောင်းကင်တစ်ခွင်လုံး မိုးသားတိမ်လိပ်များ ဖုံးအုပ်လျက်ရှိပါသည်။ ရေးရေးသာ မြင်ရတော့သော အမိမြေကို ကျွန်တော်အားပါးတရ လှမ်းကြည့်သည်။ လေယာဉ်မြင့်လာသည်နှင့်အမျှ အောက်ဘက်ရှိ အမိမြေ၏ ရှုခင်းများ မြင်ကွင်းများလည်း ကွယ်ပျောက်သွားခဲ့လေပြီ။

မကြာမီပင် သစ်သီးရည်တစ်ခွက်၊ သကြားလုံး၊ ချောကလက်လာပို့သည်။ စီအေအေစီ၏ မေတ္တာလက်ဆောင်ဖြစ်သော ၅ လိပ်ဝင်စီးကရက်နှစ်ဘူးနှင့် တရုတ်ယပ်တောင် တစ်ချောင်းကိုလည်း လေယာဉ်မယ်က လာပို့သည်။ သစ်သီးရည်သောက်ပြီးနောက် ဘာမျှမမြင်ရတော့သော ထူးမခြားနား ကောင်းကင်ကြီးကို ငြီးငွေ့လာသဖြင့် အိပ်ပစ်လိုက်သည်။

တစ်ရေးနိုး၍ ကြည့်လိုက်သောအခါ မြေပြင်ကို မြင်ရသည်။ လေယာဉ်ထွက်လာသည်မှာ ၁ နာရီကျော် ကြာသွားပြီ။

လှမ်းမြင်ရသော မြေပြင်အနေအထားကိုကြည့်၍ တရုတ်ပြည်ယူနန်နယ်အတွင်းသို့ ရောက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သိသာနိုင်သည်။ တောင်တန်းကြီးများ အလိပ်လိုက် အလိပ်လိုက်ထနေပြီး စိမ်းစိမ်းစိုနေသည်။ ခြောက်သွေ့သော တောင်ကတုံးများမဟုတ်၊ ဘယ်နေရာကြည့်ကြည့် စိမ်းစိုနေသော တောင်တန်းကြီးများဖြစ်သည်။ ယင်းတောင်တန်းကြီးများ၏ မြင်ကွင်းကလည်း အဆုံးအစမရှိ၊ လှေကားထစ်စိုက်ခင်းများကား နေရာအနှံ့တည်း။

တရုတ်ပြည်အတွင်းပိုင်းသို့ ဝင်လာလေလေ အထက်ပါမြင်ကွင်းမျိုး များမှာ ပိုမိုထင်ရှားများပြားလေ ဖြစ်သည်။ တောင်ထူထပ်သော မြေပြင်အနံ့ တွင် လှေကားထစ်စိုက်ခင်းများဖြင့် ဆက်သွယ်ထားသည်။ တောင်စောင်း ကြီးလျှင် လှေကားထစ်စိုက်ခင်း စိမ်းစိမ်းတွေက ကြီးပြီး၊ တောင်စောင်းငယ် လျှင် စိုက်ခင်းငယ်သည်။ စိုက်ခင်းမရှိသော တောင်စောင်းများမှာ နီမောင်း မောင်းရောင်၊ ဖြူဝါဝါရောင် ကျောက်တောင်များသာ ဖြစ်သည်။ ထူခြားသော အချက်တစ်ချက်ကို ကျွန်တော်သတိပြုမိသည်။ ယင်းကား အခြားမဟုတ်၊ တောင်တိုင်းလိုလိုတွင် လူသွားလမ်းများ ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ အချို့ အလွန် မြင့်မားသော တောင်တန်းကြီးများအကြားတွင် ကျယ်ဝန်းသည့် ကားလမ်း များကို မကြာခဏဆိုသလို တွေ့ရသည်။ ကြမ်းတမ်းရိုင်းစိုင်းသော တောင် တန်းကြီးတွေကို စိုက်ခင်းတွေ လမ်းတွေတည်ဆောက်ခြင်းအားဖြင့် ယဉ်ပါး အောင်လုပ်ထားကြသည်။

ကူမင်းလေဆိပ်သို့ ကျွန်တော်တို့လေယာဉ် ဆင်းသက်ချိန်၌ ညနေ ၃ နာရီထိုးတော့မည်။ ရန်ကုန်နှင့် ကူမင်းခရီးမှာ ၂ နာရီမရှိတရှိမျှသာ ကြာသည်။ လေယာဉ်မယ်ကလေးတစ်ဦးက အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် “ကူမင်းမှာ ခေတ္တနားပါမယ်ရှင် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ယူသွားပြီး ဧည့်ခန်းက ခေတ္တစောင့် ပါ။ ပြီးတော့ နေ့လယ်စာစားပါ့မယ်” ဟုလာပြောသည်။

ကူမင်းလေဆိပ် အဆောက်အအုံသို့ အဝင်တွင် ဥက္ကဋ္ဌမော်နှင့် ဥက္ကဋ္ဌ ဟွကိုဖုန်းတို့၏ ဧရာမပုံကြီးများ ချိတ်ဆွဲထားသည်။ လေဆိပ်အဆောက် အအုံမှာ သာမန်အားဖြင့် မကြီးလှဟု ထင်ရသော်လည်း အတွင်းသို့ဝင်သွားမှ အထပ်သုံးထပ်ရှိကြောင်း သိရသည်။ ကျွန်တော့်ခရီးဖော် ကိုရီးယား မိတ်ဆွေက ရောက်ဖူးသူမို့ သူကပင် ဦးဆောင်ပါသည်။ အဆောက်အအုံ အဝင်တွင် လေဆိပ်ဝန်ထမ်းနှစ်ဦး ရောက်လာပြီး ကျွန်တော်တို့ကို ဒုတိယ အထပ်ရှိ ဧည့်ခန်းသို့ခေါ်ဆောင်သွားသည်။

ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်၏ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်တွေကို စစ်ဆေးပါသည်။ သူက သံတမန်မို့ ဘာမျှ ထူးထူးခြားခြားလုပ်ရန် မရှိသော် လည်း ရိုးရိုးနိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကို ကိုင်ဆောင်လာသော ကျွန်တော့်အတွက် မှာမူ အကောက်ဌာန ဝန်ထမ်းတစ်ဦးကပေးသည့် ယူဆောင်လာသော ပစ္စည်း

စာရင်း ကြေညာချက်ပုံစံတွင် ဖြည့်ရသေးသည်။ နာမည်၊ လူမျိုး၊ မွေး
သက္ကရာဇ်၊ ပါလာသော အဖိုးတန်ပစ္စည်း၊ ဥပမာ တရုတ်ငွေ သို့မဟုတ်
နိုင်ငံခြားငွေ၊ လက်ပတ်နာရီ၊ ကင်မရာ၊ လက်ဝတ်လက်စား၊ ရေဒီယို၊ ကက်
ဆက်၊ လက်နှိပ်စက် စသည်တို့တည်း။

ကျွန်တော့်မှာ ကံအားလျော်စွာ များများစားစား ဖြည့်ရန်မလိုပါ။
မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက ခွင့်ပြုသဖြင့် ယူဆောင်လာသော အမေရိကန်ဒေါ်လာ
၁၄ ဒေါ်လာ၊ လက်တွင်ပတ်ထားသော လက်ပတ်နာရီတစ်လုံး၊ ကင်မရာတစ်
လုံး။ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၏ အကောက်ဌာန စည်းကမ်းအရ ယင်း
ပစ္စည်းများကို တရုတ်ပြည်မှထွက်ခွာလျှင် ပြန်လည်ယူဆောင်သွားရပါမည်။

ကူမင်းလေဆိပ်မှ ဝန်ထမ်းများမှာ အင်္ဂလိပ်စကားကို ကြိုးစား၍ ပြော
ကြရသော်လည်း ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ကြသည်။ ကျွန်တော်ဖြည့်လိုက်သောပုံစံ
တွင် အလုပ်အကိုင်ကို "Correspondent of KCNA" ဟု ဖော်ပြလိုက်ရာ
အသက် ၃၀ ခန့် ရှိမည်ထင်ရသည့် အကောက်အမှုထမ်းတစ်ဦးက အဓိပ္ပာယ်
မေးပါသည်။ ကိုရီးယားဗဟိုဌာန၏ သတင်းထောက်ဟု ရှင်းပြလိုက်မှ သူက
ခေါင်းတညိတ်ညိတ်ဖြင့် "Journalist" ဟု သူ့ဘာသာသူ ပြောနေလေ၏။

ထို့နောက် နေ့လယ်စာစားရန် တတိယထပ်သို့ တက်ခဲ့ကြသည်။
ထမင်းစားခန်းထဲတွင် တရုတ်လူမျိုး ခရီးသည်တော်တော်များများ ထမင်းစား
နေကြသည်။ ထမင်းအိုးတစ်လုံးကို အလယ်က စားပွဲပေါ်တွင် တင်ထား၏။
လိုသလောက် မိမိဘာသာ ထမင်းထပ်ထည့်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ သူတို့ကား
ပြည်တွင်းခရီးသည်များ ဖြစ်ကြ၍ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ကား သီးသန့်ဖွဲ့
ထားသော အခန်းငယ်တစ်ခုအတွင်း ဝင်ခဲ့ကြ၏။ ခြောက်ယောက်စာ စားပွဲ
ကြီးတွင် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်တည်း ငေါင်းစင်းစင်းဖြင့် ထိုင်မိကြ၏။
စားပွဲကမြင့်ပြီး ကုလားထိုင်ကနိမ့်သဖြင့် ကျွန်တော့်မှာ ခါးတောင့်၍ ထိုင်
ထားရသည်။

မကြာမီပင် ဟင်းတွေလာချသည်။ တစ်ယောက်အတွက် အသားဟင်း
သုံးမျိုး၊ အရွက်ကြော်နှစ်မျိုး၊ ဟင်းချိုတစ်ခွက်၊ ပေါက်စီနှစ်လုံး၊ ထမင်းတစ်
ပန်းကန်စီ၊ ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်လည်း သံတမန် ထုံးတမ်းစဉ်လာတွေ
ဘာတွေမသုံးတော့ဘဲ ဆာဆာနှင့် ဖိစားကြ၏။ ကျွန်တော်က ထမင်းစား၍

ကိုရီးယားမိတ်ဆွေက ပေါက်စိစားပါသည်။ လျှာချင်းမတူ၊ အရသာခံပုံချင်းလည်း မတူ၊ သူကပေါက်စိကို ကိုက်လိုက် ဟင်းဖတ်ယူစားလိုက်၊ ကျွန်တော်ကလည်း ထမင်းမျိုချလိုက်၊ ဟင်းဖတ်ယူစားလိုက်၊ သူက ပေါက်စိနှစ်လုံးကုန်သောအခါ ထမင်းထည့်စားပြီး ကျွန်တော်က ထမင်းတစ်ပန်းကန် (တရုတ်ပန်းကန်လုံး) ကုန်သောအခါ ပေါက်စိယူစားသည်။ ထို့နောက် မက်မွန်သီးလာချသည်။ ပန်းကန်ငယ်ပေါ်တွင် နီယောင်ယောင် ဝါဖန့်ဖန့် မက်မွန်သီးကြီးတစ်လုံး ဓားတစ်ချောင်း၊ ထို့နောက် မျက်နှာသုတ်ပဝါငယ် တစ်ပန်းကန်စီ။

ကူမင်းမှ ပီကင်းသို့ ခရီးအဆက်တွင် တရုတ်လူမျိုး၊ ခရီးသည်လေး ဆယ်ကျော်ခန့် ပါလာကြသည်။ သူတို့သည် လေဆိပ်အဆောက်အအုံရှေ့၌ လက်ဆွဲပစ္စည်းများဆွဲကာ နှစ်ယောက်စီ တန်းစီကြသည်။ ထို့နောက် ယင်းနှစ်ယောက်စီ တန်းစီထားသည့်အတိုင်း လေယာဉ်ပေါ်သို့ တက်ကြသည်။ စကားသံဆူညံခြင်းမရှိ၊ ရုတ်ရုတ်သဲသဲမဖြစ်၊ အေးအေးဆေးဆေးပင်။

ရန်ကုန်မှထွက်ကတည်းက အချိန်မကိုက်ပဲထားသေးသော ကျွန်တော့် နာရီအလိုအရ မြန်မာစံတော်ချိန် ညနေ ၄ နာရီခွဲတွင် ကူမင်းမှ လေယာဉ် စထွက်ပါသည်။ စောစောက လေယာဉ်မယ်ကလေးပင် ကျွန်တော့်နားရောက်လာပြန်လျက် “အခု ပီကင်းကို ပျံပါမယ်၊ အမြင့်မီတာ တစ်သောင်း၊ လေယာဉ်ပျံသန်းချိန် နှစ်နာရီခွဲပါ” ဟု ရှင်းပြသည်။

ကူမင်းမှ ပီကင်းအသွားကား အမြင့်မီတာ တစ်သောင်းဆိုသည့် အတိုင်း မိုးသားတိမ်တိုက်မှန်သမျှ လေယာဉ်အောက်သို့ ရောက်ကုန်ကြသည်။ လေယာဉ်အထက်နှင့် နံဘေးတစ်ချက် ကောင်းကင်ပြင်ကား ကောင်းကင်ပြာဟု တင်စားပြောကြသော တကယ့်အပြာရောင် လောကသာ ဖြစ်တော့သည်။ နူးညံ့သော၊ လေးနက်သော အပြာရောင်စစ်စစ်ဟု ထင်ပါသည်။ ကြည့်လေရာတိုင်းတွင် အပြာကသာ လွမ်းခြုံနေသည်။ ကောင်းကင်မှာ တောက်ပနေဆဲ ဖြစ်သည်။ မိုးသားတိမ်တိုက်များကို ကျွန်တော်ကြည့်မိ၏။ ဝှမ်းဆိုင်တွေ၊ ဝှမ်းပုံကြီးတွေ၊ ဝှမ်းပန်းရုံကြီးတွေ၊ ဝှမ်းတောင်တွေ၊ မည်သည့်နေရာကိုကြည့်ကြည့် ဝှမ်းလိုဆွတ်ဆွတ်ဖြူသော မိုးသားပန်းချီကားချပ်ကြီးကိုသာ တွေ့နေရသည်။ ခရီးတစ်လျှောက်လုံး အမှောင်ရိပ်ကို

မမြင်ရ၊ အာကာသတစ်ခုလုံး လင်းနေသည်။

ပီကင်းသို့ရောက်ခါနီး လေယာဉ် တဖြည်းဖြည်း နိမ့်ဆင်းလာတော့မှ အောက်ကမ္ဘာတွင် မှောင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ပီကင်းမြို့တော်၏ လျှပ်စစ်မီးပွင့်တွေကို ဝိုးတဝါးလှမ်းမြင်ရသည်။ အပြာရောင်၊ အဖြူရောင်၊ ဝါညိုရောင် မီးပွင့်တောကြီးများ၊ မီးပွင့်ကျွန်းကြီးများပမာ တူလှသည်။

ပီကင်းလေဆိပ်တွင် ကိုရီးယား ဒီမိုကရက်တစ် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ သံရုံးမှ ဒုတိယအတွင်းဝန် မစ္စတာကင်ဘိုမင်နှင့် ပီကင်းရှိ ကိုရီးယားသတင်း ထောက် မစ္စတာကင်ဂျွန်စင်တို့ အသင့်လာကြိုနေကြသည်။ သူတို့က “ခင်ဗျားကို မျှော်နေတာကြာလှပြီ” ဟု နှုတ်ခွန်းဆက်သည်။

ပီကင်းလေဆိပ် အဆောက်အအုံကား ကြီးမားလှ၏။ ကျောက်လှေ ကားထစ်များမှ တက်သွားရာ ဝင်လာသောခရီးသည်များ နားနေရန် အခန်း ကျယ်ကြီးထဲသို့ ရောက်သွားသည်။ လေယာဉ်ထွက်ချိန်၊ ရောက်ချိန်ဇယား မှန်သမျှ အလိုအလျောက်နည်းစနစ်အရ သူ့ဘာသာသူ အလုပ်လုပ်နေကြ သည်။ ပူသောအချိန်ကာလဖြစ်၍ ရုပ်အင်္ကျီချွတ်ပြီး စွပ်ကျယ်ဖြင့် ထိုင်နေ ကြသော တရုတ်လူမျိုးတွေကို တွေ့ရသည်။ ဤမျှ လူတွေ ရှုပ်ထွေးများပြား သော နေရာမျိုးတွင် အာဖရိကတိုက်သား ၁၁ ဦးခန့်မှအပ စကားသံ ကျယ် ကျယ်လောင်လောင် ပြောဆိုခြင်းမရှိကြ။ လေဆိပ်အမှုထမ်းတွေ အလုပ် တာဝန်ကိုယ်စီဖြင့် သွားလာနေကြသော်လည်း စကားသိပ်မပြောကြ၊ ဖိနပ်သံ ပင်သိပ်မကြားရ။

ကျွန်တော့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ယူကာ သံရုံးမှ ကိုရီးယားမိတ်ဆွေထွက် သွားသည်။ ကိုရီးယား အလုပ်သမားပါတီ ဗဟိုကော်မတီ၏ ကြွေးကြော်သံ ဖြစ်သော ရီဒွန်စင်မွန်သတင်းစာ၏ ပီကင်းသတင်းထောက် မစ္စတာကင်မှာ ပြုံးပြုံး ပြုံးပြုံးဖြင့် သဘောကောင်းသော်လည်း အင်္ဂလိပ်စကား မတတ်၍ ကျွန်တော်နှင့်သူ နိုင်ငံတကာ ဘာသာစကားဖြစ်သော ခြေဟန်လက်ဟန် အကူအညီဖြင့် စကားဆက်ပြောကြသည်။

နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကိစ္စ ပြီးစီး၍ အတွင်းဝန်ကင် ပြန်လာပြီး သေတ္တာ အတွက် သူ့ဒရိုင်ဘာကို လွှတ်လိုက်သည်။ ထိုစဉ်မှပင် စကားဝအောင်ပြော ရတော့သည်။ အတွင်းဝန်ကင်ကား ပီကင်းတွင် သုံးနှစ်ကျော်ပြီ၊ အင်္ဂလိပ်

စကားရော တရုတ်စကားပါတတ်သည်။ ကျွန်တော်ကဦးဦးဖျားဖျား သတင်းစကားပါးသည်။

“ဒီနေ့မနက်ပဲ ရန်ကုန်မှာ ကိုရီးယားပြပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားလုပ်တယ်”
“ဘာပြပွဲလဲ”

“ကိုရီးယား ဓာတ်ပုံစာအုပ်နဲ့ စက်မှုအနုပညာပစ္စည်း ပြပွဲလေ၊ အဲဒီ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားက ကျွန်တော် တိုက်ရိုက် လေဆိပ်ကိုဆင်းလာတာ”

“ကောင်းပါတယ်၊ မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ ဆက်ဆံရေးဟာ အဖက်ဖက်မှာ ကောင်းမွန်နေတယ်။ ဟိုတစ်လောကပဲ ဒုတိယပညာရေး ဝန်ကြီး ဒေါက်တာမောင်မောင်အေး ခေါင်းဆောင်တဲ့ ပညာရေးကိုယ်စား လှယ်အဖွဲ့ ကိုရီးယားကိုသွားခဲ့သေးတယ်”

“ဒုတိယဝန်ကြီးကို ပြပွဲဖွင့်တဲ့ အခမ်းအနားမှာ ကျွန်တော်တွေ့ခဲ့သေး တယ်”

ကျွန်တော်ပြောသမျှကို အတွင်းဝန်ကင်က သတင်းထောက်ကင်အား ဘာသာပြန်ပြသည်။ ကျွန်တော်က ဆက်ပြော။

“မကြာခင် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက အနုပညာအဖွဲ့ ခင်ဗျားတို့ဆီ လာကြ ဦးမယ်”

“ဟုတ်တယ်၊ အဖွဲ့ဝင် လေးဆယ်ပါမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကောင်း တယ်ဗျာ၊ ကျွန်တော်တို့လည်း ကြည့်ချင်လိုက်တာ၊ ဗမာသံအမတ်ကြီးတောင် အဲဒီအဖွဲ့ ရောက်မှာမို့ ပီကင်းကို အမိပြန်လာလိမ့်မယ်”

“သံအမတ်ကြီး ဘယ်ရောက်နေပါသလဲ”

“အခု ပြုယမ်းမှာရောက်နေတယ်၊ ခန့်အပ်လွှာပေးဖို့ အခုအပတ်ထဲ မှာပဲ ပြန်ရောက်ပါလိမ့်မယ်၊ ဒါထက် ခင်ဗျား ကိုရီးယားမှာ ဘယ်လောက် နေမှာလဲ၊ ဟိုကတော့ ခင်ဗျားကိုသိပ်မျှော်နေကြတယ်”

“အနည်းဆုံး သုံးပတ်ပေါ့”

“ကြာကြာနေလေ ကောင်းလေပေါ့ဗျာ။ ခင်ဗျားကို ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ က ခရီးဦးကြိုနေပါတယ်”

“ကျေးဇူးတင်ပါတယ်၊ ကြာကြာနေနိုင်ဖို့ ကျွန်တော်ကြိုးစားပါ့မယ်”

ဒရိုင်ဘာက သေတ္တာရလာပြီမို့ စကားဖြတ်ကြပြီး ကားပေါ်တက်ကြ

သည်။ သတင်းထောက်ကင်မှာ ပြုယမ်းသို့ သတင်းပို့စရာရှိ၍ နှုတ်ဆက် ထွက်သွားလေသည်။ ကားအထွက်တွင် လေဆိပ်မှ ကျွန်တော်တည်းခိုမည့် ပီကင်းဟိုတယ်အထိ မိနစ်သုံးဆယ်မောင်းရမည်ဟု ဆိုပါသည်။

လျှပ်စစ်မီးပွင့်များအောက်မှ ပီကင်းကို ကျွန်တော်သတိထားကြည့် ပါသည်။ လမ်းတွေကျယ်သည်။ သစ်ပင်တွေ တန်းစီစိုက်ထားပုံမှာ သပ်ရပ် သည်။ မော်တော်ကား အသွားအလာနည်းသလောက် ဘိုင်စကယ်များ သည်။ အတွင်းဝန်ကင်သည် ကျွန်တော့်အား ပီကင်းဟိုတယ်၏ ဒသမ မြောက်အထပ်ရှိ အခန်းအမှတ် ၁၀၃၀ ကိုအပ်ကာ နောက်တစ်နေ့ လေယာဉ် လက်မှတ်ယူရန် ကျွန်တော့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကို တောင်း၍ နှုတ်ဆက်ထွက် သွားသည်။

ည ၉ နာရီခွဲရှိပြီ။

ကောင်တာမှ နာရီသွားကြည့်ကာ ကျွန်တော့်နာရီကိုတိုက်သည်။

ပီကင်းစံတော်ချိန် ည ၁၁နာရီရှိပြီ။

ကမ္ဘာသစ်သို့ ကျွန်တော် အမှတ်မထင် ဝင်လာခဲ့လေပြီ။

ချူလီမာ မြင်းသည်တော်များရှိရာသို့

ပိကင်းမှအထွက်

နေ့လယ် ၁၂ နာရီခွဲခန့်တွင် အခန်းတွင်းမှ တယ်လီ ဖုန်းမြည်လာရာ ကောက်ကိုင်လိုက်သည်။

“ဟဲလို... မစ္စတာ ဦးနေဝင်းလား၊ ကျွန်တော် ကင်ပါ၊ ညက ကောင်းကောင်းနားရရဲ့လား”

“ကျေးဇူးပါပဲ မစ္စတာကင်၊ ကောင်းကောင်းနားရပါတယ်၊ ကျွန်တော် ခရီးဆက်ဖို့ အသင့်ပဲ”

“ဒီလိုဆို အခုအောက်ကိုဆင်းလာခဲ့ပါလား၊ လေဆိပ်သွားကြမယ်”
သေတ္တာတစ်လုံးနှင့် ကချင်လွယ်အိတ်ကိုယူ၍ ကောင်တာတွင် အခန်းသော့အပ်လိုက်ပြီး အလိုအလျောက် ဓာတ်လှေကားရှိရာသို့ သွားသည်။ ဓာတ်လှေကား ၁၀ ခုသည် ဆင်းချည်တက်ချည်ဖြင့် အလုပ်ရှုပ်နေ၏။ ကျွန်တော်သည် အောက်ရောက်နေသော ဓာတ်လှေကားအပေါ်သို့ တက်လာဖို့ ခလုတ်နှိပ်လိုက်၏။ မကြာမီ ဓာတ်လှေကားတက်လာပြီး တံခါးပွင့်သွားသည်။ အတွင်းသို့ ဝင်လိုက်၏။ တံခါးပိတ်သွားသည်။ ၁မှ ၁၆ အထိ တန်းစီနေသော နံပါတ်များအနက် ၁ ကိုနှိပ်လိုက်၏။ ဓာတ်လှေကား မြေညီထပ်သို့ ဆင်းသွားလေသည်။ မြေညီထပ်ရောက်လျှင် ဓာတ်လှေကား အလိုအလျောက်ရပ်သွားပြီး တံခါးပွင့်လာသဖြင့် ကမန်းကတန်း ထွက်လိုက်ပြီး

နောက် ကော်ဇောနီကြီးများ ခင်းထားသော အဝင်ခန်းမဆောင်ကြီးကို ဖြတ်၍ ကောင်တာသို့ သွားသည်။ ဒုတိယအတွင်းဝန်ကင် စောင့်နေသည်။

ပီကင်းလေဆိပ်သို့ ချက်ချင်းထွက်လာကြ၏။ ကားဆရာမောင်းလိုက် ပုံမှာ အသည်းယားစရာ ကောင်းသည်။ လမ်းမကြီးတွေက ကျယ်သဖြင့် လိုသလို ဖြတ်တက်လိုက်၊ ကီလိုမီတာ ၁၀၀ နှုန်းမောင်းလိုက်ဖြင့် လေဆိပ် သို့ရောက်လာသည်။ ပီကင်းလေဆိပ်တွင် သတင်းထောက်ကင်စောင့်နေ၏။ ကျွန်တော့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကိုယူကာ သူတို့လျှောက်လုပ်သဖြင့် ၅ မိနစ်ခန့် အတွင်း ပြီးသွားသည်။ ကူမင်းအကောက်ဌာနက ပေးလိုက်သော ပစ္စည်း ကြေညာချက်ပုံစံကို အပ်လိုက်ရ၏။

မကြာမီ အသံချဲ့စက်မှ ကြေညာချက်ထွက်လာ၏။ ပြုယမ်းတွင် ရာသီဥတုမကောင်းသဖြင့် ကိုရီးယားလေကြောင်းဌာနမှ လေယာဉ်ထွက်ချိန် ကို မွန်းလွဲ ၂ နာရီမှ ၄ နာရီခွဲအထိ ရွှေ့ဆိုင်းကြောင်း ကြေညာခြင်းဖြစ်သည်။ ခရီးသည်အားလုံး ဟာခနဲဖြစ်သွားကြ၏။ ခရီးသည်များဆိုရာ၌ ကျွန်တော် အပြင် နီပေါသံအမတ်ကြီးနှင့် သူ့အတွင်းဝန်၊ ဩစတြေးလျသံအရာရှိ တစ်ဦး နှင့် သူ့အမျိုးသမီး အတွင်းရေးမှူး၊ ဥရောပတိုက်သား ၆ ဦးခန့်၊ ကျန်တာက ကိုရီးယားလူမျိုးများသာ ဖြစ်ကြ၏။

“ဝမ်းနည်းပါတယ် မစ္စတာဦးနေဝင်း၊ ညနေ ၄ နာရီခွဲအထိ စောင့်ရ မယ်” ဟု ဒုအတွင်းဝန်ကင်က လာပြောသည်။

“ကိစ္စမရှိပါဘူးလေ... ဘယ်အချိန်ပဲဖြစ်ဖြစ် စောင့်ရမှာပေါ့!”

ဒုတိယအတွင်းဝန်ကင်က သတင်းထောက်ကင်ကိုထားခဲ့ပြီး မြို့တွင်း သို့ ပြန်သွားသည်။ သူ့မှာ တခြားဧည့်သည်တွေ ရှိသေးသည်။ ခက်သည်က သတင်းထောက်ကင်မှာ အင်္ဂလိပ်လိုမပြောတတ်၊ သူက လမ်းလျှောက်လိုက်၊ ထွက်သွားလိုက်၊ ကျွန်တော်က လမ်းထလျှောက်လိုက်၊ ထိုင်ရင်းအိပ်လိုက်၊ နီပေါသံအမတ်ကြီးနှင့် သူ့အတွင်းဝန်ကား တစ်ချိန်လုံး စကားကောင်းနေလေ ၏။

ဖြစ်ချင်တော့ ညနေ ၄ နာရီခွဲတွင် ယနေ့လေယာဉ်မထွက်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာချက် ထွက်လာလေတော့သည်။ ခရီးသည်တွေ အလျှိုလျှို မြို့တွင်း သို့ပြန်ကြသည်။ သတင်းထောက်ကင်က ဒုအတွင်းဝန်ကင်ထံ ဖုန်းဆက်

သည်။ မိနစ် ၄၀ ခန့်အကြာတွင် အတွင်းဝန်ကင် အပြေးအလွှားရောက်လာ လေတော့၏။ ချက်ချင်း ကားပေါ်တက်ရသည်။ သေတ္တာကား လေယာဉ် ပေါ်ရောက်နေပြီ မယူတော့၊ လွယ်ထားသော ကချင်လွယ်အိတ်သာ ပါလာ သည်။

ပီကင်းဟိုတယ်၏ ဒသမထပ်အခန်း အမှတ် ၁၀၃၀ သို့ပင် ကျွန်တော် ပြန်ရောက်ခဲ့သည်။ ကင်နှစ်ယောက်စလုံးလည်း ဖတ်ဖတ်မောနေပြီ၊ ပီကင်း ဘီယာသုံးလုံးမှာ၍ အမောဖြေရင်း စကားစမြည်ပြောကြရ၏။

သူတို့ ပြန်သွားသောအခါ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း ငေါင်းစင်း စင်း ကျန်ရစ်ပြန်သည်။ စင်တီဂရိတ် ၂၀ အအေးချိန် ပေးထားသောအခန်း တွင်း၌ ထိုညက ညစာစားပြီး အဝတ်လဲစရာမပါ၍ မူလက ဝတ်ထားသော ဘောင်းဘီ၊ ရုပ်အင်္ကျီတို့နှင့်ပင် စောင်ခြုံကာ ရုပ်မြင်သံကြား ဖွင့်ကြည့်နေ လိုက်၏။ ရုပ်မြင်သံကြားစက်မှာ တရုတ်ပြည်လုပ်ဖြစ်သည်။ အတန်ငယ် ကြီးသည်။ ရောင်စုံသတင်းကားများ ပြလျက်ရှိ၏။ နီပေါအဆိုအက အဖွဲ့ သတင်းကား၊ ရေနာရီနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သမိုင်းဆိုင်ရာ သတင်းကား၊ ဥက္ကဋ္ဌဟွကိုဖုန်း၊ ယေ့ကျိန်ယင်း၊ တိန်ရှောင်ဖိန် စသော ခေါင်းဆောင်များ အခမ်းအနားတစ်ခုသို့ တက်ရောက်လာပုံ သတင်းကားနှင့် နောက်ဆုံး အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား ပညာပေးသတင်းကား ဖြစ်၏။ အပြီးတွင် ည ၁၀ နာရီ ၄၅ မိနစ်ရှိကြောင်း ရုပ်မြင်သံကြားက ကြေညာသွားလေ၏။

မအိပ်ခင် မှတ်စုရေးဦးမည်ဟု စိတ်ကူးကာ စားပွဲမီးဖွင့်၍ စားပွဲတွင် ထိုင်လိုက်၏။ ကူမင်းလေဆိပ် စားပွဲလိုပင် ကုလားထိုင်ကပု၍ စားပွဲက မြင့်နေသဖြင့် အခက်တွေ့ရပြန်သည်။ ကျွန်တော့်ကျောရိုးကပင် တိုလို့လား မသိ၊ ခါးတောင့်၍ မတ်မတ်ထိုင်ကာ ရေးရ၏၊ ကြာကြာ မရေးနိုင်ပါ။

ဒါနှင့် စောင်ခြုံထဲပြန်ဝင်၍ ကွေးလိုက်ရာ အိပ်ပျော်သွားလေ၏။

မနက် ၆ နာရီခွဲတွင် အားလုံးအသင့်ဖြစ်နေသဖြင့် ဓာတ်လှေကားမှ မြေညီထပ်သို့ ဆင်းခဲ့ပြီး ဟိုတယ်ရှေ့၌ အညောင်းပြေ လမ်းလျှောက်နေ သည်။ ပီကင်းမြို့ကြီးကား ဘယ်နေရာကိုကြည့်ကြည့် လူတွေ၊ ခြေကျင်သွား နေသော လူများ၊ ဘိုင်စကယ်ဖြင့် သွားနေကြသော လူများ၊ နှစ်စီးတွဲ ဘတ်စ် ကားကြီးဖြင့် ပြည့်ကျပ်အောင် သွားနေကြသောလူများ၊ လူပင်လယ်၊

လူသမုဒ္ဒရာကြီးပေတည်း။

ပီကင်းမြို့တွင်း၌ လူပေါင်းလေးသန်း နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ ဆင်ခြေဖုံးများပါ ထည့်တွက်လျှင် ခုနစ်သန်းကျော်ရှိသည်။ ဤမျှများပြားသော လူတွေကို ကြွေးထားနိုင်ဖို့ မဆိုထားဘိ၊ သွားရေးလာရေးပြဿနာကိုပင် ရှင်းရန်မလွယ်ပါကလားဟုတွေးမိသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ပီကင်းက ဘတ်စ်ကားကြီးတွေ၊ ထရော်လီကြီးတွေမှာ ကြီးလှ၏။ ရန်ကုန်က ဟီးနီးအကြီးစားမျိုးကို နှစ်စီးဆက်ထားသည်။ ရှေ့အစီးက မောင်းသဖြင့် နောက်အစီးက တွဲလျက်သားပါလာသည်။ စက်နှစ်လုံး အင်အားသုံးစရာမလို၊ လောင်စာပိုကုန်စရာမလို၊ လူပို၍ များပြားစွာတင်နိုင်သော နည်းဖြစ်၏။ အထူးခြားဆုံးကား ဘိုင်စကယ်များဖြစ်၏။ ဘိုင်စကယ်တန်းကြီးတွေမှာ လမ်းတစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် အဆုံးမရှိ အစမရှိ သွားနေကြ၏။ ယောက်ျားမိန်းမ၊ အဘိုးကြီး အဘွားကြီး၊ လူစုံစီးကြသည်။ ကျွန်တော်ကား ဘိုင်စကယ်တန်းကြီးကို စောင့်ကြည့်ရန် စိတ်မရှည်တော့၊ အစလည်းမရှိ၊ အဆုံးလည်းမရှိ။

၇ နာရီသာသာတွင် ထုံးစံအတိုင်း အတွင်းဝန်ကင် အပြေးအလွှားရောက်လာ၏။

“ခဏလေး စောင့်နော်၊ ဧည့်သည်တစ်ယောက် သွားခေါ်လိုက်ဦးမယ်” ဆိုကာ ဟိုတယ်တွင်းသို့ အပြေးအလွှားဝင်သွားပြန်သည်။ ဆယ်မိနစ်ကြာမှ သေတ္တာတွေဆွဲကာ ပြေးထွက်လာ၏။ ဥရောပတိုက်သား အဘိုးကြီးတစ်ယောက် သူ့နောက်မှပါလာသည်။

ကားပေါ်ရောက်လျှင် တံခါးတွေ ဂျိုင်းခနဲမြည်အောင်ပိတ်ကာ ကားလည်းထုံးစံအတိုင်း အပြင်းမောင်းပါလေတော့သည်။ အဘိုးကြီးနှင့် ကျွန်တော့်ကို ကင်က မိတ်ဆက်ပေးသည်။ သူသည် ဆွီဒင်သားဖြစ်၏။ ဟောင်ကောင်တွင် နေသည်၊ ယခုဟောင်ကောင်သို့ ပြန်မည်။

လေဆိပ်တွင် ထိုဆွီဒင်သား အဘိုးကြီးကို အတွင်းဝန်ကင်က ပစ္စည်းတွေပါသယ်၍ ဟောင်ကောင်သွား ခရီးသည်များရှိရာသို့ လိုက်ပို့စဉ် လေဆိပ်သို့ရောက်နှင့် ကြိုစောင့်နေသော သတင်းထောက်ကင်က ကျွန်တော့်အတွက် လေယာဉ်ပေါ်တက်ခွင့် လက်မှတ်အသစ်လဲပေးသည်။ တခြား ဘာမျှလုပ်

စရာမလိုတော့။

ခရီးသည်တွေကိုခေါ်သဖြင့် ကျွန်တော်တို့ဝင်သွားကြရာ လေယာဉ် ရှိရာကွင်းထဲသို့ အဝင်တွင် သတင်းထောက်ကင်နှင့် အားပါးတရ နှုတ်ဆက် ၍ ခွဲခွာခဲ့သည်။ အတွင်းဝန်ကင်ကို နှုတ်ဆက်ရန်ရှာရာ မတွေ့ရတော့၊ ဆွီဒင်အဘိုးကြီးအတွက် အလုပ်ရှုပ်နေဟန်တူသည်။

လေယာဉ်လှေကားနားအရောက်တွင် အတွင်းဝန်ကင်သည် ပြုံးပြုံးကြီး စောင့်နေ၏။ လေယာဉ်မယ်ကို ကိုရီးယားလို ဘာတွေပြောနေသည်မသိ၊ ကျွန်တော်က ကျေးဇူးတင်စကားဆိုကာ အားပါးတရ နှုတ်ဆက်မိသည်။

“ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ အားရပါးရ လှည့်ကြည့်ပါ၊ အေးအေးဆေးဆေးမှ ပြန်လာပေါ့၊ ခင်ဗျားကို ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက ခရီးဦးကြိုပြုနေမှာပါ”

အင်မတန် သံတမန်ပီသသော အတွင်းဝန်ကင်ကို နှုတ်ဆက်၍ လေယာဉ်ပေါ်တက်ခဲ့သည်။ သူ့အမိန့်ကြောင့်ပင် ထင်ပါသည်။ လေယာဉ်မယ်သည် ကျွန်တော့်ကို ရိုးရိုးထိုင်ခုံမမေးဘဲ အလယ်တွင် စားပွဲခင်းထားပြီး မျက်နှာချင်းဆိုင်ထိုင်ခုံ ချထားသော အထူးကေဘင်လိုနေရာတွင် နေရာချထားပေး၏။ ကျွန်တော့်ဘေးတွင် ဩစတြေးလျသံအရာရှိ၊ မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင် နီပေါသံအမတ်ကြီးနှင့် သူ့အတွင်းဝန်။

တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် မိတ်ဆက်ကြရင်း စကားစပ်ကြသည်။ နီပေါသံအမတ်ကြီးမှာ တရုတ်ပြည်သာမက ကိုရီးယားနိုင်ငံသို့ပါ တွဲဖက်ခန့်ထားခြင်းခံရသော သံအမတ်ကြီးဖြစ်၍ ယခု သံအမတ်ခန့်လွှာပေးရန် သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ဩစတြေးလျသံအရာရှိမှာ အသက် ၆၀ ကျော်ပြီ၊ ကုန်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကြောင့် ပြုယမ်းသို့ မကြာခဏရောက်သူ ဖြစ်သည်။

နီပေါ သံအမတ်ကြီးက ကျွန်တော်လာရင်းကိစ္စကိုမေးရာ ကျွန်တော်က ကိုရီးယားဗဟိုသတင်းဌာန ကေစီအင်အေ၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သတင်းထောက်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယခု ကေစီအင်အေ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ လာခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။

လေယာဉ်ထွက်၍ ကောင်းကင်ရောက်သည်နှင့် နေ့လယ်စာလာပို့သည်။ ကြက်ဥပြုတ် ၂ လုံး၊ ပေါင်မုန့်ထောပတ်၊ ဝက်အူချောင်း၊ ဘီယာ၊ ချောကလက်၊ သကြားလုံး၊ ကိတ်မုန့်၊ ပန်းသီး ၂ လုံး၊ ခရီးသည်အားလုံးကို

ဤသို့ပင်ကျေးသည်။

ကျွန်တော်လည်း အဝစားလိုက်၏။ သြစတြေးလျကြီးကလည်း ပြောင်အောင်ကြိတ်ပစ်လိုက်သည်။ စားသောက်ပြီးနောက် စကားဝိုင်းဖွဲ့မိကြသည်။

သြစတြေးလျကြီးက-

“ဗမာပြည်မှာ အခုသိပ်ပူသလား”

“သိပ်တော့ မပူတော့ဘူး”

“တော်ပါသေးရဲ့၊ ကျုပ်မိန်းမနဲ့သမီးက အခု ဗမာပြည်ရောက်နေတယ်၊ အလည်အပတ်ပေါ့လေ၊ ရွှေတိဂုံတို့၊ ပုဂံတို့ကို သူတို့သိပ်ကြည့်ချင်တာ၊ ကျုပ်နဲ့ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ခရီးထွက်ကြတာပဲ။ ပုဂံကိုသွားဖို့ ခရီးလမ်းလုံခြုံရဲ့လား”

“လုံခြုံပါတယ်၊ နိုင်ငံခြားခရီးသည်တွေ ဥဒဟိုသွားနေကြတာပဲ၊ စိတ်ပူစရာမရှိပါဘူး”

“ကောင်းတယ် ကောင်းတယ်၊ ကျုပ်စိတ်အေးရတာပေါ့၊ ဒါထက်ကျုပ်မေးရဦးမယ်၊ ဗမာနဲ့ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်အကြား ဖြစ်နေတဲ့ပြဿနာကရော”

ဤတွင် နီပေါသံအမတ်ကြီးကလည်း စိတ်ဝင်စားလာဟန်တူသည်။ “ဟုတ်တယ် ပြောစမ်းပါဦး” ဟု လှမ်းပြော၏။ စိတ်ဝင်စားကောင်း ဝင်စားကြပါလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်လည်း အတိုချုံး၍ ပြောပြရ၏။ အမှန်စင်စစ် ဤကိစ္စမှာ အတိတ်ကာလက ကျန်ရစ်သော အမွေဆိုးဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ မြန်မာအစိုးရသည် မိမိနိုင်ငံ နယ်နိမိတ်အတွင်း၌ နေထိုင်ကြသူများအား အမှန်ဟုတ်မဟုတ် စိစစ်ခြင်းမှာ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သော ကိစ္စတစ်ရပ်သာဖြစ်သည်။ တမင်မောင်းနှင့်ထုတ်ချင်လိုသော ဆန္ဒရှိလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော် မယုံကြည်။ ယခု ဤပြဿနာကို နှစ်ဖက်အစိုးရက ဆွေးနွေးဖြေရှင်းနေကြသည် စသည်ဖြင့် ကျွန်တော်က ပြောပြလိုက်၏။

နီပေါသံအမတ်ကြီးကလည်း မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နီပေါနိုင်ငံတို့ ဆက်ဆံရေး အလွန်ကောင်းကြောင်း၊ မြန်မာနှင့် ကိုရီးယားဒီမိုကရက်တစ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၏ ဆက်ဆံရေးလည်း အထူးတလည် ကောင်းမွန်နေသည်ဟု ပြော၏။ ကျွန်တော်တို့သည် ထွေလာသောင်းပြောင်း ပြောကြ၏။ ကိုရီးယားချောကလက်အကြောင်းအစ တရုတ်ပြည်၏ လူဦးရေပြဿနာအဆုံး ပြောကြ

ခြင်းဖြစ်သည်။

စကားပြတ်သွားလျှင် ကျွန်တော်သည် လေယာဉ်ပေါ်မှနေ၍ ရေးရေး မြင်ရသော မြေပြင်ကိုကြည့်လေ့ရှိ၏။ ခရီးသွားလျှင် စကားများများ မပြောချင်၊ ဝန်းကျင်ကိုသာ ကြည့်ချင်၏။ အောက်တွင် အပြန်အပြောကျယ်ဝန်းလှသော တောင်တွေကိုသာ တွေ့ရသည်။ ဘယ်နေရာကြည့်ကြည့် တောင်တန်းကြီးတွေနှင့် နီထွေးထွေး၊ ညိုရော်ရော် တောင်ကြားမြေပြင်တွေ... တရုတ်ပြည် အရှေ့မြောက်ပိုင်း၏ ပထဝီအနေအထားတည်း။

မကြာမီ ရှင်ယန်လေဆိပ်သို့ ဆင်းသက်မိသည်။ ရှင်ယန်ကား တရုတ်ပြည် အရှေ့မြောက်ဘက် အစွန်ဆုံးမြို့ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ လေယာဉ်ပေါ်မှ ဆင်းသောအခါ တရုတ်အမျိုးသမီး လေဆိပ်အမှုထမ်းတစ်ဦးက ပြုံးရွှင်စွာဖြင့် အင်္ဂလိပ်လို ခပ်ဖြည်းဖြည်းဆီးပြောသည်။

“နိုင်ငံကူးလက်မှတ်တွေ ကျေးဇူးပြု၍ ယူခဲ့ကြပါ၊ ပြီးတော့ ဧည့်ခန်းက စောင့်ပါ”

ကျွန်တော်တို့သည် အုတ်ဖြင့်ဆောက်ထားသော လေဆိပ်အဆောက်အအုံ ခပ်ငယ်ငယ်၏ ဧည့်ခန်းထဲသို့ တန်းဝင်လာကြ၏။ လက်ဝဲဘက်ခန်းမှာ ပြည်တွင်းခရီးသည်များအတွက်နှင့် လက်ယာဘက်အခန်းကမူ ပြည်ပခရီးသည်များအတွက် ဖြစ်သည်။ အကောက်ဌာန၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး ဝန်ထမ်းတွေမှာ အမျိုးသမီးများသာ ဖြစ်သည်။ ထုံးစံအတိုင်းပင် ကပ်ပြားဖြူဖြူလေးတွေ လူစေ့တက်စေ့ လိုက်ပေး၏။ ထိုကပ်ပြားကလေးတွင် ပေးထားသော လိုအပ်ချက်တွေကို ဖြည့်ကြရသည်။ အမည်၊ လူမျိုး၊ မွေးရက်၊ အလုပ်အကိုင်၊ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်အမှတ်နှင့် ထုတ်ပေးသောနေ့စွဲ၊ ဗီဇာအမှတ်နှင့် ထုတ်ပေးသောနေ့စွဲ၊ ထုတ်ပေးသောနေရာ၊ တရုတ်ပြည်က ထွက်သောနေ့၊ ထို့နောက် လက်မှတ်ထိုးကာ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်နှင့်အတူ ပေးလိုက်ရသည်။ သူတို့ စစ်ဆေးကြည့်ကြမည်။

ဧည့်ခန်းထဲတွင် တရုတ်ပြည်သူ့ လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်မှ အရာရှိကြီး ဖြစ်ဟန်တူသူ နှစ်ဦးသုံးဦး ထိုင်နေသည်။ တစ်ဦးက ဆိုဖာပေါ် ခူးတစ်ဖက်ထောင်တင်ကာ ဘောင်းဘီကိုလိပ်တင်၍ လက်ဖဝါးဖြင့်ခူးကို တဖတ်ဖတ် ရိုက်နေ၏။

မိနစ်သုံးဆယ်ခန့်အကြာတွင် ကျွန်တော်တို့၏ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်တွေကို လိုက်ပေးသည်။ လေယာဉ်တက်ခွင့် လက်မှတ်ကလေးတွေလည်းပါသည်။

မကြာမီ စောစောက ကျွန်တော်တို့ကို ကြိုလာသောပါးအိုနီနီ တရုတ်မလေး ဧည့်ခန်းတွင် ဝင်လာပြန်ကာ ရှက်ကိုးရှက်ကန်းဖြစ်သဖြင့် အင်္ဂလိပ်လိုမပီကလာ ပီကလာကြေညာပြန်သည်။ “ကျေးဇူးပြု၍နားဆင်ပါရှင်” ပြီးတော့ ပြောရမည့်စကားများကို မျက်စိမှိတ်၍ ခေတ္တနားကာ စဉ်းစားရသေးသည်။

“ဖလိုက်နံပါတ် ၅၀၃၊ လေယာဉ်အမှတ် ၄၇၈၊ ပြုယမ်းသို့သွားမည့် ခရီးသည်များ လေယာဉ်ပေါ်တက်နိုင်ပါပြီ”

သူက ကြေညာပြီး သူကပင် ရှေ့ဆောင်ခေါ်သွားပြန်၍ ကျွန်တော်တို့ သူ့နောက်လိုက်သွားကြရပြန်၏။ အခန်းတွင်း၌ ပူအိုက်သယောင်ထင်ရသော်လည်း အပြင်ထွက်လိုက်သောအခါ ရှင်ယန်လေမှာ အေးစိမ့်သောလေဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ လေယာဉ်ပေါ်အတက်တွင် လေယာဉ်စီးခွင့်လက်မှတ်လေးများကို ပြန်သိမ်းထားလိုက်၏။ ကူမင်းတွင်ကား လက်မှတ်မပေး၊ ကျပ်ပြားထက်ကြီးသော ပလတ်စတစ်ပြား အနီဝိုင်းဝိုင်းကိုသုံးသည်။

လေယာဉ်ပျံတက်၍ မကြာမီပင် မြေပြင်အနေအထား သိသိသာသာ ပြောင်းသွားကြောင်း သတိထားမိသည်။

ကိုရီးယားပြည်ထဲသို့ ဝင်လာပြီ။

တရုတ်ပြည်က တောင်ကြီးတွေလောက် အလျားမရှည်၊ ကြီးလည်း မကြီးသော တောင်များဖြင့် ပြည့်နှက်နေပြီး စိမ်းနေသည်။ နီညိုရောင်၊ ထုံးကျောက်ရောင် တောင်မျိုးမဟုတ်၊ မြစ်လိုလို ချောင်းလိုလိုဟာမျိုးတွေ ကွန်ရက်ဖြန့်ထားသလို တွေ့ရသည်။ မကြာမီပင် လေယာဉ် တဖြည်းဖြည်း နိမ့်ဆင်းလာသည်။ တောင်ကြီးတွေ ပါးသွားပြီး တောင်ကုန်းများ လွင်ပြင်များကို တွေ့လာရသည်။ အားလုံးရှိရှိသမျှ တောင်ရောကွင်းတွေကိုပါ စိမ်းစိမ်းစိုနေသည်။

“ပြုယမ်းမြို့သို့ လေယာဉ်ဆင်းပါတော့မယ်၊ ပြုယမ်းနဲ့ ပီကင်းစံတော်ချိန် ၁နာရီ ကွာပါတယ်၊ ယခု ပြုယမ်းစံတော်ချိန် မွန်းလွဲ ၁ နာရီပါ”

လေယာဉ်မယ်က အင်္ဂလိပ်စကားကို မပီမသပြောကာ ကြေညာပေးသည်။ မပီတာအရေးမကြီးပါ။ ကျွန်တော်တို့ နားလည်ဖို့အရေးကြီးသည်။

၁၂ နာရီ၌ပြန်သော ကျွန်တော့်နာရီကို ၁ နာရီသို့ ရွှေ့လိုက်၏။ ဩစတြေးလျကြီးကလည်း သူ့နာရီရွှေ့ရင်း “ကျုပ်တို့အခုချက်ချင်း ၁နာရီအသက်ကြီးသွားပြီ” ဟု အရွှန်းဖောက်နေလေ၏။

ပြုယမ်းလေဆိပ်ကား ပီကင်းလိုပင် ကျယ်ဝန်းလှပါ၏။ လေယာဉ်ပြေးလမ်းတွေများသည်။ လေဆိပ်အဆောက်အအုံကြီးမှာ ခမ်းနားသည်။

လေယာဉ်ပြေးလမ်းမှနေ၍ လေယာဉ်ရပ်မည့်နေရာအထိ အတန်ကြာမောင်းလာပြီးမှရပ်လိုက်၏။ လေယာဉ်ပေါ်မှနေ၍ လာကြိုမည့်သူများ ရှိမရှိ ကြည့်လိုက်ရာ ပင်မအဆောက်အအုံကြီး၏ ရှေ့ဘက်နားတွင် လူလေးငါးယောက်ကို ဝိုးတဝါးလှမ်းမြင်ရသည်။

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ရောက်ပြီ၊ လာတော့ ကြိုကြကောင်းပါရဲ့” ဟု တစ်ကိုယ်တည်းရေရွတ်ကာ ဆင်းလာသည်။ လူသုံးယောက်လာနေသည်။ ၎င်းတို့နောက်မှ တစ်ယောက် ကမန်းကတန်း ပြေးထွက်လာကာ “ခင်ဗျား မစွတာနေဝင်းလား” ဟု အင်္ဂလိပ်လိုမေးသည်။ ကျွန်တော်က ဟုတ်ကြောင်း ပြောလိုက်ရာ ကျွန်တော့်အထုပ်ကိုဆွဲပြီး သူက “ကေစီအင်အေ သတင်းဌာနကပါ” ဟု ဆိုသည်။

“ခင်ဗျားကိုကြိုဖို့ လူကြီးတွေစောင့်နေပါတယ်” ဟုပြောသည်။ လေဆိပ်အဆောက်အအုံကြီးမှာ အလျားရှည်သလောက် ကျောက်လုံးတိုင်ကြီးတွေ မြင့်မြင့်ဖြင့် အမိုးကိုမြှင့်ဆောက်ထားပြီး ကျောက်လှေကားထစ် အရှည်ကြီးတွေဖြင့် တက်သွားရသည်။

လှေကားရင်းတွင် လူတစ်စုနှင့် သွားတိုးသည်။ စောစောက လူက မိတ်ဆက်ပေး၏။

“မစွတာအွန်တေရီယွန်ပါ။ ကေစီအင်အေသတင်းဌာန ပြည်ပရေးရာဌာနကြီးမှူး၊ ဟောဒီက ကိုရီးယား-မြန်မာ မိတ်ဆွေဖြစ်အသင်းရဲ့ အတွင်းရေးမှူး၊ ဟောဒီက ကိုရီးယားသတင်းဌာနက အမှုထမ်းတွေပါ”

ကျွန်တော်လည်း တစ်ဦးချင်းကို လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်၏။ အသက်ကိုးနှစ်ခန့်ရှိ ကိုရီးယားမိန်းကလေးက ပန်းစည်းလာပေးရာ ဓာတ်ပုံဆရာက

လည်း တဖျပ်ဖျပ်ရိုက်လေ၏။ ပြီးတော့ ဌာနကြီးမှူးက ကျွန်တော့်ကို အလယ်တွင်ထားလျက် ဓာတ်ပုံရိုက်ခိုင်းပြန်သည်။ “ငါတော့ ခက်ရချိရဲ့” ဟု ကိုယ့်အဖြစ်ကိုယ် ပြန်တွေးကာ ကျိတ်ပြုံးမိသည်။

ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ အင်ဒိုနီးရှား အင်တာရာသတင်းထောက် ကိုလှ ထွေးက ရန်ကုန်ကမထွက်မိညက ဖုန်းဆက်၍ နောက်၏။ “မအူပင်တောထဲ က ဗိုက်မှာရွံ့ပေပြီ၊ ရန်ကုန်ကို ခုံဖိနပ်အမြီးပြတ်နဲ့ တက်လာတဲ့လူတော့ ပြုယမ်းရောက်မှ ဖိနပ်ပေါက်ပြီ၊ လဲနေမလား၊ ကောင်းစားမလားမသိဘူး”

ယခု သူ့နောက်သည့် စကားလုံးတွေကို သတိရ၍ ကျိတ်ပြုံး ပြုံးမိခြင်း ဖြစ်သည်။

“ကဲလာ... ဧည့်ခန်းမှာ ခဏနားကြမယ်”

ဌာနကြီးမှူးက ရှေ့ဆောင်၍ ကျောက်လှေကားများအတိုင်း တက်သွား ကြသည်။ ခန်းမကျယ်ကြီးတွေကို တွေ့ရ၏။ ခန်းလုံးပြည့် ကော်ဇောကြီး တွေ ခင်းထားသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ခန်းမကျယ်ကြီး တစ်ခုအတွင်းက ဆိုဖာတွေပေါ် ဝင်ထိုင်ကြ၏။ ကျွန်တော့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်နှင့် သေတ္တာ အတွက် ဖြတ်ပိုင်းကို တစ်ယောက်က ယူသွားသည်။

ဌာနကြီးမှူးက ကျွန်တော့်အား ပီကင်းမှာနေရေးထိုင်ရေး အဆင်ပြေ၊ မပြေ၊ ပီကင်းရှိ ကိုရီးယားသံရုံးနှင့် ကေစီအင်အေ သတင်းဌာနတို့ လာကြို၊ မကြို စုံတကာစေအောင် မေးသည်။

ကျွန်တော်တို့ စကားပြောနေစဉ် ဓာတ်ပုံဆရာကလည်း တဖျပ်ဖျပ် ဓာတ်ပုံရိုက်နေ၏။ မကြာမီ လေဆိပ်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ကိစ္စများပြီး၍ မြို့ထဲသို့ ခရီးဆက်ရန် ထလာကြသည်။ ကျယ်ဝန်းသော ခန်းမဆောင်ကြီးထဲမှ အထွက်တွင် အောက်ဘက်သို့ဆင်းသော လှေကားအတိုင်း ဆင်းလိုက်သွား ကြရာ မြေညီထပ်သို့ ရောက်သွားသည်။ ဌာနကြီးမှူးက ကားအထွက်တွင် “နာရီဝက်လောက်ကြာရင် မြို့ထဲရောက်မှာပါ” ဟု ဆိုသည်။

ကွန်ကရစ်လမ်းတွေကား ကျယ်လှ၏။ လမ်းဆားတွင် သစ်ပင်များကို သေသေချာချာ စိုက်ထားကြောင်း ထင်ရှားလှသည်။ ကားမောင်းသမားက လည်း ကိုရီးယားလူမျိုးတိုင်း ဒီလိုချည်းလားဟု ထင်ရလောက်အောင် အမောင်းကြမ်းသည်။ တရစပ်မောင်းသည်။ မကြာလှပါ ချူလီမာမြင်းပျံကြီး

ကို လှမ်းမြင်ရသည်။

“ပြုယမ်မြို့ထဲဝင်လာပြီ”

ဌာနကြီးမှူး၏ စကားသံကြောင့် ကျွန်တော်သည်ပြုယမ်ကို အားပါး တရ ကြည့်၏။ မြင်နိုင်သမျှ မြင်အောင်ကြည့်၏။ ၁၉၅၀-၅၃ ကိုရီးယား စစ်ပွဲကာလအတွင်း လူဦးရေ ၅၀၀၀၀၀ ရှိနေစဉ် ဗုံးအလုံးပေါင်း ၅၀၀၀၀၀ ကြိမ်ကျဆုံးရှုံးခြင်း ခံခဲ့ရသောပြုယမ်၊ တစ်မြို့လုံးမပျက်စီးသော အဆောက်အအုံဆို၍ စုစုပေါင်းနှစ်ခုသာ ကျန်ခဲ့သည့်ပြုယမ်။

ယခုမူ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်အတွင်း ပြုယမ်၏ အသွင်ပြင်မှာ လုံးဝ ဥသံ ပြောင်းလဲခဲ့ပါပြီ။ ၇ ထပ်၊ ၈ ထပ်မှ ၁၆ ထပ်၊ ၁၈ ထပ်အထိ မြင့်မားသော လူနေတိုက်တာ အဆောက်အအုံများ နေပျောက်မထိုးနိုင် လောက်အောင် စေ့စပ်စီရီ စိုက်ထားသော သစ်ပင်များဖြင့် အနားသပ်ထား သည့် လမ်းကျယ်ကြီးများ ကျယ်ဝန်းသောရင်ပြင်များ၊ ပန်းခြံများ၊ လူဦးရေ တစ်သန်းကျော်ဖြင့် မနစ်တကျ စည်ကားလှပနေသော ပြုယမ်။

ပြုယမ်၊ မဟာဇာတ်ပွဲရုံကြီးကို မျက်နှာမူထားသည့် ပြုယမ်ဟိုတယ်၊ ဒုတိယထပ် အခန်းအမှတ် ၂၀၈ ကို ကျွန်တော်အတွက် ကြိုတင်စီစဉ်ထား သည် ထင်ပါသည်။ ထိုအခန်းသို့ တိုက်ရိုက်ခေါ်သွား၏။

“ညနေ ၄ နာရီမှာ ကေစီအင်အေ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နဲ့တွေ့ဖို့ ကျွန်တော်တို့လာခေါ်မယ်၊ ကဲ... နားနေပါဦး”

ဌာနကြီးမှူးက ကျွန်တော့်စကားပြန်ကို ကိုရီးယားဘာသာဖြင့် တစ်လုံး နှစ်လုံးပြောကာ ပြန်ထွက်သွား၏။

“မစ္စတာနေဝင်း နေ့လယ်စာစားဖို့ကြွပါ”

ကျွန်တော်က သူ့နောက်မှ လိုက်သွားသည်။ အောက်ထပ်သို့ပြန်ဆင်း ကာ လှေကားတစ်ဝက်တွင် နောက်ဘက်သို့ထွက်သော အပေါက်မှ ထွက် သည်။ ကွန်ကရစ်ခင်း စင်္ကြံပေါ်မှ ဖြတ်သွားရသည်။ မြေညီထပ်ပေါ်တွင် ရေကန်လှုပ်ထားပြီး ကျောက်တုံးများကြားမှ ရေတွေပန်းထွက်လာလျက်ရှိ သည်။ ကျွန်တော့် ထမင်းစားခန်းကား အမှတ် ၁ စားပွဲနံပါတ် ၃၀။

“နေ့လယ်စာ အေးအေးဆေးဆေးစားပါ၊ ကျွန်တော် ၄ နာရီခွဲလာခဲ့ မယ်”

“ခင်ဗျားကော ကျွန်တော်နဲ့အတူ စားပါလား”

“မစားပါဘူး၊ ကိစ္စမရှိဘူး၊ အားမနာပါနဲ့ ကျွန်တော်သွားလိုက်ဦးမယ်”

လေးငါးယောက် စားနိုင်သော စားပွဲအမှတ် ၃၀ တွင် ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း ငေါင်းစင်းစင်းထိုင်နေရ၏။ အမျိုးသမီးအနားကပ်လာတာ ကျောက်ကာ လင်ပန်းဖြင့် မျက်နှာသုတ်ပဝါ အသေးလာပေးသည်။ လက်ရော မျက်နှာတွေပါ သုတ်လိုက်၏။ ထို့နောက် “ရှင်ဒုတ်” ရေပူစမ်းက ထွက်သောရေ တစ်ပုလင်းယူလာကာ ဖန်ခွက်ငယ်အတွင်းသို့ ထည့်ပေး၏။

ဥရောပနေ့လယ်စာကို ဟိုမကျသည်မကျ ခပ်သုတ်သုတ်စားပြီးနောက် ထမင်းစားခန်းမှ ပြန်ထွက်မည်အပြုတွင် မျက်နှာသုတ်ပဝါငယ် လာပေးပြန်၏။ လက်ရော မျက်နှာပါသုတ်လိုက်ရပြန်၏။

ကိုယ့်အခန်းကို ကိုယ်ပြန်လာရာ တော်တော်ရှာယူရသေးသည်။ စိတ်မွန်းလှသော ဝတ်စုံကိုချွတ်ကာ ပုဆိုးဝတ်ပြီး အခန်းကို အကဲခတ်ရ၏။ အဝင်အဝ အခန်းကလေးအတွင်း ကိုယ်လုံးကြည့် မှန်ရှည်တစ်ချပ်၊ ရှေ့ထိုးရော်ဘာ ဖိနပ်အသစ်နှစ်ရပ်၊ အတွင်းဘက် ဧည့်ခန်းတွင် ရေခဲသေတ္တာ၊ ရုပ်မြင်သံကြား၊ လေအေးစက်၊ ဧည့်စားပွဲနှင့် ဆိုဖာနှစ်လုံး၊ စာရေးစားပွဲတစ်လုံး၊ နံရံကပ်ဗီရို အလျားရှည်တစ်လုံး၊ အတွင်းဘက်တွင် အိပ်ခန်း၊ အိပ်ခန်းနှင့်တွဲလျက်က ရေချိုးခန်း။

မိုက်ကလည်းပြည့် မောကလည်းမောသဖြင့် ခေတ္တမျှအနားယူရင်း မှိန်းနေလိုက်မိသည်။

အဘယ်မျှ ကြာသွားသည်မသိ၊ တံခါးလာခေါက်သဖြင့် “ဝင်ခဲ့ပါ” ဟု ပြောလိုက်သောအခါ ဌာနကြီးမှူး၊ မစ္စတာအွန်နှင့် စကားပြန် မစ္စတာကင်တို့ ဝင်လာကြသည်။

“အခု ကေစီအင်အေဌာနချုပ်ကို သွားမယ်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နဲ့ တွေ့ကြရအောင်”

“ဟုတ်ပြီ ခဏလေး” ဟုဆိုကာ တိုက်ပုံအင်္ကျီနှင့် မြန်မာအဝတ်အစား ဝတ်ပါသည်။ ထို့နောက် သူတို့ခေါ်ရာသို့ လိုက်သွားရ၏။ ဟိုတယ်နှင့် ကေစီအင်အေဌာနချုပ်မှာ မဝေးလှပါ။ ကားထွက်ချိန်ကစ၍ ၂ မိနစ်ခန့် အတွင်း ရောက်သွားသည်။ အဝင်အဝတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ အတွင်း

ရေးမှူးက ဆီးကြိုသည်။

အခန်းကျယ်ကြီးအတွင်း ဝင်လိုက်သောအခါ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် မစ္စတာကင်ဆွန်ဂုလ်က အဝင်အဝမှ ဆီးကြို၍ သူ့စားပွဲသို့ခေါ်သွားသည်။ ဓာတ်ပုံဆရာတွေက တဖျပ်ဖျပ် ရိုက်ကြပြန်၏။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်မှာ အသက် ၆၀ နီးပါးရှိပြီထင်ရသည်။ မျက်စိမှေးပြီး စကားတစ်လုံးချင်းပြောသည်။ သူ့အပါးတွင် ဌာနကြီးမှူး မစ္စတာအွန်ထိုင်၏။ ကျွန်တော့် ဝဲဘက်တွင်ကား စကားပြန်။

“ကိုရီးယားကို ခရီးအဝေးကြီးက လာခဲ့တဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ မင်းကို တို့မျှော်နေတာ အတော်ကြာပြီ”

“ကျွန်တော့်ကို ဒီကို လာဖို့ဖိတ်တဲ့အတွက်ရော အခုလို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နဲ့ တွေ့ရတဲ့အတွက်ရော ကျေးဇူးတင်ပါတယ်”

“ကေစီအေအင်အတွက်ရော ကိုရီးယားနဲ့မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူ့အချင်းချင်း ချစ်ကြည်ရေး ခိုင်မာဖွံ့ဖြိုးဖို့အတွက်ရော မင်းအထောက်အကူပြုခဲ့တာ အင်မတန်ကြီးမားတယ်၊ ဒီမှာရောက်တုန်းရောက်ခိုက် ကြာကြာနေပေါ့”

“ကျွန်တော် တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားပါ့မယ်”

“ကိုရီးယားနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံချစ်ကြည်ရေးဟာ အခု တစ်နေ့တခြား ခိုင်မာတောင့်တင်းလာတယ်၊ အထူးသဖြင့် သမ္မတကြီးဦးနေဝင်း တရားဝင်ချစ်ကြည်ရေး အလည်အပတ်လာရောက်ပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ နှစ်နိုင်ငံအဆက်အဆံ ပိုကောင်းလာတယ်။ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွေလည်း အလဲအလှယ် လာနေသွားနေကြတယ်”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ သြဂုတ်လဆန်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံက ယဉ်ကျေးမှုအဆိုအကအဖွဲ့ ရောက်လာပါလိမ့်မယ်၊ လူပေါင်းလေးဆယ်ပါမယ်”

“ကောင်းတယ်၊ မင်းတို့ပညာရေးဝန်ကြီး ခေါင်းဆောင်တဲ့အဖွဲ့လည်း မကြာခင်ကမှ ပြန်သွားတယ်၊ ကျုပ်တို့ သိပ်ဝမ်းသာတယ်”

“ကျွန်တော် ရန်ကုန်ကထွက်တဲ့မနက် ကိုရီးယားဓာတ်ပုံစာအုပ်နဲ့ လက်မှုပညာ ပစ္စည်းပြပွဲ ဖွင့်ပါတယ်၊ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားမှာ ဒုတိယပညာရေးဝန်ကြီးလည်း တက်တယ်”

“ဒီမှာနေတုန်း ကိုယ့်အိမ်လိုသဘောထားပြီး နေပေါ့” မင်းပို့တဲ့ဆောင်း

ပါးတွေ ကောင်းတယ်၊ ရိဒွန်စင်မွန်မှာ မကြာမကြာပါတယ်၊ အထူးသဖြင့် သမ္မတကြီးဦးနေဝင်း လာမယ့်နေ့မှာ ရိဒွန်စင်မွန်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ မင်းဆောင်း ပါးကို အကြိုက်ဆုံးပဲ၊ ဆောင်းပါးကောင်းတွေ ဆက်ရေးပါ”

“ကျွန်တော် အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားပါ့မယ်”

“မင်း ဒီမှာရှိနေတုန်း ဘာမှအားမနာပါနဲ့၊ လှည့်လည်ကြည့်ရှုဖို့ အစီအစဉ်တွေ ညှိနှိုင်းပါလိမ့်မယ်၊ ဟိုတယ်မှာနေရတာ အဆင်မပြေတာတွေရှိ ရင်ပြောပါ၊ ဒီမှာ အားရပါးရ ကြိုက်သလောက်နေပေါ့”

“အမှန်ကတော့ တတ်နိုင်ရင် တော်တော်ကြာကြာနေဖို့ပါပဲ၊ ဒါပေမဲ့ ရန်ကုန်မှာ အလုပ်တွေကျန်သေးလို့ ကျွန်တော်ကြည့်ချင်တာ သိချင်တာတွေ ပြည့်စုံရင် လုံလောက်ပြီလို့ ထင်ပါတယ်”

“ဟုတ်ပြီလေ၊ မင်းက တို့ခေါင်းဆောင်ရဲ့ မိန့်ခွန်းတွေ ဆောင်းပါးတွေ ရှစ်ဆယ်ကျော် ဘာသာပြန်ခဲ့သူဆိုတော့ ကိုရီးယားဟာ မင်းအတွက် သိပြီး သားတွေများမှာပါပဲ၊ မင်းကြည့်ချင်တာပဲ ရွေးပေါ့၊ အားလုံးကိုလိုက်ပို့ဖို့ ကျုပ်စီစဉ်ထားတယ်”

ထို့နောက် နှုတ်ဆက်ပြီး ပြန်လည်ထွက်ခွာလာကြသည်။ ကေစီအင်အေ တစ်ခုလုံး အလုပ်ရှုပ်နေသည့်အကြားမှ ရခိုင်လုံချည်နှင့် တိုက်ပုံနှင့် မြန်မာဝတ်စုံဝတ်ထားသော ကျွန်တော့်ကို လှမ်းလှမ်းကြည့်ကြသည်။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ စားပွဲပေါ်တွင် တယ်လီဖုန်း ငါးလုံးခန့် တင်ထားသည်ကို သတိပြုမိခဲ့သည်။ တယ်လီပရင်တာသံတွေ၊ လက်နှိပ်စက်သံတွေလည်း ကြားရသည်။ ကိုရီးယား ဗဟိုသတင်းဌာန(အတိုကောက်အားဖြင့် ကေစီအေအင်)တွင် အမှုထမ်း ၁၀၀၀ နီးပါးရှိသည်။ ပြည်တွင်းသတင်းရော ပြည်ပသတင်းပါ စုဆောင်းဖြန့်ချိသည်။ နေ့စဉ်သတင်းစဉ်ကို ကိုရီးယား၊ ရုရှား၊ တရုတ်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်စသော ဘာသာစုံဖြင့် ဖြန့်သည်။

ကိုရီးယားတွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနဟူ၍မရှိ၊ ပြန်ကြားရေးလုပ်ငန်းအားလုံးကို လုပ်ဆောင်သော ကေစီအင်အေကို ကိုရီးယားအလုပ်သမား ပါတီ ဗဟိုကော်မတီအောက်တွင် တိုက်ရိုက်ထားသဖြင့် သာမန်အစိုးရဌာနထက် အရေးပါသော ဌာနကြီးဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်မှာ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးအဆင့်နှင့် ညီမျှလေသည်။

ညနေ ၅ နာရီခွဲ သမိုင်းပြတိုက်သွားဖို့ လာခေါ်မည်ဟုဆိုကာ ကျွန်တော့်အား အခန်းသို့လိုက်ပို့ပြီးတော့ သူတို့ပြန်သွားကြသည်။ အခန်းတွင်း၌ လေအေးစက်ဖွင့်ထားသဖြင့် အေးနေသည်။ ပြုယမ်းမှာ ယခု မိုးရာသီ ဖြစ်နေသော်လည်း မိုးမရွာလှဟု သိရသည်။

ဧည့်ခန်းက ဆိုဖာပေါ်တွင် ခြေပစ်လက်ပစ်ထိုင်ကာ ခေတ္တနားနေ လိုက်၏။

သမိုင်းအစမှ လူထုအုံကြွမှုအထိ

“ကောင်းကောင်း နားရဲ့လား ဦးနေဝင်း”

စကားပြန်မစ္စတာကင်ရောက်လာသည်။ သူနှင့်အတူ အသက် ၄၀ ကျော်ခန့် ထင်ရသူတစ်ဦး ပါလာသည်။ ကင်က မိတ်ဆက်ပေးသည်။

“သူက မစ္စတာကင်ဂီဆွန်ပါ။ ခင်ဗျား လှည့်လည်ကြည့်ရှုရေး အစီအစဉ်အားလုံးကို စီစဉ်ပေးဖို့တာဝန်ခံပါ”

“ဝမ်းသာတယ် မစ္စတာကင် ခင်ဗျားနဲ့တွေ့ရတာ”

စကားပြန်မစ္စတာကင်မြဲမင်းမှာ ကျွန်တော့်အရပ်လောက်ပဲရှိပြီး အင်္ဂလိပ်စကားသင်တာ မကြာသေးဟုဆိုပါသည်။ သူကား သတင်းထောက် လုပ်နေရာမှ ကျွန်တော့်အတွက် ယခု စကားပြန်တာဝန်ပေးခြင်း ခံရသူဟုဆို သည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို ကင်အငယ်၊ မစ္စတာ ကင်ဂီဆွန်ကို ကင်အကြီးဟု ကျွန်တော်ဖော်ပြသွားပါမည်။

ကင်အကြီးကား စေ့စပ်သေချာသူဟု ထင်ရသည်။ ပါတီမှ အဆင့်မြင့် ကေဒါဖြစ်မည်ဟုလည်း ကျွန်တော်တွေးမိပါသည်။ ကျွန်တော်နေသော ပြုယမ်းဟိုတယ်တွင် နိုင်ငံခြားသား တော်တော်များများ ရောက်နေကြ၏။ နိုင်ငံခြားရေးဌာန၊ နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးဌာန၊ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဆက်သွယ်ရေး ကော်မတီစသည်ဖြင့် သက်ဆိုင်ရာဌာနတွေက နိုင်ငံခြားသားဧည့်သည်များအတွက် ပေးထားသော စကားပြန်တစ်ဦးစီအပြင် ကင်အကြီးကို ကေဒါတစ်ဦးစီလည်းပါကြောင်း သတိထားမိသည်။

“နေ့လယ်စာစားရတာ အဆင်ပြေသလား” ဟု ကင်အကြီးကမေး၏။

“ကောင်းပါတယ်၊ ခရီးပန်းလာလို့ သိပ်မစားနိုင်ဘူး”

“လိုတာအားလုံးပြောပါ။ ခင်ဗျားဟာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံအတွက် မြန်မာနိုင်ငံမှာ အလွန်အလုပ်လုပ်ခဲ့တဲ့ လူဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် တို့ဘက်က ချွတ်ယွင်းတာရှိရင် ချက်ချင်းပြောပါ”

“ပြောပါ့မယ် အခုအထိ အဆင်ပြေပါတယ်”

သူသည် အခန်းတွင်း လိုက်ကြည့်၏။ လေအေးပေးစက် ဖွင့်ထားတာ နည်းသလား၊ များသလား၊ သောက်ဖို့ရေ ကြိုက်သလား စသည်ဖြင့်မေး၏။ သူတို့နိုင်ငံတွင် ရေကိုအိုးဖြင့် ထည့်မသောက်ကြပါ။ ရှင်ဒုတ်စမ်းက ထွက် သည့် ဆေးဖက်ဝင်ရေကို ပုလင်းတွင်ထည့်၍ ဈေးပေါပေါဖြင့် ရောင်းချ၏။ ဆိုဒါနှင့် လင်မနစ်များကိုလည်း ဤအတိုင်းရောင်း၏။ ပုလင်းမှာ ကျွန်တော် တို့ဆီက ဘိလပ်ရည်ပုလင်းထက်ကြီးပြီး ဘီယာပုလင်းထက်ငယ်သည့် ၅၀၀ စီစီဝင် ပုလင်းများဖြစ်သည်။

ပြုယမ်းမြို့တွင်း ကားဖြတ်မောင်းစဉ် မျက်စိထဲမြင်နိုင်သမျှ အရာ တိုင်းကို ကျွန်တော်ကြည့်သည်။ လေ့လာသောအကြည့် ဝေဖန်သောအကြည့် ဖြင့် အရာရာတိုင်းကိုကြည့်ရန် ကျွန်တော်ဆုံးဖြတ်ထားပြီးပြီ။ လမ်းတွေ ကျယ်သလောက် ကားမောင်းသူတွေကလည်း အားလုံးလိုလို ခပ်ကြမ်းကြမ်း မောင်းကြသည်။ မျဉ်းဖြူအကြားများ ဆွဲထားသော လူကူးလမ်း၌ ကျောင်း သားကလေးများကို တွေ့မှပဲ အရှိန်လျှော့လေ့ရှိသည်။

သမိုင်းပြတိုက်ကား ကြီးမားလှသော အဆောက်အအုံကြီးဖြစ်သည်။ လမ်းပြအမျိုးသမီးက အဝင်မှစောင့်ကြိုကာ ပြခန်းများဆီသို့ ခေါ်ဆောင်သွား သည်။ ပြခန်းပေါင်း ၁၉ ခန်းရှိပြီး ကျောက်ခေတ်သမိုင်းဦးမှစ၍ ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေး အထွေထွေအုံကြွမှုကြီးတွင် ပြီးဆုံးသည်။ အထူးသဖြင့် ၁၁ရာစုတွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ကော်ရိယိုမင်းဆက် ခေတ်တွင် ကိုရီးယားလူ့အဖွဲ့အစည်းသည် စုစည်းညီညွတ်သော လက်နက် နိုင်ငံတော်ကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ရေနာနီ၊ နေနာရီတို့ထွင်ကြပြီ၊ ပုံနှိပ် စာလုံးထွင်ကြပြီ၊ ကြေးနီကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် သုံးကြသည်။

ကိုရီးယားလူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်စဉ်ကို သမိုင်းဆိုင်ရာ ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် ယှဉ်၍ ပြသထားသော ပြတိုက်ဖြစ်သည်။

ပြတိုက်မှ ပြန်ထွက်လာသောအခါ ည ၇ နာရီခွဲနေပြီ။ သို့ရာတွင်

အမှောင်ရိပ် တစက်ကလေးမှ မသန်းသေး၊ ၈ နာရီခွဲလောက်မှ အလင်းရောင် ပျောက်သည်။ “ဒီလတွေမှာ နေ့တာပိုရှည်သည်။ မနက် ၅ နာရီလောက် နေထွက်တယ်။ ည ၈ နာရီကျော်မှ နေဝင်တယ်။ နေ့တာရှည်တော့ အလုပ် လုပ်ချိန် ပိုရတာပေါ့” ဟု ကင် အကြီးကလည်း ရှင်းပြသည်။ ကျွန်တော်က လည်း ညတာရှည်ခြင်းကို အလွန်မုန်းသဖြင့် ဤအချက်ကို သဘောတူမိ၏။

ညပိုင်းတွင် ကေစီအင်အေ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် မစ္စတာလီနန် ကျူးက ညစာတည်ခင်းပါသည်။ ၆ ယောက် စားပွဲတစ်ပိုင်းစာပင် ဖြစ်၏။ မစ္စတာလီမှာ လွန်ခဲ့သော ၅ နှစ်ခန့်က ရန်ကုန်သို့ ကိုရီးယားသတင်းစာအဖွဲ့ ကို ခေါင်းဆောင်လာခဲ့သူဖြစ်၍ ကျွန်တော်နှင့် မိတ်ဟောင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ထွေရာသောင်းပြောင်း ပြောကြ၏။ မစ္စတာ ‘လီ’မှာ မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာဖူးသူဖြစ်၍ မြန်မာနှင့်ကိုရီးယား နှစ်နိုင်ငံချစ်ကြည်ရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပိုအလေးပေးပြောသည်။ အထူးသဖြင့် သမ္မတကြီးဦးနေဝင်း ချစ်ကြည်ရေး အလည်အပတ်လာရောက်ပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် နှစ်နိုင်ငံ ဆက်ဆံကူး လူးမှုတွေ ပိုမိုများပြားလာသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤချစ်ကြည် ရင်းနှီးသော ဆက်ဆံရေးပိုမိုခိုင်မာ ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ကျွန်တော်တို့အားလုံး ပိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ရမည်ဟုလည်း ရှင်းပြသည်။

ဘီယာကို ဝိုင်ကလပ် အလတ်စားနှင့် ထည့်သောက်လေ့ရှိသည်။ ကျွန်တော့် ဝိုင်ကလပ်မှာ မကြာခဏထပ်ဖြည့်နေရသည်။ ကျွန်တော်တို့က ဂျင်ဆန်ဟုခေါ်ကြသော နာမည်ကျော် အင်ဆန်လည်းပါရပေမပေါ့။

ည ၉ နာရီခွဲ၌ ထမင်းစားပွဲပြီးသောအခါ မစ္စတာလီတို့ လူသိုက်က ကျွန်တော့်အခန်းအထိ လိုက်ပို့ကာ နှုတ်ဆက်ပြန်သွားကြသည်။ မနက် ၉ နာရီတွင် လာခေါ်မည်ဟု ပြောသွားကြသည်။

အိပ်ချင်စိတ်ကလည်း မရှိသေးသဖြင့် ဒုတိယထပ်မှ မြေညီထပ်သို့ ဆင်းကာ လျှောက်ကြည့်သည်။ ကိုရီးယားထွက် ပစ္စည်းများရောင်းချသော ဆိုင်တစ်ဆိုင်ရှိသည်။ စုံစမ်းရေးဌာနရှိသည်။ သူတို့ကလည်း အင်္ဂလိပ်စကား တတ်သူမရှိလှသဖြင့် ဘာမျှမမေးဘဲ ကိုယ့်အခန်းရှိရာသို့ ပြန်လာခဲ့၏။

ကိုရီးယားအစားအစာကို အကျင့်မရသေးသဖြင့် မိုက်ကယ်သလိုဖြစ် နေရာ အိမ်ကထည့်ပေးလိုက်သော ဦးချိန်တီကို အားကိုးရလေသည်။ ညပိုင်း

တွင် ရှင်ဒုတ်စမ်း ရေပုလင်းနှစ်ပုလင်းလာပေး၏။ ပုလင်းကိုယူ၍ အင်္ဂလိပ် စာဖတ်ကြည့်သည်။ အစာကြေသည်။ သွေးတိုးရောဂါကို ဟန့်တားသည်။ အသားအရေချောမွေ့စေသည်ဟု ညွှန်းထားသဖြင့် ပုလင်းတစ်ဝက်သောက် လိုက်၏။

ကျွန်တော့်အခန်းရှိရာ ဒုတိယထပ်မှနေ၍ ပြဲယမ်း၏ ညရှုခင်းကိုလှမ်း ကြည့်သည်။ ကျွန်တော့်ဝဲဘက်တွင် တေဒေါင်ဂန်မြစ်၊ ရှေ့တူရူလမ်းမတစ် ဖက်တွင် ပြဲယမ်းမဟာဇာတ်ပွဲရုံ၊ ကားအသွားအလာရှင်းသည်၊ ပြဲယမ်း၏ ညသည် တိတ်ဆိတ်လှ၏။

ကိုရီးယား လူမျိုးတို့သည် ချူလီမာ ခေါ် နတ်မြင်းပျံဒဏ္ဍာရီကို အလေး ထားကြ၏။ နတ်မြင်းပျံသည် အသိန်းအသောင်းသော အဟုန်ဖြင့် လေကိုခွင်း ကာ ပျံတက်တတ်၏။ ကိုရီးယားလူမျိုးတို့က သူတို့နိုင်ငံကို တည်ဆောက် ှာတွင် ချူလီမာအရှိန်အဟုန်ဖြင့် တည်ဆောက်သည်ဆို၏။ ယင်းသို့ တည် ဆောက်သော ကိုရီးယား လုပ်သားပြည်သူများကို ချူလီမာမြင်းသည်တော် များဟု တင်စားခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိ၏။

ကျွန်တော်ကား ယောင်တီးယောင်နဖြင့် ဤချူလီမာမြင်းသည်တော် များအကြားတွင် ရောက်ရှိနေလေပြီ။

ကင်အိဆွန်း ဘယ်ကလာသနည်း

ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့၏ နံနက်ခင်းမှာ တောက်ပနေသည်။ မိုးသား မိုးရိပ်မတွေ့ရ၊ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်မှာ နံနက်စောစော လျှောက်နေကျအကျင့် ကလေး မပျက်သွားရအောင် လမ်းထလျှောက်သည်။

ကေစီအင်အေ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် သွားတွေ့စဉ်က မန္တလေးဖိနပ် နှင့် တိုက်ပုံ၊ ပုဆိုးတို့ဖြင့် ဗမာလို ဝတ်သွားခဲ့ရာ ဟိုကကြည့် သည်ကကြည့် မို့ မနေတတ်မထိုင်တတ် ဖြစ်ခဲ့ရသဖြင့် ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် အကြည့်ခံရသက် သာသော ဟာဝေယံရှပ်နှင့် ဘောင်းဘီ ရှူးဖိနပ်တို့ဖြင့် လမ်းလျှောက်ထွက်ခဲ့ ရသည်။ တေဒေါင်ဂန်မြစ်ဘက်မှ လာသောလေသည် အေးမြလန်းဆန်း၏။ အေးမြလန်းဆန်းသော လေကို တစ်ဝှူကာ လမ်းဝေးဝေးလည်း မသွားရဲ သေး၊ မျက်စိလည်မှာစိုးရသဖြင့် ဟိုတယ်သို့ပြန်လာကာ နံနက်စာစားရန်

ထမင်းစားခန်း အမှတ် ၁မှ ကျွန်တော့်စားပွဲနံပါတ် ၃၀ တွင် ဝင်ထိုင်လိုက်၏။

နံနက်စာအဖြစ် လာချပေးသည်ကား ပေါင်မုန့်မီးကင်၊ ထောပတ်၊ ကြက်ဥကြော်၊ ကော်ဖီ၊ ကိတ်မုန့်၊ သခွားချဉ် အလေ့မရှိသဖြင့် နည်းနည်းသာ စားနိုင်၏။

၉ နာရီတွင် ထွက်ရန်ဖြစ်သော်လည်း ၁၀ နာရီခန့်မှ ဟိုတယ်မှထွက် နိုင်၏။ ပြဲယမ်းတွင် အမြဲတမ်းပြခန်းကြီးအဖြစ် အခိုင်အခံ တည်ဆောက် ထားသော စက်မှုလက်မှုပြပွဲသို့ သွားကြခြင်းဖြစ်သည်။ ပြပွဲမှာ မြို့တွင်းမှာ တင်ရှိသဖြင့် နာမည်ကျော် ကင်အိဆွန်းရင်ပြင်ကြီးကို ဖြတ်ကျော်ကာ ပြပွဲသို့ ရောက်သွားသည်။ ကေစီအင်အေက ကြံ့၍အကြောင်းကြားထားပြီမို့ ပြပွဲ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးက အဝင်ဝ၌ ဆီးကြိုနှုတ်ဆက်ပါသည်။ လမ်းညွှန် မိန်းကလေးက အင်္ဂလိပ်စကားမတတ်၍ ကင်အငယ်က ဘာသာပြန်ပေးရ သည်။ ဤပြပွဲကြီးကို အမြဲတမ်းပြပွဲကြီးအဖြစ် ကြီးလှစွာသော အဆောက် အအုံကြီး တည်ဆောက်ပြသထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ယနေ့ ကိုရီးယားဒီမိုကရက်တစ် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတွင် ထွန်းကား နေသော စက်မှုလုပ်ငန်းဟူသမျှ၊ ထုတ်လုပ်နေသော ပစ္စည်းမှန်သမျှ၊ မြေပေါ် မြေအောက် သတ္တုမှန်သမျှနှင့် ကျွဲရိုင်းစက်ကြီးများအစ၊ အီလက်ထရွန်းနစ် ဆက်သွယ်ရေးပစ္စည်းအလယ်၊ ကလေးစီးဖိနပ်အဆုံး ပြထားသည်။

“တေဒေါင်ဂန် ၆ ကောက်စိုက်စက်ဟာ ဒါမဟုတ်လား၊ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံကို လက်ဆောင်အဖြစ် ပို့လိုက်တာ”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ တေဒေါင်ဂန် ၆ ပါပဲ”ဟု ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးက ချက်ချင်းလက်ငင်းဖြေသည်။ ကျွန်တော်က သိနေခြင်းကို သူဝမ်းမြောက်ပုံရ နေလေသည်။

ကင်အကြီးက ဘာတွေကြုံပြောထားလေသည် မသိ၊ လမ်းပြသည် ကျွန်တော့်ကို အထူးရှည်လျားစွာ ရှင်းလင်းပြောပြခြင်း မရှိတော့ဘဲ၊ ပစ္စည်း တွေကိုသာ များများလျှောက်ပြနေ၏။ ပြပွဲခန်းဆောင်ကြီးများ အလယ်တွင် စက်မှုသုံးလယ်ယာသုံး၊ မြို့ပြသုံး ကားမျိုးစုံ ပြထားလေရာ ၁၂ နာရီကလည်း ထိုးပြီမို့ နေတော်တော်ပူလာသည်နှင့် ရပ်လိုက်ရ၏။

ညနေပိုင်းတွင် နာမည်ကျော် မန်ယုန်ဒေသို့ ရောက်ပြန်ပါသည်။

ကေစီအင်အေ၏ ပြည်ပရေးရာ ဌာနကြီးမှူးကိုယ်တိုင် လာခေါ်သည်။
 “ဓာတ်ပုံအတူရိုက်ရအောင် ဝတ်စုံလေးဘာလေး ဝတ်ပါ။ ဓာတ်ပုံဆရာပါ
 ခေါ်ခဲ့တယ်” ဟု သူကဆိုသည်။ သူ့မှာလည်း ဝတ်စုံအပြည့်နှင့်မို့ ကျွန်တော်
 က ကမန်းကတန်းပင် ဝတ်စုံဝတ်ရ၏။ အရေးထဲ လည်စည်းပြောင်းပြန်ဖြစ်
 နေ၍ ပြန်စည်းရသေးသည်။ လည်စည်းအဆင်ပြေသောအခါ ခါးပတ်က
 ဒုက္ခပေးလေ၏။

ခါးပတ်အကြောင်း စကားစပ်မိ၍ ဖော်ပြရဦးမည်။ ကိုရီးယားသွား
 တော့မည်ဆိုသောအခါ အင်တာရာသတင်းဌာနမှ ကိုလှထွေးက ဤခါးပတ်
 ကိုပေး၏။ ခါးပတ်မှာ အညိုရောင် မြွေရေခါးပတ်ကလေးဖြစ်၍ လှသည်။
 ပိုင်ရှင်အစစ်မှာ အေပီသတင်းဌာန ဦးစိန်ဝင်းဖြစ်သည်။ မနှစ်က ကိုလှထွေး
 အင်ဒိုနီးရှားသွားစဉ်က ဦးစိန်ဝင်းက ပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ ယခု ကျွန်တော့်
 လက်ထဲ ရောက်သောအခါ ခါးပတ်ပေါက်နေရာတွင် သားရေအစအနများ
 စုတ်ပြုပြီး အတွင်းသားက ကျစ်သော သက္ကလတ်စခံထားရာ သက္ကလတ်စ
 တွေဖွာပြီး မူလအနေအထားမှ ရွေ့ကုန်သဖြင့် ဘယ်အပေါက်မှ ထိုးမရတော့
 ပါ။ ရန်ကုန်ကထွက်တော့ ဤခါးပတ်ကို ဖြစ်သလိုဝတ်လာခဲ့၏။ ယခု
 ဤခါးပတ် ဆန္ဒပြနေပြီ၊ ဘယ်အပေါက်မှ ထိုးမရ၊ ဒါနဲ့ နောက်ဆုံး ဖြစ်သလို
 ထစ်ထားပြီး ထွက်လိုက်လာသည်။ မန်ယုန်ဒေကာ ပြုယမ်းမြို့တော်နှင့်
 မလှမ်းမကမ်းတွင်ရှိပြီး အပြင်းမောင်းသော ကျွန်တော်တို့၏ မာစီဒီကာဖြင့်
 မိနစ် ၃၀ ခန့် လာရသည်။ လမ်းတွေက ကျယ်ဝန်းပြန့်ပြူးသဖြင့် ကားတွေ
 ကလည်း အရမ်းမောင်း၏။ ကျွန်တော်တို့ကားနောက်မှ ဓာတ်ပုံသတင်း
 ထောက်က ဗိုလ်ဗိုကားဖြင့် တရကြမ်းလိုက်ချလာ၏။

မန်ယုန်ဒေသို့ရောက်၍ ကားပေါ်မှဆင်းလိုက်သောအခါ နေသည်ချစ်
 ချစ်တောက်ပူနေ၏။ ချွေးကလည်း စီးကျလာသည်။ လက်ကိုင်ပဝါရှာရာမရ၊
 လက်ကိုင်ပဝါထည့်မလာခဲ့မိ၊ ချွေးထွက်တတ်သော ကျွန်တော့်မှာ ဒုက္ခ
 ကောင်းကောင်းတွေ့လေ၏။

မန်ယုန်ဒေသည် ယနေ့ကိုရီးယား လူမျိုးတိုင်း အမွန်အမြတ်ထားရာ
 နေရာဖြစ်နေ၏။ တစ်ပြည်လုံးက လှည်းနေလှေအောင်း မြင်းစောင်းမကျန်
 မန်ယုန်ဒေသို့ လာကြ၏။ မူလတန်းကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများကအစ

အသက်ကြီးရွယ်အိုအဆုံး၊ လယ်သမားအစ ပြည်သူ့တပ်မတော်သားအဆုံး တသဲသဲတဖွဲဖွဲလာကြသည်။ နိုင်ငံခြားမှ ရောက်လာသမျှ အစိုးရဧည့်သည် ရော ပုဂ္ဂလိကဧည့်သည်တွေကိုလည်း လိုက်ပို့၏။

မန်ယုန်ဒေကို ကဗျာဖွဲ့ကြ စာဖွဲ့ကြ၏။ မန်ယုန်ဒေတေးကို တစ်ပြည်လုံးသီဆိုကြ၏။ မန်ယုန်ဒေကို မရောက်လျှင် ကိုရီးယားရောက်သည် မမည်၊ မန်ယုန်ဒေဟူ၍မရှိခဲ့လျှင် ယနေ့ကိုရီးယားလည်း ရှိမည်မဟုတ်၊ မန်ယုန်ဒေသည် ကိုရီးယားလူမျိုးတိုင်းအတွက် အသည်းနှလုံးဖြစ်နေလေပြီ။

- တေဒေါင်ဂန်မြစ်ရေပြာပြာနားမှာ မန်ယုန်ဒေတောင်ကုန်းရဲ့ အလှတေးကိုသီဆိုရင်း ပျံသန်းကြတဲ့ ငှက်ကလေးတွေ ကာလက ဂုဏ်ပြုခဲ့တဲ့ တော်လှန်ရေးဂေဟာ တည်ရှိသလေ။
- လူ့အဆက်အနွယ်က ပေးအပ်ခဲ့တဲ့ မျိုးချစ်အရေးတော်တွင် သူ့အကျခံခဲ့သော သွေးများစွန်းထင်းနေ... မာရှယ် ကင်အိဆွန်း၏ မွေးရာမြေ...။

မန်ယုန်ဒေကား နောင်သောအခါတွင် မာရှယ်ကင်အိဆွန်းဟု အမည်တွင်အံ့သော ကင်ဆွန်ဂျူ၏ မွေးရာမြေတည်း။ သူ့အဘိုး ကင်ဘိုယွန်လည်း ဤဇာတိဖြစ်သည်။ သူ့အဘိုးကား ဆင်းရဲလှ၏။ သို့ရာတွင် ရိုးရိုးကျင့်မြင့်မြင့်ကြံသူ ဖြစ်သည့်အတိုင်း သားတွေ၊ မြေးတွေကို မျိုးချစ်စိတ်သွင်းပေး၏။ ပျိုးထောင်ပေး၏။ အဘိုးသည် သူ့မြေးက မာရှယ်ကင်အိဆွန်းဟူသော အမည်ဖြင့် ၁၅ နှစ်ကြာ ဂျပန်တော်လှန်ရေး လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲတွင် အောင်ပွဲခံကာ နိုင်ငံအကြီးအကဲဖြစ်လာခဲ့သော်လည်း မန်ယုန်ဒေရှိ သက်ငယ်မိုးတဲကလေး၌သာ ဆက်၍လယ်လုပ်သည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် အသက် ၈၄ နှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။ အဘွားကား ၁၉၅၉ ခုနှစ် အသက် ၈၃ နှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ အဘိုးနှင့်အဘွား အသုံးပြုခဲ့သော မြက်ဖျာ၊ ကောက်ရိုးစဉ်းစက်၊ လယ်လုပ်ကိရိယာ စသည်တွေကို ပြထား၏။

ကင်အိဆွန်း၏ ဖခင် ကင်ဟုန်ဂျစ်နှင့် မိခင်ကန်ဘန်ဆွတ်တို့သည် ဘမျိုးဘိုးတူ ဆိုသည့်အတိုင်း ဂျပန်လက်အောက်မှ ကိုရီးယားနိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးစားခဲ့ကြသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သည်။ ကင်ဟုန်ဂျစ်ကား ဆင်းရဲသော လယ်သမားသားဖြစ်သော်လည်း

ထိုခေတ် ထိုကာလ၏ ပညာကို တတ်အောင်သင်သည်။ အထက်တန်း ကျောင်းသားဘဝကစ၍ သူ့မျိုးချစ်စိတ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ကြိုးစား သည်။

၁၉၁၇ခုနှစ် မတ်လတွင် ကင်ဟုန်ဂျစ်က ကိုရီးယားအမျိုးသားအသင်း ကို စတင်ဖွဲ့စည်းလေသည်။ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းဖွဲ့ရသော အဖွဲ့အစည်း မျိုးမဟုတ်ဘဲ လျှို့ဝှက်ဖွဲ့စည်းကာ ဂျပန်လက်အောက်မှ ကိုရီးယားနိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေးကို ဇောက်ချအလုပ်လုပ်တော့သည်။ ယင်းသို့အလုပ်လုပ် ရင်း သားတွေကို မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်သွင်းပေးသည်။ နိုင်ငံသမိုင်းတွင် ထင်ရှား သော မျိုးချစ်စစ်သူကြီးများ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်တွေ၊ ကမ္ဘာ့ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများအကြောင်း ရေးထားသည့်စာအုပ်တွေကို စွဲစွဲလမ်းလမ်း ဖတ် လာအောင် ပျိုးထောင်ပေးသည်။

အဖေဖြစ်သူသည် နိုင်ငံလွတ်မြောက်ရေး လုပ်ငန်းများကိုလုပ်ရင်း တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရ၏။ သူ့နေရာမှာ အတည် တကျမရှိ။

သူ့အဘိုးအဘွားများနှင့် အတူနေခဲ့သော ကင်အီဆွန်းသည် အသက် ၁၄ နှစ်သားအရွယ်တွင် ဖခင်တော်လှန်ရေးသမားကြီး ကင်ဟုန်ဂျစ်ရှိရာ တရုတ်ပြည်အရှေ့မြောက်ပိုင်းသို့ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။ ဆီးနှင်းဒဏ်၊ အအေး ဒဏ်ကိုခံရင်း ရေတွေခဲနေသော အမ်နေ့ဂမ်မြစ်ကြီးကို ဖြတ်ကူးကာ အဝတ် တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခုဖြင့် ဖခင်ရှိရာသို့ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။

“ကျွန်ုပ်အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်တွင် ကိုရီးယားနိုင်ငံ မလွတ်လပ်မချင်း မပြန်တော့ပါဟု ခိုင်မာစွာပိုင်းဖြတ်လျက် အမ်နေ့ဂမ်မြစ်ကို ဖြတ်ကူးခဲ့ပါ သည်။ ထိုစဉ်ကာလက ကျွန်ုပ်သည် ငယ်ရွယ်သေးသည့်အလျောက် တစ်စုံ တစ်ဦးသောသူ ရေးစပ်ခဲ့သည့် “အမ်နေ့ဂမ်မြစ်၏ တေးသံ” သီချင်းကို သီဆိုရင်း ဝမ်းနည်းကြေကွဲနေခဲ့မိပါသည်။ ဤမြေသို့ ကျွန်ုပ် မည်သည့်အခါ များ၌ ပြန်ရောက်နိုင်တော့ပါမည်နည်း။ ကျွန်ုပ်ကြီးပြင်းလာရာ ကျွန်ုပ်ဘိုးစဉ် ဘောင်ဆက်များ ခေါင်းချရာ ဤမြေသို့ ဘယ်တော့ပြန်လာနိုင်ပါမည်နည်း ဟု တွေးတောမိခဲ့သည်” ဟု ကင်အီဆွန်းက ရေးခဲ့ဖူးပါသည်။

မန်ယုန်ဒေရှိ ကင်အီဆွန်းမွေးရာအိမ်နှင့် နေရာဝန်းကျင်ကား သာယာ

လှပါသည်။ အိမ်မှာ သက်ငယ်မိုး အိမ်ကလေးသာ ဖြစ်သည်။ မီးဖိုခန်း၊ ဧည့်ခန်း၊ ထိုစဉ်က အသုံးအဆောင်များ မြက်ဖျာရက်ရာ၊ လယ်လုပ်ကိရိယာ ထားရာ၊ ရက်ကန်းကလေးထားရာ အရှေ့ဆောင် စသည်တို့ကို ကောင်းစွာ ထိန်းသိမ်းပြသထားသည်။

ကင်အိဆွန်း၏ဦးလေး ကင်ဟုန်ဝှမ်မှာလည်း ဂျပန်ဆန်ကျင်ရေးတိုက် ပွဲ၌ ပါခဲ့သဖြင့် ထောင် ၁၅ နှစ်အပြစ်ပေးခံခဲ့ရသည်။ ထောင်ထဲတွင် ၁၉၃၆ ခုနှစ် သေသည်အထိ တိုက်ပွဲဝင်သွားသူဖြစ်၏။ ကင်အိဆွန်း၏ညီငယ် ကင်ချိုလ်ဂျူမှာလည်း လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲ၌ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်လေရာ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် တိုက်ပွဲ၌ကျဆုံးသွားခဲ့သည်။

မန်ယုန်ဒေပြတိုက်က ဤသမိုင်းကို ပြောနေပါသည်။ “ကိုရီးယား တော်လှန်ရေး၏ ပုခက်”ဟု မန်ယုန်ဒေကို ကိုရီးယားပြည်သူတွေက တင်စား ကြသည်။ နောင်တစ်ချိန်တွင် ကိုရီးယားကို ကယ်တင်မည့်၊ ကိုရီးယားလူမျိုး တွေကို လူတစ်လုံး သူတစ်လုံးဖြစ်အောင် လုပ်ပေးမည့် ကမ္ဘာကျော်ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးကို ဤမန်ယုန်ဒေ၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်တို့ ဓာတ်ပုံအတူ ရိုက်ကြရအောင်”

ဌာနကြီးမှူးက ကင်အိဆွန်းမွေးရာ အိမ်ဝင်ကလေးထဲက အထွက်တွင် ပြောသဖြင့် ခြံအဝ၌တန်းစီကြသည်။ လမ်းပြမိန်းကလေးလည်း ပါသည်။ စကားပြန် ကင်အငယ်လည်း ပါသည်။ နေကလည်းပူ ချွေးကလည်းထွက် လက်ကိုင်ပဝါက ပါမလာ၊ ကျွန်တော့်မှာ ကိုယ့်အဖြစ်ကိုယ် ရယ်ချင်နေသဖြင့် မနည်းချုပ်တည်းထားရ၏။

ဓာတ်ပုံရိုက်ခံပြီးနောက် ၄၃ မိတာအမြင့်ရှိသော မန်ယုန်ဘွန်တောင် ကုန်းပေါ်သို့ တက်ခဲ့ကြသည်။ ပြုယမ်းတစ်ဝိုက်နှင့် တေဒေါင်ဂန်မြစ်ရိုးကို ဆီးမိုး၍မြင်ရသော နေရာကလေးဖြစ်၏။ ထိုမှတစ်ဖန် မန်ယုန်ဒေတော်လှန် ရေးပြတိုက်သို့ ဝင်သည်။

မန်ယုန်ဒေကား ကိုရီးယားသမိုင်းအစဖြစ်၏။ ကင်အိဆွန်းကိုရော တော်လှန်ရေးကိုပါ ဤမန်ယုန်ဒေတွင် သန္ဓေတည်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

နိုင်ငံ၏ဘုရင်များ

“ခဏကလေးထိုင်ပြီး အနားယူပါ။ အခုလို ခရီးဝေးကလာတဲ့အတွက် အများကြီး ကျေးဇူးတင်ပါတယ်”

လမ်းညွှန်အမျိုးသမီးသည် ကျွန်တော့်ကို အခန်းကြီးတစ်ခန်းတွင်းသို့ ခေါ်သွား၏။ တံခါးမကြီး ဖွင့်လိုက်သောအခါ အခန်းတွင်း၌ နိုင်ငံခြားသား ၈ ဦးခန့် ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကျွန်တော်သည် ပြုယမ်းမြို့လယ်ရှိ နာမည်ကျော်လူငယ်ကျောင်းသား၊ နန်းတော်သို့ရောက်လေ၏။ စတုရန်းမီတာ ၁၁၀,၀၀၀ ကျယ်ဝန်းသည့် ဤနန်းတော်တွင် အခန်းပေါင်း ၅၀၀ ရှိပါသည်။ အဆောက်အအုံမှာ ၅၀ မီတာမြင့်သည့် အထပ် ၁၃ ထပ်ရှိ အဆောက်အအုံနှင့် ၆ ထပ် အဆောက် အအုံဖြစ်သည်။ လူ ၁၀၀၀ ဆံ့ခန်းမဆောင်နှင့် ၁၃၀၀ ဆံ့ ကပွဲခန်းမဆောင်၊ စာအုပ်ပေါင်း ၁၀၀,၀၀၀ ရှိ စာကြည့်တိုက်တို့လည်း ဤအဆောက်အအုံ ကြီးအတွင်းမှာပင် ရှိသည်။ တူရိယာပစ္စည်းပေါင်း ၁၀၀၀ ကျော်ရှိသည်။ အသက် ၈ နှစ်မှ ၁၆ နှစ်အကြား ကျောင်းသားလူငယ်များ ဤနန်းတော်၌ ဝါသနာပါရာကို လာရောက်လေ့ကျင့်သင်ကြားနိုင်သည်။ နေ့စဉ် ကလေး ရော လူကြီးပါမကျန် ၁၀၀၀၀ ကျော် လာရောက်ကြည့်ရှု လေ့လာလေ့ရှိ သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် စတင်ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ “ခေါင်းဆောင်ကြီး မကြာခဏ ဒီနန်းတော်ကိုလာပြီး ကလေးတွေနဲ့ နေလေ့ရှိပါတယ်” ဟု လမ်းပြအမျိုးသမီးက ရှင်းပြသည်။

သူက ကိုရီးယားလိုပြော၍ ကင်အငယ်က အင်္ဂလိပ်လိုပြန်သည်။ ကျွန်တော့်ရှေ့က ပြင်သစ်လင်မယားအတွက် ကျွန်တော့်ဘေးက အရှေ့ ဥရောပသားအတွက် သူတို့နှင့် အတူပါလာသော စကားပြန်တွေက ပြန်ပေး ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ ယခု လျှောက်ကြည့်ကြမည်။ အကျဉ်းချုံးကြည့်ကြ မည်။ ၇ နာရီတွင် ကျောင်းသားလူငယ်တွေက အဆိုအကဖြင့် ဧည့်ခံမည်။

လမ်းပြ အမျိုးသမီးက ကျွန်တော့်ကို အထူးအရေးပေးပါသည်။ ကျွန်တော်ရိပ်မိပြီ၊ ကင်အကြီးသည် ကျွန်တော် သွားရောက်ကြည့်ရှုမည့် နေရာတိုင်းသို့ ကြို၍အကြောင်းကြားပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှလာသော ကိုရီးယား ဗဟိုသတင်းဌာန သတင်းထောက်ဖြစ်သည်။ သမ္မတကြီးကင်အီဆွန်း၏

ဆောင်းပါးပေါင်း မိန့်ခွန်းပေါင်း ရှစ်ဆယ်ကျော်ကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ခဲ့သူဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် ကျွန်တော့်အကြောင်း ကြိုပြောထားဟန်တူသည်။ ကျွန်တော့်အထင်မှန်ကြောင်း နောင်တွင်ပို၍ သိလာရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့လိုပင် နိုင်ငံခြားမှ ဧည့်သည်များကို အသုတ်လိုက် လှည့်လည်ပြသနေသော အဖွဲ့များရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဂျပန်မှလာသော ကိုရီးယားလူမျိုးတွေမှာ များပြားလှ၏။ ကျွန်တော်တည်းခိုရာ ဟိုတယ်တွင် ပင် ယောက်ျားကလေး၊ မိန်းကလေး စုစုပေါင်း တစ်ရာကျော်တည်းနေသည်။ ယခု ကျောင်းသားလူငယ် နန်းတော်တွင် တစ်ရာကျော်ရှိမည် ထင်ရသော ဂျပန်ရောက် ကိုရီးယားလူမျိုးများ အုပ်စုနှင့် သွားတွေ့နေရသည်။

အခန်းကျယ်တစ်ခုတွင်း ဝင်လိုက်သောအခါ ရိုးရာအဝတ်ဝတ်ထားသော ကလေးမကိုးဦးနှင့် ဆရာမက လက်ခုပ်တီးကြိုဆိုကြပါသည်။ ကာယာကွန်ခေါ် ရိုးရာတူရိယာဖြင့် သူတို့ကဧည့်ခံ၏။ ယင်းကြိုးတပ် ရိုးရာတူရိယာဖြင့် “ကောက်နံ့ထွက်ကောင်းတာ ပျော်စရာ” တေးကို သီဆိုတီးပြသည်။ စနစ်တကျသင်ထားကြောင်း သေချာပါသည်။ သူတို့အစီအစဉ် ပြီးလျှင် နောက်တစ်ခန်းသို့ သွားရပြန်၏။

နိုင်ငံခြားဧည့်သည်တွေ များနေသဖြင့် တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့ မထပ်ရအောင် အခန်းတွေကို လိုက်ပြရန် စီစဉ်ပုံမှာ သေသပ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း လမ်းပြအမျိုးသမီး ခေါ်ရာနောက်သို့ လိုက်နေရ၏။ ဘယ်ကနေ ဘယ်ရောက်မှန်းမသိတော့ပါ။ အခန်းတစ်ခန်းတွင် မူလတန်းကျောင်းသူကလေးများက အားကစားအကဖြင့် ဧည့်ခံသည်။ အားကစားလေ့ကျင့်ခန်းကို အကသဘော ကူးပြောင်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကိုရီးယား ရှေးရိုးစဉ်လာ အကသင်သော အခန်းသို့လည်း ရောက်သေးသည်။ အခန်းတစ်ခန်းတွင်ကား အကမရှိတူရိယာဂီတမရှိ စက်သေနတ်တွေ၊ သေနတ်တွေသာရှိ၏။ လက်နက်ငယ်များ သင်တန်းခန်းမဖြစ်၏။ စက်သေနတ်ငယ်တွေကို စားပွဲပေါ်၌ အလက်နှစ်ဆယ်ခန့် တန်းလျက်မျက်နှာချင်းဆိုင် တင်ထား၏။ ယူနီဖောင်းဝတ်ကျောင်းသားကျောင်းသူလေးတွေက ဆရာအချက်ပေးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် စက်သေနတ်ငယ်တွေကို အပြိုင်အဆိုင် တစ်စစီဖြုတ်ပစ်၏။ အားလုံးပြီးပြီလား၊ ပြီးပြီဆိုလျှင် ရပ်ထားရ၏။ နောက်တစ်ဖန် ဆရာက အချက်ပေးမှု

အပြိုင်အဆိုင် ပြန်တင်ကြပြန်သည်။ ထိုအခန်းအတွင်း စက်ပစ်ကွင်း အငယ် စားရှိသည်။ ပစ်မှတ်ကိုမှန်း၍ ပစ်နိုင်ရန် အသင့်လုပ်ထားသည်။ ဧည့်သည် တွေကိုဝင်၍ လက်တည့်စမ်းပါဟု ဖိတ်ခေါ်သည်။ ပြင်သစ်အမျိုးသားက ဝင်စမ်းသည်။ သူ့ကျည်ဆန်ဘယ်ရောက်သွားမှန်းမသိ၊ သူ့မိန်းမက တခစ် ခစ်ရယ်နေလေ၏။

“ကျောင်းသားတွေ တစ်နှစ်ကိုသုံးလ ဒီသင်တန်းလာတတ်ကြပါ တယ်” ဟု လမ်းပြက ရှင်းပြသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့ကို ခေါ်သွားပြန် ၏။ စားပွဲတင် တင်းနစ်၊ လက်ငှေ့စသော အားကစားသင်တန်း ခန်းမများ၊ ဇာထိုး ပန်းထိုးအစ၊ ဇီဝဗေဒအဆုံး တစ်ခန်းဝင် တစ်ခန်းထွက်။

တစ်ခါတစ်ရံ နိုင်ငံခြားဧည့်သည်အချင်းချင်း အစုလိုက် သွားတိုးနေ တတ်ကြ၏။ ဂျပန်ပြည်မှလာသော ကိုရီးယားလူမျိုးများအား အထူးအရေး ပေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ တစ်ရာကျော်ကျော်မျှရှိသည့် သူတို့အုပ်စုတွင် အဘိုးကြီး အဘွားကြီးတွေ၊ လူကြီးတွေများ၏။ ကိုရီးယားအလံတွေ ကိုယ်စီ၊ လည်စည်းနီကိုယ်စီဖြင့် လိုက်လံကြည့်ရှုနေကြသည်။ အချို့ကား အရွယ်နှင့် မလိုက်အောင် တတ်စွမ်းနေကြသည့် ကလေးတွေကိုကြည့်ကာ ဝမ်းသာဝမ်း နည်းဖြင့် မျက်ရည်လည်ရွဲဖြစ်နေကြလေ၏။

အခန်းတွေကို စုံအောင်မကြည့်နိုင်ပါ။ ၇ နာရီထိုးပြီ။

အချိန်ကလည်း နည်းလာပြီ၊ ထို့ကြောင့် လမ်းပြအမျိုးသမီးက ဤနန်း တော် အဆောက်အအုံတွင်းရှိ ကပွဲရုံသို့ ခေါ်ဆောင်သွားလေသည်။

နန်းတော် အဆောက်အအုံအတွင်းမှာပင် ရှိနေသော ကပွဲရုံကား ခမ်းနားကြီးကျယ်ပါပေသည်။ ကပွဲရုံတွင်းမဝင်မီ အပြင်ဘက် ဧည့်ခန်း ကျယ်ကြီးများ၊ စင်္ကြံများတွင် နိုင်ငံခြားဧည့်သည်တွေ ပြည့်နှက်နေလေ၏။ ၇ နာရီထိုးသော်လည်း မစသေး “ကလေးတွေက သက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာသည်တွေမဟုတ်တော့ သူတို့သင်တန်းပြီးချိန်မှာ လူစုရသေးတယ်၊ ၈ နာရီတော့ စပါလိမ့်မယ်” ဟု ကင်အကြီးက တောင်းပန်သည်။ “ကိစ္စမရှိ ပါဘူး၊ ဘယ်အချိန်ဖြစ်ဖြစ်ပေါ့” ဟု ကျွန်တော်က ဖြေလိုက်၏။ သူပြောတာ လည်း မှန်ပါလိမ့်မည်၊ ကလေးများသည် တူရိယာပစ္စည်းအချို့ကို သူတို့ ဘာသာသယ်ကာ တီးဝိုင်းကျင်းထဲသို့ ဝင်လာနေကြ၏။

ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံခြားဧည့်သည်တော်များအတွက် အပေါ်ထပ်တစ်ထပ်လုံး ပေးထားပြီး အောက်ထပ်တွင်လည်း ကျောင်းသူကျောင်းသားများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသည်။ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာ ထိုင်နေကြသည်။ အပေါ်ထပ်ရှိ နိုင်ငံခြားဧည့်သည်များကို မော့မော့ကြည့်ကြသည်။ နိုင်ငံခြားမှာလာသော ဧည့်သည်များကို လေးလေးစားစားရှိရန် သင်ကြားထားပုံရသည်။

ည ၈ နာရီမှ ကပွဲစပါသည်။ ယင်းကပွဲ၌ အချို့သော အဆိုအကများကို ရန်ကုန်တွင် သတင်းရုပ်ရှင်ကားများ ကြည့်ဖူးပြီးဖြစ်သည်။ အချို့ကိုကား မကြည့်ဖူးပါ။ အထူးသဖြင့် ကိုရီးယားရိုးရာ တူရိယာနှင့် ခေတ်ပေါ်တူရိယာ ပစ္စည်းများကို ပေါင်းစပ်တွဲဖက် တီးမှုတ်သွားကြပုံမှာ အားရစရာကောင်းသည်။ လက်ခုပ်ဩဘာသံများလည်း တဖြောင်းဖြောင်းဖြစ်နေလေ၏။

၉ နာရီသာသာတွင် ကပွဲပြီးပါသည်။ ကိုရီးယားတွင် လက်တွေ့အားဖြင့် နိုင်ငံ၏ဘုရင်အဖြစ်သို့ ရောက်နေကြသူကလေးများထံမှ ပြန်လာသော အခါ ပြုယမ်းတွင် မှောင်စသာရှိပါသေး၏။

သုညကစရတာပါ

“မူလက ဒီစက်ရုံဟာ ထွန်သွား၊ ထည်သွားလောက် ပေါက်တူးပေါက်ပြားလောက်သာ လုပ်တဲ့စက်ရုံ ငယ်ငယ်ကလေးပါ။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်က ရှိခဲ့တာပါ။ အဲဒီကြားထဲက ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် စစ်မှာ လုံးလုံးပျက်စီးသွားသေးတယ်။ အခုပြန်ပြီး တည်ဆောက်တိုးချဲ့ခဲ့တာ ခင်ဗျားအမြင်ပါပဲ”

ပြုယမ်းမှကီလိုမီတာ ၄၀ ကျော်ဝေးသော ကွန်ဆွန်လယ်ထွန်စက်စက်ရုံသို့ ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွားသောအခါ စက်ရုံ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးက ဆီးကြိုပါသည်။ စက်ရုံအဝင်အဝတွင် ပန်းစည်းတွေ၊ အလံတွေကိုင်ကာ လူတစ်ထောင်ခန့် စုရပ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဂျပန်ပြည်ရောက် ကိုရီးယားလူမျိုးများ လာရောက်လေ့လာကြဦးမည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးမှာ အသားညို၏၊ မျက်နှာသွယ်ပြီးပြား၏။ စက်ရုံညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် မတူ စစ်သားတစ်ယောက်နှင့် ပိုတူသည်။ မျက်လုံးကြည်သလောက် မျက်နှာထားတည်သည်။

သမ္မတကြီး ကင်အိဆွန်းလာရောက်ခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ

လမ်းညွှန်မှုပေးခြင်းသည် ယနေ့ကိုရိုးယား တစ်ပြည်လုံးရှိ စက်ရုံများ၊ လယ်ယာများ၊ လုပ်ငန်းဌာနများ အာလုံးက အပြိုင်အဆိုင် ဂုဏ်ယူပြောနေကြသော ကိစ္စဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ နိုင်ငံအကြီးအကဲကိုယ်တိုင်က ကွင်းဆင်း၍ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ လမ်းညွှန်ခြင်း၊ အကြံပေးဆွေးနွေးမှုများ ပြုခြင်းကြောင့် အကျိုးထူးတွေ ပေါ်ထွက်လာသည်။

“ကျွန်တော်တို့ အလုပ်သမားတွေ အားတက်ကြတယ်၊ ခေါင်းဆောင်ကြီးက ပြောပါတယ်။ ရဲဘော်တို့စက်ရုံက လယ်ယာစက်ကိရိယာများများ ထုတ်ရမယ်လို့ တိုက်တွန်းခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၀ ရက်နေ့မှာ တစ်ခါထပ်ပြီး လယ်ထွန်စက်တွေထုတ်၊ ကိုယ်ပိုင်အတတ်ပညာ ရှင်ကောဒါတွေ ရွေးထုတ်ပေးရမယ်လို့ ညွှန်ကြားပါတယ်။ အဲဒီကတည်းက ကျွန်တော်တို့ တိုက်ပွဲဝင်ကြတော့တာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့မှာ အဲဒီတုန်းက ကျွမ်းကျင်တဲ့ ပညာရှင်လည်းမရှိဘူး၊ ပုံစံထုတ်တတ်သူလည်း မရှိဘူး၊ ဆေးလိပ်သောက်ပါဦး”

ဒု-ညွှန်ကြားရေးမှူးက စကားခေတ္တဖြတ်လျက် ဆေးလိပ်တည်သည်၊ ကျွန်တော်က တစ်လိပ်ယူဖွာလိုက်၏။

“ခေါင်းဆောင်ကြီး ညွှန်ကြားပြီး ၃၅ ရက်အကြာမှာ ပထမဆုံး လယ်ထွန်စက် ကျွန်တော်တို့ စထုတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ စက်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတိုင်းကို ကျွန်တော်တို့ဘာသာ လုပ်တာပါ။ ပထမဆုံးထွက်လာတဲ့ လယ်ထွန်စက်ကို စမ်းမောင်းတော့ ရှေ့မသွားဘူး နောက်ပြန်ဆုတ်နေတယ်ဗျ”

ကျွန်တော်တို့သည် တဟားဟား ရယ်လိုက်ကြ၏။

“အဲဒီစက်ဟာ ချူလီမာခေတ်မှာမွေးတာမို့ ချူလီမာဆိုပြီး ခေါင်းဆောင်ကြီးက နာမည်ပေးပါတယ်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလမှာ ခေါင်းဆောင်ကြီးနဲ့ ကျွန်တော်တို့တွေ့တော့ ခေါင်းဆောင်ကြီးက ကျေးဇူးတင်ကြောင်းပြောပါတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်တို့လည်း အားတက်လာတယ်။ ၁၉၅၉ မှာ စက်အစိတ်အပိုင်းနဲ့ ပတ်သက်တာတွေကို အနည်းအကျဉ်း ပြန်ပြုပြင်ပြီး တဖြည်းဖြည်း ကောင်းသထက်ကောင်းအောင် စမ်းရင်းထုတ်လုပ်တာ ၁၉၆၀ ကစပြီး နှစ်စဉ် လယ်ထွန်စက်အစီး ၃၀၀၀ ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်ကစပြီး မြင်းကောင်ရေ ၇၅ ကောင်အား လယ်ထွန်စက်တွေ တိုးချဲ့ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါ”

တယ်”

ကျွန်တော်တို့သည် ဆိုဒါအအေး သောက်ကြပြန်၏။ စီးကရက်ဖွာပြန်၏။ စက်ရုံအမှုထမ်း မိန်းကလေးတစ်ဦးက ဖန်ခွက်လျော့သည်နှင့် လာထပ်ဖြည့်လေ၏။

“၁၉၆၅ ခုနှစ်မတ်လမှာ ခေါင်းဆောင်ကြီး တစ်ကြိမ်ထပ်လာပြန်တယ်ဗျ။ ခေါင်းဆောင်ကြီးက ရဲဘော်တို့မှတ်ထား လယ်ထွန်စက်ဟာဆန်ပဲ၊ ဆန်ဟာ ဆိုရှယ်လစ်ပဲလို့ မိန့်ကြားပါတယ်။ နှစ်စဉ် ၁၀၀၀၀ အထိ ထုတ်နိုင်အောင် ကြိုးစားကြ၊ အလုပ်များများလုပ်၊ လယ်ထွန်စက် ပိုထုတ်တာဟာ တို့နိုင်ငံပေါင်းစည်းဖို့၊ ကမ္ဘာတော်လှန်ရေးကို အထောက်အကူပြုဖို့ပဲလို့ သင်ကြားပါတယ်”

သမ္မတကြီးသည် ၁၉၇၁ ခုနှစ် မတ်လ၌ ထပ်လာပြန်ပြီး အလုပ်သမားတွေကို အစည်းအဝေးခေါ်၏။ စက်ရုံကို စက်ယန္တရားဇာတ်သွင်းဖို့ ညွှန်ကြားသည်။ ထိုနှစ် ဒီဇင်ဘာတွင် ကိုရီးယား အလုပ်သမားပါတီ ဗဟိုကော်မတီ အစည်းအဝေးကို ရွှေ့ဆိုင်းကာ ဤစက်ရုံသို့ ပြန်လာလျက် တပ်ဆင်ရေးစက်ရုံ (Assembly Shop) နေရာ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ရွေးပေးသည်။ ၁၉၇၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် တိုးချဲ့လုပ်ငန်း ရာခိုင်နှုန်းပြည့် ပြီးသွားသည်။ ထုတ်လုပ်မှု ၁၀ ဆတိုးလာသည်။

“၁၉၇၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီမှာ ခေါင်းဆောင်ကြီး ထပ်လာပြန်ပြီး စက်ရုံကို လှည့်လည်စစ်ဆေးပါတယ်။ အလုပ်သမားတန်းလျားကို အရင်ဝင်တယ်ခင်ဗျာ၊ ရဲဘော်ကူဆွန်ကို ဂုဏ်ပြုပြီး ကူဆွန်လယ်ထွန်စက် စက်ရုံလို့အမည်ပေးခဲ့တာပါပဲ”

ကျွန်တော်တို့ကို စက်ရုံထဲသို့ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။ အင်ဂျင်ဘလောက်အစ၊ ဝက်အူငယ်အဆုံး စက်ရုံမှာတင်လုပ်ကာ လယ်ထွန်စက်တွေ ထုတ်နေသည်။ တပ်ဆင်ရေးလမ်းကြောင်းပေါ်မှ လယ်ထွန်စက်တွေ တစ်စီးပြီးတစ်စီး မောင်းထွက်လာကြသည်။ ဒုတိယ ခုနှစ်နှစ်စီမံကိန်းတွင် အပြည့်အဝထုတ်မည်။ ယခုနိုင်ငံခြားသို့လည်း ပို့နေပါသည်။

စက်ရုံကိုလှည့်ပြီး ကြည့်သောအခါ မူလဧည့်ခန်းသို့ပြန်ရောက်၏။ ခရီးမဆက်ခင် နှုတ်ဆက်ကြသည်။

“ကျွန်တော်တို့ စက်ရုံရဲ့ အနှစ် ၂၀ သမိုင်းဟာ ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေ နဲ့ ဆက်စပ်နေတဲ့သမိုင်းပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ဒါနဲ့ ရပ်မနေပါဘူး ဆက်လုပ်ရဦးမှာပါ။ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံပေါင်းစည်းရေးအတွက် အလုပ်များများ လုပ်ကြရမယ်မဟုတ်လား။ ဒါထက် စကားစပ်မိလို့ဗျာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ လွတ်လပ်ငြိမ်းချမ်းစွာ ပေါင်းစည်းရေးအတွက် မြန်မာအစိုးရနဲ့ ပြည်သူတွေကထောက်ခံတာကို အင်မတန်ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောပြပေးပါခင်ဗျား” ဟု ဒုညွှန်ကြားရေးမှူးက ကားအထိလိုက်ပို့ရင်း ပြောလေသည်။

နမ်ပို သို့မဟုတ် အနောက်ကမ်းခြေ

“အဲဒါ နမ်ပိုပဲ”

ကင်အယ်က ပြောသည်။ တိုက်တာ အဆောက်အအုံတွေကို ကြည့်ရခြင်းအားဖြင့် မြို့ကြီးတစ်မြို့ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော် အကဲခတ်မိပါသည်။ ကူဆွန်လယ်ထွန်စက် စက်ရုံမှထွက်ပြီး ၂၅ မိနစ်အကြာတွင် နမ်ပိုမြို့တွင်းသို့ ဝင်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ကားသည် နမ်ပိုမြို့တွင်းမှ ဖြတ်ကာ ပင်လယ်ကမ်းခြေသို့ မောင်းလာ၏။ ပင်လယ်ကမ်းစပ်တွင် အပြန်အပြောကျယ်သော ရေတစ်ပိုင်းမြေပြင်ကြီးများ၌ လူတွေပုရွက်ဆိတ်လို အလုပ်လုပ်နေကြသည်ကို လှမ်းမြင်ရသည်။

“ဒီရေတက် မြေဖို့ရေးစီမံကိန်းလေ” ဟု ကင်အကြီးက ရှင်းပြသည်။ ကိုရီးယားနိုင်ငံသည် ပင်လယ်ဝိုင်းနေသဖြင့် ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းမြေ ပေါများသော နိုင်ငံဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် သမ္မတကြီး ကင်အီဆွန်းက ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းဒေသများ၌ ဒီရေတက်တတ်သော မြေများကို အသုံးဝင်အောင်လုပ်ရမည်။ ဒီရေကြောင့် မြေဂျန်ဘိုများစွာ အလဟဿဖြစ်နေရသည်။ ကောက်နှံမစိုက်နိုင်၊ ဆားချက်လုပ်ငန်းများ ကောင်းကောင်းမလုပ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဒီရေတက်သော မြေများကို ရေကာတာရိုးခံ၊ မြေတွေကို စိုက်ပျိုး၍ရလာအောင် ပြန်လုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ယခု ဒုတိယခုနှစ်နှစ် စီမံကိန်းကာလအတွင်း ယင်းသို့ ဒီရေတက်သဖြင့် အလဟဿဖြစ်နေသော မြေဂျန်ဘို ၁၀၀,၀၀၀ ကို ထွန်

ယက်စိုက်ပျိုးနိုင်အောင် လုပ်ကြမည်။

မိုးကလေး ဖွဲ့ဖွဲ့ရွာနေသည့်အကြားမှ ဖြောင့်တန်းရှည်လျားသော လမ်းအတိုင်း ပင်လယ်ဘက်သို့ မောင်းခဲ့ကြသည်။ ပင်လယ်ထဲသို့ ထိုးထွက်နေသော ဝါအူဒိုကျွန်းပေါ်တွင် အနားယူစခန်းရှိသည်။ ဤစခန်းကား ပင်လယ်ထဲသို့ ငေါထွက်နေသည့် ကျွန်းဆွယ်ကလေး၏ အမြင့်ဆုံးတောင်ကုန်းပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အဆောက်အအုံ များများစားစား မရှိ၊ ကိုရီးယားရှေးဟန် ဘုံအဆင့်ဆင့် အဆောက်အအုံတစ်ခုသာ ရှိသည်။ သို့ရာတွင် တောင်ကုန်းဆင်ခြေလျှောတစ်လျှောက် ပိုင်းထင်းရှူးပင်ငယ်ကလေးများအောက်တွင် ကျောက်စားပွဲ ကျောက်ခုံတန်းလျား စသည်ဖြင့် အနားယူသူတွေ အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောက်ပေးထားသည်။

သမ္မတကြီး ကင်အိဆွန်း ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာလက လာသွားသော ဤကိုရီးယားရှေးဟန် အဆောက်အအုံကလေးပေါ်သို့ ကျွန်တော်တို့ တက်နားကာ ပင်လယ်ပြင်ကို လှမ်းငေးကြသည်။ မိုးဖွဲ့ဖွဲ့မို့ အဝေးကိုသိပ် မမြင်ရပါ။ ပင်လယ်လေကသာ တဖြူးဖြူး တိုက်ခတ်နေသည်။ ကျွန်တော်နှင့် ကင်အငယ်တို့ စကားလက်ဆုံကျနေစဉ် ကင်အကြီးနှင့် ကားမောင်းသူတို့ နှစ်ယောက်သား အလုပ်ရှုပ်နေကြသည်။ နေ့လယ်စာစားရန် ပြင်ဆင်နေကြခြင်းပင်တည်း။

အတန်ကြာသောအခါ နေ့လယ်စာစားရန် လာခေါ်သည်။ တောင်ကုန်းဆင်ခြေလျှော မြက်ခင်းပေါ်တွင် လေးထောင့်စပ်စပ် အဝတ်နီစဖြင့်ခင်းပြီး နေ့လယ်စာဘူးများချထား၏။ ရှင်ဒုတ်ရေနှင့် လင်မနစ်ပုလင်းများလည်း ပါ၏။

“ကိုရီးယားထုံးစံစားကြရအောင်” ဟု ကင်အကြီးက ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် မြက်ခင်းပေါ်တွင် ဖင်ချထိုင်လိုက်ကြ၏။ ထင်းရှူးသားဖြင့် လုပ်ထားသော ဘူးကလေးအတွင်း၌ ဝက်အူချောင်း၊ အမဲသားကြော်၊ ပေါင်မုန့်၊ သခွားသီး၊ ကြက်သားကြော် စသည်ဖြင့်ပါသည်။ ကျွန်တော်ကား မစားနိုင်။

“ခင်ဗျား ထမင်းစားလို့မကောင်းဘူးလား၊ ဘာစားချင်သလဲ ပြောစမ်းပါ” ဟု ကင်အကြီးကမေး၏။

“စားနိုင်ပါတယ်၊ ကျွန်တော် ဘာအစားအစာမဆို စားလို့ရပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ရေပြောင်းမြေပြောင်း ဥတုပြောင်းနဲ့မို့ နည်းနည်းဂရုစိုက်နေရတာပါ”

“မဟုတ်သေးဘူး၊ ပြုယမ်းဟိုတယ် ထမင်းစားခန်းမှာ ခင်ဗျားထမင်းရော ဟင်းရော ကျန်ကျန်နေတယ်၊ မစားသလောက်ပဲ”

ကင်ကား အံ့ဩစရာကေဒါကောင်းတစ်ယောက်တည်း၊ ဟိုတယ်၏ ထမင်းစားခန်းသို့ ကျွန်တော့်နောက်ကွယ်တွင် သူရောက်ပြီးပြီ၊ စားပွဲထိုးတွေနှင့် မေးမြန်းဆွေးနွေးပြီးပြီမှာ သေချာသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်တော်မစားနိုင်ဘဲ ထထလာခဲ့ရသဖြင့် ကျွန်တော့်စားပွဲ၌ ထမင်းဟင်းတွေ ဤအတိုင်းကျန်နေခဲ့ခြင်း ကြောင့်တည်း။

ဤနေရာတွင် စကားစပ်၍ ဖော်ပြရပါဦးမည်၊ ကျွန်တော်သည် ပင်ကိုအားဖြင့် အစားအသောက် သိပ်ရွေးလေ့မရှိပါ။ ဘယ်လိုစားစား စားကောင်းသည့် လူမျိုးဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပြုယမ်းသို့ ရှုလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့ရောက်သည့်နေ့ကစ၍ ထမင်းမစားနိုင်ဖြစ်နေ၏။ ကိုရီးယား ဟင်းလျာကား ဖောဖောသီသီ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ဘာဟင်းလာလာ ငရုတ်ကောင်းတွေထည့်စား၏။ မစားနိုင်၊ လူ ၃၀၀ ကျော်ဆန့်သော ထမင်းစားခန်းကြီးအတွင်းမှ စားပွဲနံပါတ် ၃၀ တွင် အမြဲတမ်း ထမင်းတွေဟင်းတွေ ကျန်နေသည်ကို သူတို့သတိမူကြသည်။ ကင်အကြီးကလည်း အလစ်မပေး၊ သူတို့ဖိတ်ကြားချက်အရ လာရသော နိုင်ငံခြားဧည့်သည်တွေကို အလွန်ဂရုစိုက်ကြပါသည်။ ယခုလည်း ကင်က ထမင်းစားခန်းမှာ စပ်စုပြီးနေပြီ။

“ခင်ဗျား ထမင်းမစားနိုင်တာ ကျွန်တော်တို့ စိတ်မကောင်းဘူး၊ ခင်ဗျား ကျန်းမာရေးအတွက် စိုးရိမ်တယ်၊ ဘာစားချင်တယ်ဆိုတာ ကြိုက်ရာမှာပါ၊ ကျွန်တော် ပြောထားပြီးပြီ”

“ကိစ္စမရှိပါဘူး၊ ကျွန်တော့်အတွက် ဒါလောက် ဒုက္ခမခံပါနဲ့၊ ကျင့်သားရတော့ ကောင်းလာမှာပါ။ နောက်ပြီး ကျွန်တော့်ဗိုက်က အသီးအရွက် သိပ်များများစားရင် ဝမ်းပျက်လေ့ရှိတယ်”

“ဒီလိုဆို အသားများများ စားပေါ့၊ အင်စမ်စုလ်သောက်”

“စိတ်မပူပါနဲ့ကင် အသားကျသွားမှာပါ”

ကင်အကြီးက ကျွန်တော့်စကားကို ဘဝင်မကျသည့်အလား ခေါင်းတခါခါ လည်တခါခါဖြစ်နေ၏။

“ဗမာလူမျိုးတွေ တစ်နေ့ ထမင်းဘယ်နှခါစားသလဲ”

“နှစ်ခါ၊ ဒီလိုဗျ များသောအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့က မနက်နိုးလာရင် အဆာပြေသဘောလောက်စားပြီး နေ့လယ်စာက ၁၂ နာရီအတွင်း မနက်စာစားကြတာပဲ။ နေ့လယ်ကျတော့ မုန့်လေး၊ လက်ဖက်ရည်လေး အဆာပြေသောက်၊ ညစာကို ၅ နာရီက ၇ နာရီအတွင်းလောက် စားကြလေ့ရှိတယ်”

ကင်သည် ဘာမျှမပြောပဲ တွေ့ပြီးစဉ်းစားနေလေ၏။

ထမင်းစားရင်း ကျွန်တော်တို့ ရောက်တတ်ရာရာ စကားတွေပြောကြ၏။ ကောင်းကင်သည် အံ့မှိုင်းလျက်ရှိပြီး မိုးဖွဲကလေးများ တဖြိုက်ဖြိုက်ကျနေသည်။ ထမင်းစားကြပြီးနောက် တောင်ကုန်းပေါ်ရှိ ရှေးဆန်ဆန် တန်ဆောင်းကလေးပေါ်သို့ တက်ထိုင်ကြသည်။ ကင်အကြီးကား နေ့လယ်စာစားထားသောနေရာကို ရှင်းလင်းနေ၏။

တန်ဆောင်းကလေးပေါ်တွင် ထိုင်ရင်း အညောင်းပြေလျှောက်ရင်း ကျွန်တော်သည် အနောက်ဘက်ပင်လယ်တွင်းသို့ ငေးမောနေ၏။ မိုးကလေးတဖွဲဖွဲကြားမှ မြင်နေရသော ပင်လယ်ပြင်၏ ရှုခင်းကား သာယာလှပါ၏။ ပင်လယ်ပြင်၏ အထက်ကောင်းကင်ကား ပြာမှိုင်းနေ၏။

အတန်ကြာလျှင် ကင်အကြီးလည်း တန်ဆောင်းပေါ်သို့ တက်လိုက်လာသည်။ အိန္ဒိယသားနှစ်ဦးနှင့် သူတို့၏ ကိုရီးယားအဖော်များလည်း မိုးခိုရန် တက်လာကြ၏။ ကင်နှစ်ကင်နှင့် ကျွန်တော် စကားလက်ဆုံကျပြန်သည်။ ကျွန်တော့်တွင် သားသမီးဦးရေ မည်မျှရှိသည် စသည်ဖြင့် မေးစမ်းကြသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း သူတို့ကိုမေးသည်။ ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် မည်သည့်အရွယ်၌ အိမ်ထောင်ပြုလေ့ရှိကြသနည်း။ သားသမီးဦးရေ ကန့်သတ်မှုရှိ ကြသလား၊ သားယောက်ျားကလေးနှင့် သမီးမိန်းကလေးများရလျှင် မည်သူ့ကို ပိုချစ်ကြသနည်း၊ စသည်ဖြင့် မြန်မာလေ့ထုံးစံနှင့် ကိုရီးယားလေ့ထုံးစံများကို အပြန်အလှန် မေးကြ ဖြေကြခြင်းသည်သာဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာ လူမျိုးနှင့် ကိုရီးယားလူမျိုးများအကြား ဤကိစ္စရပ်များတွင် များစွာကွဲပြားခြားနားမှုမရှိကြပါ။

မိုးကား သည်း၍လည်းမလာ၊ စဲလည်းမစဲသေး။
 ကျွန်တော်တို့ ခရီးဆက်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြ၏။
 မိုးဖွဲဖွဲကြားမှပင် နမ်ပိုမြို့တွင်းသို့ ပြန်ဝင်လာကြ၏။ ဒီရေတက် မြေ
 တစ်ဝိုက်တွင် ပျားပန်းခပ်မျှ အလုပ်လုပ်နေကြဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။
 “ဒီနေ့ သောကြာနေ့ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှ ရုံးအမှုထမ်းအားလုံး
 ကွင်းဆင်းအလုပ်လုပ်ကြရတယ်၊ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်တည်း ဦးနေဝင်း
 ကို လိုက်ပို့ဖို့ တာဝန်နဲ့ ကွင်းဆင်းအလုပ်မလုပ်ရတာ”

ကင်က ရှင်းပြသည်။ မိုးရေထဲ ရေတစ်ပိုင်း၊ ကုန်းတစ်ပိုင်းထဲတွင်
 မြေသယ်နေသူတွေ၊ မြေဖို့နေသူတွေ မြေတူးစက်ကြီးတွေကို ညွှန်ပြသည်။
 ရုံးဝန်ထမ်းတွေက လက်တွေ့ကွင်းဆင်း လုပ်အားပေးသောနေ့ပေကိုး။

ကျွန်တော်တို့ကားသည် ဝင်းကျယ်ကြီးတစ်ခုအတွင်းသို့ ဝင်လာ၏။
 “နမ်ပို ဖန်ထည်ပစ္စည်းစက်ရုံလေ”

စက်ရုံဝင်းကျယ်ကြီးကို ဖြတ်သွားနေစဉ် ကင်က ရှင်းပြသည်။ စက်ရုံ
 ၏ အလယ်ဗဟို ပင်မအဆောက်အအုံ လှေကားထစ်တွင် စက်ရုံဒုတိယ
 ညွှန်ကြားရေးမှူးက ဆီးကြိုနှုတ်ဆက်ကာ အပေါ်ထပ်ဧည့်ခန်းဆောင်သို့
 ခေါ်သွားသည်။

“ဒီနေ့ စက်ရုံအမှုထမ်းတွေရော အလုပ်သမားတွေပါ ကွင်းဆင်း
 အလုပ်လုပ်နေကြရတယ်၊ ဒါကြောင့် စက်တွေလည်တာကိုတော့ ကြည့်လို့
 မရနိုင်ဘူး၊ အဲဒီစက်တွေက ထုတ်လုပ်ထားတဲ့ ပစ္စည်းတွေပဲပြရတော့မှာပဲ”
 ဟု ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးက ဧည့်ခန်းဆိုဖာကြီးများတွင် ထိုင်စဉ် နိဒါန်းပျိုး
 ပါသည်။

အမျိုးသမီးတစ်ဦးက လင်မနစ်နှင့် ဘီစကွတ်၊ သကြားလုံး စသည်တို့
 လာချသည်။ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးက စက်ရုံအကြောင်း စပြောသည်။
 အပြင်ဘက်တွင်ကား မိုးတဖွဲဖွဲစွေတုန်း၊ ကျယ်ဝန်းရှည်လျားသော ပြတင်း
 ပေါက်ကြီးများတွင် ဖြူဖွေးရှည်လျားသော ခန်းဆီးများ ချထားရာ လေအတိုး
 တွင် တလူလူလွင့်နေလေ၏။

“ကျွန်တော်တို့ စက်ရုံကို ၁၉၇၅ မှာမှ စဖွင့်ပါတယ်၊ သက်တမ်းနု
 သေးတဲ့ စက်ရုံလို့ ခေါ်နိုင်ပါတယ်။ ဒေသန္တရစက်ရုံဆိုတော့ ကိုယ့်ဒေသ

အတွက်လောက် ရည်ရွယ်ပြီးလုပ်ကြတာမို့ အလုပ်သမား ၆၀ လောက်နဲ့ စတာပါ။ အခုတော့ အလုပ်သမား ၆၀၀ ကျော်ရှိပါတယ်”

ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးကား အသက်ငါးဆယ်ခန့် ရှိပြီး သူ့မျက်နှာမှာ တည်ငြိမ်၏။ အတတ်ပညာရှင်တစ်ဦး၊ ကျောင်းဆရာတစ်ဦးပုံ ပေါက်နေသည်။ စကားပြောရာတွင် လေးလေးနှင့် ဖြည်းဖြည်းပြောသည်။

“ကျွန်တော်တို့ စက်ရုံကို ခေါင်းဆောင်ကြီး ကင်အိဆွန်း အကြိမ်လေး ဆယ်လာပါတယ်။ စက်ရုံနေရာကို သူ့ကိုယ်တိုင် ရွေးပေးပါတယ်။ ဖန်ထည် အလုပ်ဟာ လက်မှုပညာနဲ့ စက်မှုပေါင်းစပ်တဲ့ အလုပ်ဖြစ်ပေမဲ့ အလိုအလျောက် စက်မှုအတတ်ပညာကို များနိုင်သမျှ များများအသုံးပြုနိုင်အောင် လုပ်ရမယ်လို့ ညွှန်ကြားပါတယ်”

“မနှစ်က ကျွန်တော်တို့ ဖန်ထည်ပစ္စည်းမျိုးစုံ ခုနစ်သန်း ထုတ်ခဲ့တယ်။ အခုနှစ်မှာ ၁၀ သန်းထုတ်ပါ့မယ်။ အလုပ်သမား ၆၀၀ ကျော်အနက် အမျိုးသမီးအလုပ်သမားက ၆၀ ရာခိုင်နှုန်း ပါပါတယ်။ ဒီအလုပ်မျိုးက အမျိုးသမီးတွေနဲ့ ပိုသင့်တော်တာကိုး”

“ခရစ္စတယ်လ်သလင်း ကျောက်ဖန်ထည်ပစ္စည်းတွေရော ထုတ်ပါသလား”

“ဟောဟိုမှာ ကျွန်တော်တို့စက်ရုံက ထုတ်လုပ်တဲ့ သလင်းကျောက် ဖန်ထည်တွေပါ” ဟု ပြောပြောဆိုဆို မျက်နှာချင်း နံရံထက်တွင် ခန်းမရှည်ကြီးတစ်လျှောက် ပြခန်းလိုပြထားသော နမူနာပစ္စည်းဗီရိုကြီးတစ်ခုဆီသို့ လက်ညှိုးညွှန်ပြပါသည်။

“ဖန်ထည် အမျိုးအစားပေါင်း ဘယ်လောက်ထုတ်လုပ်ပါသလဲ”

“အမျိုးပေါင်း လေးရာကျော်ပါ။ ဆေးလိပ်ပြာခွက်ကအစ မျက်နှာကြက်မီးပန်းဆိုင်းအထိ ဆိုပါတော့”

ခေတ္တစကားပြတ်ခိုက် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးက ဆေးလိပ်တည်သည်။ ကိုရီးယားပြည်ဖြစ် စီးကရက်ကို ကျွန်တော့်အား တစ်လိပ်မီးညှိစေပြီးမှ သူက တစ်လိပ်ယူသောက်ကာ အားပါးတရ ဖွာရှိုက်ရင်း...

“အခုတော့ ကျွန်တော်တို့စက်ရုံကထွက်တဲ့ ဖန်ထည်ပစ္စည်းတွေကို ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ ယူဂိုစလားဗီးယား၊ ကျူဘား၊ အီရန်၊ ဟန်ဂေရီစတဲ့ နိုင်ငံ

တွေကို တင်ပို့ပေးပါတယ်”

ဟန်ဂေရီကို တင်ပို့သည်ဆို၍ ကျွန်တော်အံ့အားသင့်မိ၏။ ဟန်ဂေရီကား အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများ အနက်တွင် သလင်းကျောက်များ၊ ဖန်ထည်ပစ္စည်းများ ပြုလုပ်ရာ၌ ရှည်ကြာသောသမိုင်းရှိသလို လက်ရာမြောက်လှသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ပြသထားသော ပစ္စည်းတွေကို လျှောက်ကြည့်သောအခါမှ ဟန်ဂေရီလိုနိုင်ငံမျိုးသို့ တင်ပို့သည်မှာ မဆန်းတော့ဟု ကျွန်တော်မှတ်ချက်ချမိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဖန်ထည်များ အထူးသဖြင့် သလင်းကျောက်ဖန်ထည်များ၊ အကွက်ဖော်ပုံ အရောင်ယူပုံတို့ ထူးခြားဆန်းသစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

“ဒီစက်ရုံကို ကိုရီးယားမှာ အကြီးဆုံး ဖန်ထည်လုပ်ငန်းစက်ရုံလို့ ပြောနိုင်ပါသလား”

ပစ္စည်းတွေ လျှောက်ကြည့်ရင်း ကျွန်တော်က မေးခွန်းထုတ်ပြန်၏။ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးက မပွင့်တပွင့် ပြုံးကာ-

“ကိုရီးယားမှာ အကြီးဆုံးစက်ရုံလို့တော့ မပြောနိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့စက်ရုံဟာ ဒေသန္တရစက်ရုံတစ်ရုံလောက်ပါပဲ” ဟု ပွင့်လင်းရိုးသားစွာ ဖြေပါသည်။

အနိမ့်မှအမြင့်သို့ တက်သောရေ

ကိုရီးယား ဒီမိုကရက်တစ် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၄၆,၅၄၀ မျှသာ ရှိပါသည်။ မြေပြင်စုစုပေါင်း၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ တောင်များ တောင်ကမူများသာ ဖြစ်သည်။ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနိုင်သောမြေ ဂျန်ဘို ၂,၀၀၀,၀၀၀ ရှိရာ စပါးစိုက်ဒေသ ဂျန်ဘို ၇၀၀,၀၀၀၊ ပြောင်းစိုက်ဒေသ ဂျန်ဘို ၇၀၀,၀၀၀ နှင့် သစ်သီးခြံ ဂျန်ဘို ၃၀၀,၀၀၀ ရှိပြီး ကျန်ဒေသတွင် ဆီထွက်သီးနှံနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ စိုက်ပျိုးကြသည်။

ဂျပန်လက်အောက်ခံဘဝတွင် ကိုရီးယားနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းသည် နှစ်စဉ် ရိက္ခာမလောက်မင ဖြစ်ခဲ့၏။ တောင်ပိုင်းမှ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် တရုတ်ပြည် အရှေ့မြောက်ပိုင်းမှ လူးဆပ်တို့အပေါ် အားထားခဲ့ရ၏။

၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်လက်အောက်ခံဘဝမှ လွတ်မြောက်လာသော

အခါ စိုက်ပျိုးရေးမှာ ဟုတ်တိပတ်တိ ဘာမျှမရှိ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းဆို၍ နတ္ထိ၊ ဘာမျှ ဟုတ်တိပတ်တိမရှိသော စိုက်ပျိုးရေးတွင် မိုးကိုအားကိုးရသည်။

“ဟို... ခေတ်ဟောင်းတုန်းက ကျွန်တော်တို့ လယ်သမားတွေဟာ မိုးကိုပူဇော်ပသခဲ့ကြရတယ်” ဟု ကင်အကြီးက ပြောသည်။

ကျွန်တော်တို့ကား နမ်ပိုမှ ပြန်အထွက်တွင် ပြုယမ်းဘက်သို့ သွားရာ လမ်းမကြီးမှ အနောက်မြောက်ဘက်သို့ ချိုးဝင်ကာ အတန်ငယ်ကြမ်းသော ကတ္တရာလမ်းအတိုင်း မောင်းလာခဲ့၏။ ကတ္တရာလမ်းကလေးမှာ ကြမ်းသည် ဆိုရသော်လည်း ကားနှစ်စီး ကောင်းစွာရှောင်နိုင်သည်။ ထုံးစံအတိုင်း မိုးမခ ပင်တွေ တန်းစီစိုက်ထားသဖြင့် သာသာယာယာရှိသည်။

မိုးကလည်း ဈေးတုန်း။

“ မိုးကြောင့် စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်သလား”

ကင်အကြီးက ဈေးလွန်းသော မိုးကို စဉ်းစားမိ၍လားမသိ လှမ်းမေး သည်။

“ ကိစ္စမရှိပါဘူး၊ မိုးရွာတာ ကျွန်တော် သဘောကျတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံဟာ မိုးများတဲ့ နိုင်ငံပဲ”

ကားသည် တောင်ကမူများ၏ ဆားမှ ပတ်ပတ်လည်ရေဝိုက်ကာ ပြေး လွှားနေ၏။

နိုင်ငံလွတ်မြောက်လာချိန်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပတ်သက် သည့် ပေါ်လစီ ကိုရီးယားခေါင်းဆောင်များ ချမှတ်ရာ၌ ဝိဝါဒကွဲကြသည်။ သီးထပ်သီးညှပ် စိုက်ရမည်၊ မျိုးကောင်းမျိုးသန့် စိုက်ရမည်၊ အမတော် ကြေးများများ ထုတ်ပေးရမည် စသည်ဖြင့် အယူအဆအမျိုးမျိုး ဖြစ်နေကြ သည်။ ဤတွင် ရဲဘော်ကင်အီဆွန်း၏ လမ်းညွှန်ချက်မှာ ပြတ်သားသည်။ ကိုရီးယား၏ မြေပြင်အနေအထားအရ စိုက်ပျိုးရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အဓိက လုပ်ဆောင်ရမည့်လုပ်ငန်းမှာ ဆည်မြောင်းများ ဖောက်လုပ်ရေးဖြစ် သည်။ ဆည်မြောင်းစနစ်မရှိသမျှ လယ်သမားတွေ မိုးကို ပူဇော်ပသနေကြရ ဦးမည်။ ထို့ကြောင့် ဆည်မြောင်းစနစ်များ တည်ဆောက်ရေးကို ဦးစားပေးရ မည်ဟု ညွှန်ကြားခဲ့သည်။

ဤညွှန်ကြားချက် မှန်ကန်ကြောင်း ယနေ့ ကိုရီးယားကလက်တွေ့

ပြနေလေပြီဟု ကျွန်တော်ထင်သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် ဆည်မြောင်းဖောက်လုပ်ရေး ပရိဂျက်တွေကို နိုင်ငံ တစ်ဝန်းလုံး စတင်အကောင်အထည် ဖော်ကြသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ကိုရီးယား အလုပ်သမားပါတီ ဗဟိုကော်မတီက “ ဂျွန်ဘိုတစ်သန်းအထိ ရေသွယ်စိုက် ပျိုးဒေသ တိုးချဲ့ရန် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားကြ ” ဟု ကြွေးကြော်သံ ထုတ်ပြန်ခဲ့ သည်။ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက ယင်းကြွေးကြော်သံကို လက်တွေ့အကောင် အထည်ဖော်ကြသည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ရေလှောင်ကန်ကြီးပေါင်း ၁၅၀၀ ရှိနေပြီး ဆည် မြောင်းကြီးငယ် ရွယ်လတ်စုစုပေါင်း အလျားတွေကို ဆက်လိုက်လျှင် ကမ္ဘာ တစ်ပတ်ပတ်နိုင်ပြီး စပါးစိုက်ခင်း ဂျွန်ဘို ၇၀၀,၀၀၀၊ စပါးမဟုတ်သော အခြားသီးနှံစိုက်ခင်း ဂျွန်ဘို ၃၀၀,၀၀၀ကို ရေသွယ်စိုက်ပျိုးထားနိုင်ပြီဟု ဆိုပါသည်။

ကျွန်တော့်အတွေးသည် ရုတ်တရက် လွင့်စဉ်သွား၏။ ကျဉ်းမြောင်း သော တောင်စောင်းလမ်းအတိုင်း တက်လာသည့် ကားက အမျိုးသမီးစောင့် နေသော ဂိတ်ဝတွင် ထိုးရပ်လိုက်၏။ ကားရပ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဂိတ် စောင့်အမျိုးသမီးက တယ်လီဖုန်း ကောက်လှည့်ကာ ခေတ္တမျှ စကားပြောပြီး ချက်ချင်းပင် ဂိတ်ဖွင့်ပေးသည်။ ဂိတ်ဟုဆိုရာ၌ ဂိတ်အပြည့် တံခါးကြီးတွေ မရှိပါ။ ကျွန်တော်ရောက်ခဲ့သမျှ စက်ရုံ အလုပ်ရုံကြီးများ၌လည်း အလားတူ ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကားဝင်လမ်းဟိုဘက် သည်ဘက်တွင် အလယ်ဗဟို မြေပြင်အထက် တစ်ပေခွဲ နှစ်ပေခန့်ငိုက်ကျနေသော သံကြိုးဖြင့် တားထား ခြင်းဖြစ်သည်။ ဝင်ခွင့်ပြုသည်ဆိုလျှင် ဂိတ်အစောင့်က သူ့ဘက်မှ သံတိုင် ကလေး အလယ်နားရှိ ခလုတ်ကို ခြေဖြင့်နင်းချလိုက်၏။ သံကြိုးသည် မြေပြင်ပေါ်သို့ ကျသွားလေ၏။

ထိုနည်းအတိုင်း ကျွန်တော်တို့ကားသည် ဂိတ်ဝမှ ဝင်လာရာ အတွင်း ဘက် တောင်ကုန်းကလေးပေါ်၌ ဆောက်ထားသော အဆောက်အဦတစ်ခု ရှေ့သို့ ရောက်လာ၏။

“ကိယန်ဆည်မြောင်းပါပဲ၊ ဦးနေဝင်း ဆည်မြောင်းကြည့်ချင်လှတယ် ဆို၊ ကဲလာ . . . ကြည့်ကြရအောင်၊ ဟိုမှာ ဆည်မြောင်းညွှန်ကြားရေးမှူး

စောင့်နေပြီ”

ထီးသုံးလေးလက်ကိုင်ရင်း ညွှန်ကြားရေးမှူးက စောင့်ကြိုနေ၏ အသက်လေးဆယ်ကျော်ခန့်ရှိပြီး ကြံ့ခိုင်သောမေးရိုးဖြင့် သာမန်လယ်သမား တစ်ယောက်လို ထင်ရသော ညွှန်ကြားရေးမှူးက ကျွန်တော့်ကို ထီးတစ်လက် အသင့်ဖွင့်ပေးရင်း အားပါးတရ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်သည်။

မိုးတဖွဲဖွဲ မြေပြင်တွင် ရေကွက်ငယ်များ အိုင်ထွန်းနေသည်။ သို့ရာ တွင် မြေပြင်တစ်ခုလုံး ဘရိုက်တီး ကျောက်အကြေများ ခင်းထားသဖြင့် ရွံ့ဗွက်မရှိပါ။

ကျွန်တော်တို့ကို ၁၅ ပေ ပတ်လည်ခန့်ရှိမည့် အုတ်တိုက် အဆောက် အအုံကလေးအတွင်းသို့ ခေါ်သွားသည်။ အတွင်းဘက်သို့ ဝင်သွားသော အခါ ဆည်မြောင်းစနစ်တစ်ခုလုံး၏ သဲမြေပုံ စားပွဲကြီးရှေ့သို့ ရောက်သွား ကြလေ၏။

ကီယန် ဆည်မြောင်းသည် တေဆောင်ရေလှောင်ကန်ကြီး၏ အသက် သွေးကြောဖြစ်၏။ ပြဲယမ်းမြို့တော်နှင့် မဝေးကွာလှပါ။ နိုင်ငံတွင်းရှိ အကြီး ဆုံးသော ရေလှောင်ကန်ကြီးများနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။

ညွှန်ကြားရေးမှူးက မြေပုံစားပွဲကြီးပေါ်သို့ တုတ်ရှည်ဖြင့် တို့ထောက် ကာ ရှင်းပြသည်။

“ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ မလွတ်မြောက်မီက ဟောဒီဒေသကြီး တစ်ခုလုံး ဟာ နွဲ့အိုင်ကြီးပါ။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဧပြီလမှာ ခေါင်းဆောင်ကြီး ကိုယ်တိုင်လာပြီး ဒီပရိုဂျက်အတွက် ညွှန်ကြားချက်ချပေးတယ်။ ရေစုပ်တင်ဖို့ နေရာကိုလည်း ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်ပေးပါတယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်း ခေါင်းဆောင်ကြီး ၁၃ ကြိမ် တိုင်တိုင် လာကြည့်ပြီး ညွှန်ကြားပါတယ်”

“တေဒေါင်ဂန်မြစ်က ရေကို ၄၇ မီတာမြင့်တဲ့ အခုကျွန်တော်တို့ ရောက်နေတဲ့ နေရာအထိ စုပ်တင်ပေးတယ်။ တစ်စက္ကန့်ကို ရေ ၂၂ တန်ကျော် စုပ်တင်ပေးနိုင်တဲ့ စခန်းပေါင်း ၁၀ ခုဆောက်ပြီး ကီလိုမီတာ ၁၆၀၀ ရှည် လျားတဲ့ ဆည်မြောင်းနဲ့ တေဆောင် ရေလှောင်ကန်ကြီးမှာ သွင်းပြီး လှောင် ထားလိုက်တာပါပဲ။ မလွတ်မြောက်မီက ဒီဒေသမှာ မြေတစ်ဂျွန်ဘို တိုင်းက ကောက်ပဲသီးနှံ ၁ တန်ပဲ ထွက်တယ်။ အခု တစ်ဂျွန်ဘိုတိုင်းက ၇ တန်

သို့မဟုတ် ၈ တန်ထွက်နေပါပြီ”

ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့သည် ကားပေါ်ပြန်တက်ကာ တောင်စောင်းလမ်းအတိုင်း တောင်ကုန်းပေါ်သို့ တက်ကြ၏။ တေဒေါင်ဂန်မြစ်အတွင်းမှ ရေတင်စက် အဆင့်ဆင့်ဖြင့် တင်လာသောရေများကို ကြားစခန်းအဖြစ် သို့လှောင်ထားရာ ကန်ငယ်တစ်ခုသို့ ရောက်လာသည်။ ကန်ငယ်အတွင်း ရေတွေ ဝဲဂယက်ထနေ၏။ ယင်းကန်ငယ်မှ တစ်ဆင့် တေဆောင်ရေလှောင်ကန်ကြီးဆီသို့ မြောင်းမကြီးဖောက်ကာ ရေတွေကိုတွန်းပို့သည်။ အဆင့် ၂ ဆင့်ဖြင့် စုပ်တင်ပေးလိုက်သော ရေများသည် တေဒေါင်ဂန်မြစ်မှနေ၍ မိတာ ၆၀ မြင့်သည့် တေဆောင်ရေလှောင်ကန်ကြီးသို့ ရောက်လာ၏။ ဤနည်းအားဖြင့် ရေကုဗမိတာ သန်း ၁၂၀ သို့လှောင်ထားသည်။ ဤရေသည် ခရိုင်ပေါင်း ၆ ခရိုင်အတွင်းမှ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး သမဝါယမ ၁၀၃ ခု၏ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးမြေ ဝှန်ဘို ၆၀,၀၀၀ ကို ရေပေးနေလေ၏။ မိုးခေါင်မှာ၊ ရေလျှံမှာ မပူရတော့ပြီ၊ ရေအားဖြင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားလည်း ထုတ်လုပ်ပေးနေသေးသည်။

တေဆောင် ရေလှောင်ကန်ကဲ့သို့ အခြားရေလှောင်ကန်ကြီးတွေ ရှိသေးသည်။ ဝှန်ဘို ၁၀၀,၀၀၀ ကိုရေပေးနေသော ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းအတွက် အမ်နေဂမ်ရေလှောင်ကန်၊ ဝှန်ဘို ၁၀၀,၀၀၀ ကိုရေပေးနေသော ပြန်မိဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းအတွက် ယွန်ပွန်ရေလှောင်ကန်၊ ဝှန်ဘို ၃၄,၀၀၀ ကို ရေပေးနေသော အိုဂျီဒွန်ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းအတွက် ဆိုဟွန်ရေလှောင်ကန်၊ ဝှန်ဘို ၈၀,၀၀၀ ရေပေးနေသော ရှင်ယီနှင့်ယွန်ဘိတ် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများအတွက် ရှင်ယီနှင့် ကူအမ်ရေလှောင်ကန် စသည်တို့တည်း။

“ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းအားလုံးမှာ လိုတဲ့ရေကို ပေးသွင်းဖို့၊ မလိုတဲ့ရေကို ထုတ်ပစ်ဖို့ဆိုတဲ့ အဓိကရည်ရွယ်ချက် နှစ်ခုပါပါသည်။ ဒါကြောင့် မိုးခေါင်တာ၊ မိုးကောင်းလွန်းလို့ ရေလျှံတာကို ကြောက်စရာမရှိတော့ပါဘူး။ ခင်ဗျားမြင်တဲ့အတိုင်းပဲ၊ ကျွန်တော်တို့ဆီက သဘာဝအားဖြင့် မြင့်ရာက နိမ့်ရာကိုစီးနေတဲ့ရေဟာ နိမ့်ရာက မြင့်ရာကို စီးနေပါပြီ”

ကီယန်ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးက မိုးလေထဲတွင် ကျွန်တော့်ကို ထီးမိုးပေးရင်း ပြုံးပြုံးကလေးပြောပါသည်။ သူတို့ပြုံးနိုင်ပါပြီ။

ဤရေလှောင်ကန်ကြီးများသည် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ အသုံးတော်ခံသော ပြည်သူ့ အစေအပါးများ ဖြစ်နေကြသည်။

ကန်ကြီးများအပါးတွင် လုပ်သားပြည်သူများ ကျောင်းသားများ အတွက် အနားယူဂေဟာတွေ၊ နိုင်ငံခြားဧည့်သည်တော်များအတွက် ဧည့် ဂေဟာတွေ တည်ဆောက်ထားသည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်သည်၊ ငါးမွေး သည်၊ စက်မှုလုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်သောရေ၊ မြို့များ ကျေးရွာများအတွက် သောက်သုံး ရေထုတ်လုပ်ပေးသည်။

“မှန်ပါတယ်၊ ခင်ဗျားတို့ဟာ ရေကို နိမ့်ရာကမြင့်ရာကို စီးအောင်လုပ် ထားပါပြီ၊ ခင်ဗျားတို့ဟာ သဘာဝကို အောင်နိုင်နေကြပါပြီ” ဟု ကျွန်တော် က မှတ်ချက်ချပြောလိုက်ရာ ညွှန်ကြားရေးမှူးက ရွှင်လန်းသောအပြုံးဖြင့် ကျွန်တော့်လက်ကို အားပါးတရ ဖျစ်ညှစ်နှုတ်ဆက်ပါတော့သည်။

ဆာရီဝန်သို့ ပထမတစ်ခေါက်

ရက် ၁၀၀ တိုက်ပွဲ

ဆာရီဝန်ဟူသော နာမည်ကလေးက ဘာလိုလိုနှင့် ခေါ်ရသည်မှာ ချစ်စရာဟု ထင်သည်။ ဆာရီဝန်သို့ သွားကြမည်ဆိုသောအခါ ကျွန်တော် ကြည်နူးနေမိသည်။

ဆာရီဝန်ကား မြောက်ပိုင်း ဟွမ်ဟေပြည်နယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်သည်။ ပြုယမ်းမှ ကီလိုမီတာ ၁၀၀ ခန့်ဝေးသည်။ ညကတည်းက ရွာသောမိုးမှာ ယခုအထိ စွေဆဲဖြစ်သည်။

ထိုနေ့ကား ၁၉၇၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၅ရက်။

ကျွန်တော် ပြုယမ်းသို့ရောက်သည်မှာ လေးငါးရက်ရှိပြီ၊ ပြုယမ်း ဟိုတယ်၏ ဒုတိယအထပ် အခန်းအမှတ် ၂၀၈ သည် ကျွန်တော့်အိမ်ကလေး သဖွယ် ဖြစ်လာ၏။ နိုင်ငံခြားဧည့်သည်များကို ထားလေ့ရှိသည့်အတိုင်း ဤဟိုတယ်တွင် ကျွန်တော်နေခဲ့သည်။ စကားပြောဖော်မရှိဘဲ တစ်ယောက် တည်းနေရသဖြင့် ပျင်းခြောက်ခြောက် ဖြစ်နေမိသည်။ ထိုအပျင်းနှင့် အထီးကျန်နိုင်မှုကို သတ်ရန်အတွက် မှတ်စုတွင်တွင်ရေးသည်။

မိုးဖွဲဖွဲကြားမှပင် ကျွန်တော်တို့ ပြုယမ်းမှ ထွက်လာခဲ့ကြ၏။ နံနက် ၉ နာရီခွဲပြီ။

လမ်းတွေ ကျယ်ဝန်းကောင်းမွန်သည်ကို အထူးပြောစရာမလိုတော့

ပြီ၊ ထို့အတူပင် မာစီဒီဘင့်အနက်ကြီးကို မောင်းသော ကားမောင်းရဲဘော်၏ မောင်းနှုန်းကိုလည်း အထူးပြောဖွယ်မရှိပြီ၊ ကီလိုမီတာ ၈၀ မှ ၁၂၀ နှုန်း အထိမောင်းသည်။

ကျွန်တော့်တာဝန်ကား လမ်းတစ်လျှောက် စကားအနည်းဆုံးပြောကာ မြင်နိုင်သမျှကို မိမိမျက်စိဖြင့် ကြည့်ရန်ဖြစ်၏။ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ကင်နှစ် ကင်ကား ကျွန်တော့်အကြောင်းကို သိပြီးဖြစ်၍ များစွာစကားမဆိုကြဘဲ တိတ်တဆိတ် ရှိကြပါသည်။ ကိုရီးယားနိုင်ငံအကြောင်းကို ကောင်းစွာ နားလည်ထားသော မြန်မာမိတ်ဆွေတစ်ဦးဟု ကျွန်တော့်အပေါ် ယူဆထားကြ သည့် အတိုင်း ကျွန်တော်ကြည့်ချင်ရာ ကြည့်ပါစေ၊ ငေးချင်ရာ ငေးပါစေ၊ စကားပြောခြင်းအားဖြင့် အနှောင့်အယှက်ပြုရာ မရောက်စေလိုသော သဘော မျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။

လမ်းတစ်လျှောက်ကား “မြေတစ်လက်မ မကျန်စိုက်ပျိုးကြ” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကို လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်ထားသလိုရှိပါသည်။ သီးနှံ တစ်ခုခု မစိုက်သောမြေကို ကျွန်တော်ရှာပါသည်။ ကျွန်တော့်မျက်စိတစ်ဆုံး မတွေ့ရပါ။ ကားလမ်းနား ကပ်လျက်သားတွင် ပြောင်းခင်းများ၊ ပြောင်းခင်း တွေ၏ဟိုမှာဘက်၌ စပါးများ၊ အဝေးက တောင်စောင်းပေါ်တွင် သီးစားခြံ များ။

စိုက်ခင်းတွေမှာ ကားလမ်းနံဘေးအထိ ရောက်သည်။ ကားလမ်းနှင့် စိုက်ခင်းအကြားတွင် ရေသွယ်မြောင်းငယ်ကလေးတစ်ခုသာ ခြားသည်။ ပြောင်းခင်းအားလုံးလိုလိုတွင် ခါးလယ်မှ ကြိုးသိုင်းထားကြသည်။ စိုက်ပျိုး ရာ၌ ဝီရိယကြီးမားကြောင်း ဖော်ပြနေသော သာဓကများကိုလည်း တွေ့ရ သည်။ မြေပြင်အညီတွင် အညီစိုက်၏။ ထိုပြင်ညီမှ နှစ်ပေသုံးပေခန့် မြင့် တက်သွားသော ကုန်းမြင့်ကလေးတွေ ရှိတတ်သည်။ ကုန်းမြင့်၏ အကျယ် မှာ အလျားပေ ၂၀၊ အနံ ၁၀ ပေ ခန့်သာ ရှိမည်ဖြစ်သော်လည်း ဤကုန်းမြင့် မြေပြင်ကလေးတွင်ပါ စိုက်သည်။ နိမ့်သောမြေတွင်စိုက်သည်။ မြင့်တက် သွားသော မြေပြင်တွင်လည်း စိုက်သည်။ ဆင်ခြေလျှောနေသော မြေပြင်တွင် လည်းစိုက်သည်။ ယုတ်စွာအဆုံး ငါးပေဆယ်ပေခန့်သာ ကျယ်ဝန်းမည်ထင် ရသော မြေကွက်သေးသေးလေးကိုပင် အလွတ်မပေးဘဲ စိုက်သည်။

မတ်စောက်စောက် တောင်ကမူများ၊ တောင်စွယ်များ၊ တောင်ကုန်းများတွင် လှေကားထစ်လုပ်ကာ သီးစားခြံတွေ လုပ်ထားသည်။ ယင်းမြေပြင်တစ်ခုလုံး တွင် ရေစုပ်စက်ထားရာ ကြီးငယ်ရွယ်လတ် အုတ်တိုက်အဆောက်အအုံ ကလေးတွေ နေရာမလပ် တွေ့ရသည်။ မြေပြင်အနေအထားမှာ ညီညာပြန့် ပြူးသော လွင်ပြင်နည်းသဖြင့် မြေအပြန့်အနည်းငယ်၏ တစ်ဖက်တွင် မြေ ပြင်မြင့်သွားသည်။ သို့ကလို မြင့်တက်သွားသော နေရာတိုင်းတွင် ရေစုပ်စက်၊ ရေတင်စက် အုတ်တိုက်ကလေးတွေ ရှိနေသည်။

လမ်းတစ်လျှောက်တွင် ကိုရီးယား၏ ကျေးလက်ဒေသကို ကျွန်တော် မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့ရလေပြီ။

ပြုယမ်းမြို့တော်မှ ထွက်လာသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသကို ဖြတ်သန်းနေ ရသည်ဆိုသော အသိကြောင့် ကျေးလက်ဟု နားလည်မိခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျေးလက်ဒေသ၌ ခေတ်နှင့်ယှဉ်ကာ ရင်ပေါင်တန်းလိုက်နေသည်။ စက် ကိရိယာနှင့် တိုက်တာအဆောက်အအုံ (မြို့ထက်သေးငယ်သည်မှအပ) တွေ ချည်းတွေ့နေရသည်။ လယ်ကွင်းများ၊ တောင်စောင်း တောင်ခါးပန်းများတွင် ရဲရဲနီသော စာတန်းကြီးတွေ စိုက်ထူထားသည်ကို နေရာမလပ်တွေ့ရသည်။ “ဘာစာတွေလဲ” ဟု ကင်အငယ်ကို လှမ်းမေးရာ ဒရိုင်ဘာဘေးတွင် ထိုင်နေ သော ကင်အငယ်က

“ရက် ၁၀၀ တိုက်ပွဲ အောင်ရမည်ဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံတွေပါ” ဟု ပြန်ပြောသည်။

ရက် ၁၀၀ တိုက်ပွဲဆိုတာ ဘာလဲဟု သူထပ်မံရှင်းပါ။ ကျွန်တော်သိ ပြီးပြီဟု သူနားလည်ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ကိုရီးယားတွင် လှည်းနေ လှေအောင်း မြင်းစောင်းမကျန် ရက် ၁၀၀ တိုက်ပွဲ ဆင်နွဲနေကြသည်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်သည် ဒုတိယ ၇နှစ် စီမံကိန်း၏ ပထမနှစ်ဖြစ်သည်။ ယင်းပထမနှစ် စီမံကိန်းလျာထားချက်အားလုံး၏ နောက်ဆုံးလမှာ ဒီဇင်ဘာလဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၇၈ ခုနှစ်စက်တင်ဘာ လ ၉ ရက်နေ့သည် ကိုရီးယားဒီမိုကရက်တစ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ တည် ထောင်သော အနှစ် ၃၀ ပြည့်မြောက် အထိမ်းအမှတ်နေ့ဖြစ်ရာ ယင်းရက် မတိုင်မီ ကျန်ရှိသည့် ရက်ပေါင်း ၁၀၀အတွင်း ပထမနှစ်စီမံကိန်း လျာထား

ချက်အားလုံးကို ဖြည့်တင်းအကောင်အထည်ဖော်ရန် ပါတီက နှိုးဆော်လိုက်သည်။ ထိုနှိုးဆော်ချက်အရ တစ်ပြည်လုံးတွင် ရက် ၁၀၀ တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

စိမ်းလန်းသော တစ်လောကလုံး၊ လှုပ်လှုပ်ရွရွ အလုပ်လုပ်နေကြသူများအားလုံး၊ တက်ကြွနေသော ဝန်းကျင်တစ်ရပ်လုံးကို ကြည့်၍ ရက် ၁၀၀ တိုက်ပွဲ အောင်ပွဲခံလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော်ယုံကြည်မိပါသည်။

အမျိုးသမီးသူရဲကောင်း

ဆာရီဝန်ကား ပြည်နယ်မြို့တော်ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ခမ်းနားသည်၊ ၈ ထပ်၊ ၁၀ ထပ်တိုက်များ၊ ကျယ်ဝန်းသော ရင်ပြင်များဖြင့် ဆင်ယင်မွမ်းမံထားသော မြို့ကြီးဖြစ်သည်။ ကားသွားရာလမ်း၏ လက်ယာဘက်ရှိ လူနေတိုက်တာများနှင့် ဗဟိုလမ်းမအကြား အလျားလိုက်တူးထားသော ရေကန်ရှည်ကြီးကို တွေ့ရသည်။

ကျယ်ဝန်းလှသော ရင်ပြင်ကြီးကိုဖြတ်ကာ အခြားလမ်းတစ်လမ်းသို့ ချိုးဝင်သွားပြီး အထပ်ပေါင်းများစွာရှိသည့် အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခု၏ ဆင်ငင်၌ ကားထိုးရပ်သည်။

“ဆာရီဝန် ဟိုတယ်လေ”

ဆာရီဝန်ဟိုတယ်၏ အောက်ထပ်ဧည့်ခန်းတွင် ကျွန်တော်တို့ ခေတ္တနားကြသည်။ နံနက် ၁၀နာရီခွဲပြီးပြီ။

ကျွန်တော်နှင့် ကင်အယ်တို့ ခေတ္တထိုင်နားနေကြစဉ် ကင်အကြီးမှာ တယ်လီဖုန်းတစ်လုံးဖြင့် အလုပ်ရှုပ်နေသည်။ ဟိုတယ်ရှေ့သို့ လှမ်းကြည့်လိုက်ရာ ဒရိုင်ဘာမှာ သူမောင်းလာသောကားကို ရေဆေးနေလေ၏။

အအေးမိ၍လား ဘာကြောင့်မှန်းမသိ၊ ကျွန်တော်မှာ ကောက်ကာင်ကာ ချောင်းတဟွတ်ဟွတ်ဆိုးလာ၏။ အိတ်ထဲ၌ပါလာသော ဦးချိန်တီ အစာကြေဆေးလုံးကလေးကို ငုံ့ကြည့်၏။ မသက်သာ၊ ချောင်းဆိုးလိုက်သည်မှာ ပြောဖွယ်ရာမရှိ၊ အတန်ကြာလျှင် သက်သာသွားမှာပဲဟု ထင်ထားလိုက်၏။

ခဏကြာလျှင် ကျွန်တော်တို့သည် ဆာရီဝန်ဟိုတယ်မှ ဆာရီဝန်

အထည်အလိပ်စက်ရုံသို့ ထွက်ခွာလာခဲ့ကြ၏။

ဆာရီဝန်အကည်အလိပ်စက်ရုံသို့ မိနစ် ၂၀ ခန့်မောင်းရသည်။ စက်ရုံ၏ ဧည့်ခန်းဆောင်ရှေ့၌ ကားထိုးရပ်လိုက်သောအခါ အင်ဂျင်နီယာချုပ်နှင့် ပြင်ပဆက်သွယ်ရေး ဌာနကြီးမှူးတို့က အသင့်ကြိုဆိုကာ ကျွန်တော်တို့အား ဧည့်ခန်းအတွင်းသို့ ခေါ်သွားသည်။

ဤအထည်အလိပ်စက်ရုံသည် အမှီခိုကင်းသော အမျိုးသားစီးပွားရေး တည်ဆောက်ရန်တည်းဟူသော ကိုရီးယားအလုပ်သမားပါတီ၏ စီးပွားရေး ဆိုင်ရာ မူဝါဒမှပေါ်ထွက်လာသည့် ရလဒ်ဖြစ်သည်။ ချည်မျှင်များ၊ ချည်မျှင် တုများ၊ ရက်ပြီးအထည်မျိုးစုံ ရှိအဝတ်အစားစသည်ဖြင့် အထည်အလိပ် ပစ္စည်းအမျိုးပေါင်း ၂၅၀ ကျော်ကို ထုတ်လုပ်သော စက်ရုံဖြစ်သည်။ သုံးနှစ် တိုင်တိုင် တည်ဆောက်ရမည်ဟု တွက်ချက်ထားသော ဤစက်ရုံကို တစ်နှစ် တည်းနှင့် အပြီးဆောက်သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် ပြီးသည်။ စီမံကိန်း တိုင်းကို လျာထားချက်ထက်စော၍ ဖြည့်တင်းအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ သည်။ ယခု ဒုတိယခုနှစ်နှစ် စီမံကိန်း၏ ပထမနှစ်လျာထားချက်များကို ဖြည့်တင်းပြီးပြီ။ ဤအတိုင်းဆိုပါက ဒုတိယခုနှစ်နှစ် စီမံကိန်းကာလ၏ နောက်ဆုံးနှစ်ဖြစ်သော ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် ဆာရီဝန်အပါအဝင် အထည် အလိပ် စက်ရုံအလုပ်ရုံတွေက အထည်အလိပ်မိတာ သန်း ၈၀၀ အပြည့်အဝ ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်မည်မှာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ ဖြစ်သည်။

ပြီးခဲ့သော ခြောက်နှစ်စီမံကိန်း (၁၉၇၁-၇၆) တွင် တစ်နှစ်ခွဲစော၍ အထည်အလိပ်မိတာ သန်း ၆၀၀ ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီးပြီ။ ဆာရီဝန်စက်ရုံ အပါအဝင် ကိုရီးယားတစ်ပြည်လုံးရှိ အထည်အလိပ်စက်ရုံများက ဤ ခြောက်နှစ်စီမံကိန်း၌ အောင်ပွဲခံခဲ့သည်ကို ဂုဏ်ယူမဆုံး ရှိကြသည်။ အထည် အလိပ်သာမဟုတ်သေး ဆွယ်တာ၊ ဂျာစီအင်္ကျီများရက်လုပ်မှု ခြောက်ဆ။ အတွင်းခံ အဝတ်အထည်များ ၁ ဒသမ ၆ ဆ၊ စွပ်ကျယ် ၁ ဒသမ ၈ ဆ အထိ ပိုထုတ်လာနိုင်စေသည့် စက်သစ်များစွာ တပ်ဆင်ခဲ့သည်။

“၁၉၇၀ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၄ ရက်နေ့ကဆိုရင် ခေါင်းဆောင်ကြီး မနက် ၆ နာရီကြီးရောက်လာတယ် ခင်ဗျ။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်တို့စက်ရုံလည်း ဆောက်လက်စကို၊ ခေါင်းဆောင်ကြီးက အလုပ်သမားတွေကို အားပေးတဲ့

အနေနဲ့ မိုးလင်းစ ရောက်အောင်လာခဲ့တာပါ။ အဲဒီနောက်ပိုင်း မြို့ကအလုပ် သမားထုကြီးကပါ ကျွန်တော့်တို့စက်ရုံ တည်ဆောက်ရေးကို ဝိုင်းကူကြတာ ဝဲ”

အင်ဂျင်နီယာချုပ်က စိတ်ရှည်လက်ရှည် ရှင်းပြနေ၏။ ကျွန်တော့်မှာ သူပြောသမျှကို လိုက်မှတ်ရင်း ချောင်းတဟွတ်ဟွတ် ဆိုးနေလေ၏။

စက်ရုံကို လှည့်လည်ကြည့်ရှုပြီး ဧည့်ခန်းသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ အဆိုပါစက်ရုံမှ အမျိုးသမီးအလုပ်သမား သူရဲကောင်းနှင့်တွေ့ရသည်။ သူမ သည် ရက်ကန်းစင် ၄၀၀၀ မှ ၆၀၀၀ အထိ ကိုင်ခဲ့၏။ ယခုနှစ်အတွက် စီမံကိန်းလျာထားချက်ကို ထုတ်လုပ်ပေးပြီးဖြစ်၏။ မနှစ်က တစ်နှစ်တည်း လူသစ် ၄၀၀ ကျော်ကို လေ့ကျင့်ပေးခဲ့သည်။ သူမကား အသက် ၂၅ နှစ် ခန့်သာ ရှိသေးသော လီအုတ်စွန်တည်း။

လီအုတ်စွန်သည် ကျွန်တော့်ကို ရင်းရင်းနှီးနှီးလက်ဆွဲနှုတ်ဆက်၏။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ရောက်လာသော သတင်းစာဆရာတစ်ဦးကို တွေ့ရသဖြင့် များစွာ ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြင့် ပဏာမ စကားစပါသည်။

“မစ္စလီကို ကျွန်တော်မေးချင်တာ ရှိပါတယ်”

“မေးပါ အားမနာပါနဲ့”

“မစ္စလီ အသက် ၂၅ နှစ်ရှိပြီလို့ အင်ဂျင်နီယာချုပ်က ပြောပါတယ်”

“ဟုတ်ပါတယ် ၂၅ နှစ်ပါ”

“ဒီစက်ရုံမှာလုပ်တဲ့ လုပ်သက်ဘယ်လောက်လဲ”

“ရှစ်နှစ်”

“အိမ်ထောင်ရှိသလားလို့ မေးရင် ရိုင်းတယ်လို့ ကိုရီးယားလူမျိုးတွေက ထင်တတ်မလား”

အားလုံးက ဝိုင်းရယ်ကြ၏။ အင်ဂျင်နီယာချုပ်က ခေါင်းခါသည်။ လီအုတ်စွန်က မျက်နှာကိုလက်ဖဝါးဖြင့် တစ်ပိုင်းအုပ်ကာ ရယ်သွမ်းသွေး ရင်း...

“ရိုင်းတယ်လို့မထင်ကြပါဘူး၊ ကျွန်မ အိမ်ထောင်မရှိပါဘူး”

“အင်နီဗေတာဆိုတဲ့ လုပ်ငန်းမှာ တီထွင်လုပ်ကိုင်သူဘွဲ့ ရလာအောင် ဘယ်လိုအလုပ်လုပ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ပြောပြစေလိုပါတယ်”

“အခု ဒုတိယခုနှစ်နှစ်စီမံကိန်း ပထမနှစ်အတွက် လျာထားချက်ကို ကျွန်မဖြည့်တင်းလုပ်ဆောင်နိုင်တာဟာ အဲဒီပိုင်းဖြတ်ချက်ကြောင့်ပါပဲ။ ကျွန်မ တို့နိုင်ငံ တိုးတက်အောင် ကြိုးစားပြီး အလုပ်လုပ်ကြရမှာပါ။ ချည်မျှင်ထုတ် လုပ်ရာမှာ တစ်နာရီပဲဖြစ်ဖြစ် ပိုအလုပ်လုပ်ပြီး ပိုထုတ်နိုင်လေ ကောင်းလေ ပေါ့။ စက်များများကိုင်နိုင်သမျှ ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ လူသစ်တွေလည်း လေ့ကျင့် မွေးထုတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလူသစ်တွေထဲက ဆုတံဆိပ်ရသူ တော်တော် များများ ပါတယ်။ ကျွန်မကတော့ ဒီစက်ရုံက စက်မှုကောလိပ်မှာ ဆက်ပညာ သင်နေပါတယ်။ ငါးနှစ်တက်ရမယ်။ အခုနှစ်နှစ်တက်ပြီးပြီ။ တတိယနှစ်ပြီးရင် ကျွန်မ အင်ဂျင်နီယာဖြစ်မယ်။ ကျွန်မတို့ ဒီလိုအလုပ်ကြိုးစားလုပ်တာ စီမံကိန်း တွေကို လျာထားချက်ထက်ပိုပြီး ဖြည့်တင်းပေးတာဟာ ကျွန်မတို့နိုင်ငံ ပေါင်းစည်းရေးအတွက် အထောက်အကူပြုရာ ရောက်ပါတယ်”

ပြန်ခါနီးတွင် အင်ဂျင်နီယာချုပ်က လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ရင်း...”

“မြန်မာပြည်သစ် တည်ဆောက်ရေးတိုက်ပွဲ အောင်မြင်စေဖို့ ဆုမွန် ကောင်းတောင်းပါတယ်။ ကိုရီးယား ပေါင်းစည်းရေးကို မြန်မာပြည်သူတွေက ထောက်ခံတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ကြောင်း မြန်မာပြည်သူတွေကို ပြောပြပေး ပါ”ဟု မှာကြားလိုက်သည်။

နေ့လယ် ၁နာရီထိုးခါနီးတွင် ဆာရီဝန်ဟိုတယ်သို့ ပြန်ရောက်ပြီး နေ့လယ်စာ စားကြသည်။ ကျွန်တော့် ချောင်းမှာ သက်သာသည်မရှိ ပို၍သာ ဆိုးလာသည်။

“ဦးနေဝင်း နေမကောင်းဘူးထင်တယ်။ ဆေးရုံသွားကြရအောင်”

ကင်အကြီးက စိုးရိမ်တကြီးပြောလေသည်။ သူ့မျက်နှာတွင် စိုးရိမ် သော အရိပ်အယောင်လွှမ်းနေသည်။ ကျွန်တော်နည်းနည်း အအေးမိတာ သေချာပါသည်။ သို့ရာတွင် အလွန်အမင်းချောင်းဆိုသည်မှအပ အခြားနေ မထိထိုင်မသာ ဖြစ်တာမျိုးမရှိပါ။

“ကိစ္စမရှိပါဘူး၊ တော်ကြာ ပျောက်သွားမှာပါ”

ကင်နှစ်ကင် ခေါင်းချင်းဆိုင်ကြပြန်သည်။ အတန်ကြာသောအခါ ကင်အငယ်က...

“တောင်ပိုင်း ပြိုဂန်ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး မိုးသိပ်ရွာနေတယ်တဲ့။

ဒါကြောင့် တခြားအစီအစဉ်တွေဖျက်ပြီး ပြုယမ်းပြန်ကြရအောင်”

ကျွန်တော် သဘောတူလိုက်၏။ သူတို့က ကျွန်တော်ပိုနေမကောင်း ဖြစ်မှာစိုး၍ ယင်းသို့ စီစဉ်ခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ခေတ္တ နားနေလိုက်လျှင် ပိုကောင်းမည် ထင်သောကြောင့်တည်း။

ပြုယမ်းဟိုတယ် ပြန်ရောက်သောအခါ ဝတ်ထားသော ဆောင်းဘီဖင် က ချုပ်ရိုးမှပြီနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဘယ်တုန်းက ပြီနေမှန်းမသိ၊ တစ် ကိုယ်တည်း ငိုအားထက် ရယ်အားသန်ဖြစ်ရသေးသည်။ ထို့နောက် ကိုရီဆီ ဒင်တစ်ပြားသောက်ကာ အနားယူလိုက်၏။ အခန်းတွင်းမှ ရုပ်မြင်သံကြား စက်ဖွင့်၍ ကြည့်သေးသည်။ စောစောအိပ်လျှင် ကောင်းမည်ထင်ကာ အိပ် လိုက်၏။

ခေတ်သစ်နှင့် ခေတ်ဟောင်း

ပညာပေးသည့် ပျော်စရာများ

ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက် တနင်္ဂနွေ။

နံနက် ၆နာရီခွဲတွင် နိုးသည်။ ချောင်းဆိုး တော်တော်သက်သာသွား၏။
၇ နာရီခွဲ၌ ထမင်းစားခန်းသို့ သွား၏။ နံနက်စာစားရာ ပေါင်မုန့်၊ ထောပတ်၊
ကြက်ဥ အွန်မလိပ်၊ ကိတ်မုန့်နှင့် ကော်ဖီ။

နံနက်စာ စားပြီးနောက် ကိုယ့်အခန်းပြန်၍ အခန်းအောင်းနေလိုက်
၏။ အပြင်ဘက် မိုးကောင်းကင်မှာ ပိန်းပိတ်မှောင်နေသည်။ ပြုယမ်း၌
မိုးမရွာလျှင် ပူအိုက်သော်လည်း မိုးကလေးညှို့လာပြီဆိုလျှင် အအေးဓာတ်
ဝင်လာ၏။ ထို့ကြောင့် အခန်းတွင်းမှ လေအေးစက်ကို ပိတ်ထားလိုက်သည်။

၉ နာရီ ကျော်ကျော်တွင် ကင်နှစ်ကင် ရောက်လာ၏။

ကင်အကြီးက...

“နေကောင်းတယ် မဟုတ်လား၊ ညက ကောင်းကောင်းအိပ်ရဲ့လား၊
ချောင်းဆိုးသေးသလား၊ ဆရာဝန်နဲ့ တွေ့ဖို့လိုဦးမလား” ဟု ကရားရေလွတ်
သလို တတွတ်တွတ် မေးသည်။

“ကျွန်တော် နေကောင်းနေပါပြီ၊ ချောင်းဆိုးလည်း သက်သာသွားပါပြီ၊
ကျွန်တော်တို့ အစီအစဉ်အတိုင်း ဆက်လုပ်ကြတာပေါ့၊ ကျွန်တော့်ဘောင်းဘီ
ပြီတာလေးသာ ချုပ်ခိုင်းပေးပါ” ဟုဆိုကာ ဘောင်းဘီကိုပေးလိုက်၏။

ကင်အကြီးက ဘောင်းဘီကိုယူကာ အခန်းပြင်သို့ ထွက်သွားလေ၏။ မကြာမီ ပင် ဟိုတယ်က အမျိုးသမီးတစ်ဦးက ချုပ်ပြီးသားဘောင်းဘီကို လာပြန်ပေး သည်။ ဘောင်းဘီမှာ ဖင်တည့်တည့်က ပြသည်မို့ အားလုံးဝိုင်းရယ်ကြလေ ၏။

ကျွန်တော်တို့ တေဆောင်ဆန် အပန်းဖြေဥယျာဉ်သို့ ထွက်လာခဲ့ကြ သည်။ မာစီဒီးကားသည် တေဒေါင်ဂန်မြစ်ကို ဖြတ်ထားသည့် တံတားကြီး ပေါ်တွင် အရှိန်ပြင်းစွာပြေးနေလေ၏။

“ဟောဟိုက သမ္မတကြီးနေတဲ့ နေရာပဲ” ဟု ကင်အငယ်က လှမ်းပြော သဖြင့် မိုးမခပင်များ၊ ထင်းရှူးပင်များ၏ ဟိုမှာဘက်မှ မြင့်မားလှသော အဆောက်အအုံကြီးကို လှမ်းကြည့်မိသည်။

မိုးတစ်ခွင်လုံး နေရောင်မတောက်ဘဲ အုံ့ပျော့မိုင်းနေသော်လည်း မိုး မရွာချေ၊ မိနစ် ၂၀ ခန့် အပြင်းမောင်းမိသောအခါ နာမည်ကျော် တေဆောင် ဆန် အပန်းဖြေဥယျာဉ်၏ ဂိတ်ဝသို့ ရောက်လာသည်။ တနင်္ဂနွေနေ့မို့ လူ တွေများပြားလှ၏။ ပြည်သူ့တပ်မတော်သားတွေ၊ ပြည်သူ့လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ ဝင်တွေ၊ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတွေ၊ သားသမီးတွေနှင့် လုပ်သားပြည်သူ တွေ။

ဥယျာဉ်အဝတွင် ကျွန်တော်တို့အတွက် လမ်းညွှန်ရှင်းပြမည့် အမျိုး သမီးတစ်ဦးက စောင့်ကြိုနေ၏။ သူ့အမည်ကား ယွန်အုတ်စွန်ဖြစ်သည်။ အသက် ၄၀ ကျော်ပြီ၊ ဤဥယျာဉ်တွင် အလုပ်လုပ်ရသည်မှာ အလွန်စိတ်ဝင် စားလှပါသည်ဟု သူမကပြောသည်။ အပန်းဖြေဥယျာဉ်ကား စတုရန်းမီတာ ၈၀၀၀ ကျယ်ဝန်းပါသည်။ အပန်းဖြေရင်း ပညာလည်းရ ပျော်စရာ အပျင်း ပြေ ကစားစရာ အစုံအလင်ရှိသည်။

ပထမဦးစွာ ချားဆီသို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြီး ကျွန်တော်တို့တက်စီးကြ သည်။ လည်တက်သွားသော ချား၏ အမြင့်ဆုံးနေရာသို့ ရောက်သည့်အခါ ရေကန်များ၊ ဥယျာဉ်များ၊ မြင့်မားသော တိုက်တာများဖြင့် တန်ဆာဆင်ထား သည့် ပြုယမ်းမြို့ကို ဆီးမိုးမြင်ရသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့သည် မိုးပျံရထားစီးရန် မိုးပျံဘူတာပေါ်သို့ တက်ခဲ့ကြ၏။ မိုးပျံရထားလမ်းကို ထူထဲခိုင်ခံ့သော သံတိုင်ကြီးများပေါ်တွင်တင်၍ ဆောက်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်

သည်။ သံတိုင်ကြီးများပေါ်တွင် တင်ထားသော ရထားသံလမ်းနှစ်လမ်း၏ ဘေးဘက်တွင် မည်သည့်အကာအရံမှ မရှိ။

ရထားလမ်းသည် မြင့်တက်သွားလိုက်၊ အမြင့်မှ အနိမ့်သို့လျှောဆင်း သွားလိုက်၊ ကွေ့သွားလိုက် သို့ဖြင့် ၁ ကီလိုမီတာခွဲ ရှည်လျားသောလမ်း အတိုင်း ရထားတွဲကလေးကို ၁ နာရီလျှင် ကီလိုမီတာ ၁၂၀ နှုန်း အရှိန်ဖြင့် ပြေးစေသည်။

ဘူတာငယ်ပေါ်သို့ တက်ရန်လှေကားတွင်ရော မြေပေါ်တွင်ပါ လူတန်းကြီးတန်းလျက်ရှိသည်။ ကလေးငယ်များကအစ သက်ကြီးရွယ်အို အဆုံး စီးရန် တန်းစီနေကြသည်။ ပြည်သူ့တပ်မတော်သားတွေလည်း ပါ လိုက်သေး၏။

“ကျွန်မနောက်ကလိုက်ခဲ့ပါ ဦးနေဝင်း” ဟု လမ်းညွှန်အမျိုးသမီးက လူအုပ်ကြီးကြားမှာ တိုးဝင်ကာ ကျွန်တော့်ကို ခေါ်ဆောင်သွား၏။ ဘူတာ အတက် လှေကားတွင် “မြန်မာနိုင်ငံက ဧည့်သည်တော်ပါ” ဟုပြောလိုက်ရာ အားလုံးက လမ်းဖယ်ပေးကြသည်။ ကိုရီးယားဘာသာအားဖြင့် “ဘားမား တိုက်ပြောင်တန်” ကား မြန်မာနိုင်ငံက ဧည့်သည်တော်တည်း။

ရထားတွဲအတွင်း နှစ်ယောက်စီထိုင်ရသည်။ ကင်အငယ်နှင့် ကျွန် တော်တို့ အတူထိုင်ကြ၏။ ခါးတွင် ခါးပတ်ပတ်ရသည်။ ရှေ့မှတန်းကို ကိုင်ထားရသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရှေ့တွဲကလေးအတွင်း၌ အရှေ့ဥရောပသူ မိန်းကလေးများ နှစ်ယောက်စီ ထိုင်နေကြပြီးပြီ။

ရထားအထွက်တွင် မီတာ ၄၀ အမြင့်ထိ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဖြင့် ထွက် လာပြီး ယင်းအမြင့်ဆုံးနေရာသို့ ရောက်သောအခါ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားမလို တော့ဘဲ အရှိန်ဖြင့်ဝေါခနဲ ထိုးကျသွား၏။ ဤသို့လျှင် ၁ ကီလိုမီတာခွဲ ရှည်လျားသော မိုးပျံသံလမ်းတစ်လျှောက် အနိမ့်မှအမြင့်သို့ အရှိန်ဖြင့်တက် လိုက် အမြင့်မှ အနိမ့်သို့ထိုးဆင်းလိုက်၊ ကွေ့ပတ်သွားလိုက်ဖြင့် စီးရသည်မှာ သည်းထိတ်ရင်ဖိုဖွယ်ပင် ဖြစ်သည်။

ထိုမှတစ်ဖန် ကျွန်တော်တို့သည် ဂျက်တိုက်လေယာဉ်များရှိရာသို့ လာခဲ့ကြ၏။ အလယ်ဗဟိုတွင် တည့်မတ်သောဝင်ရိုးကြီးရှိပြီး ယင်းဝင်ရိုးမှ မောင်းတံများ ဖြန့်ကားချထားရာ အဆိုပါမောင်းတံကြီးများပေါ်တွင် တိုက်

လေယာဉ်ငယ်ကို တင်ထားခြင်းဖြစ်၏။ လေယာဉ် တစ်ဒါဇင်ကျော်ကျော်ရှိသည်။ ဂျက်တိုက်လေယာဉ်မှာ တစ်ယောက်စီးဖြစ်သည်။ ခါးပတ်ပတ်ရသည်။ မိမိရှေ့တွင် စက်ဆေနတ် ၂ လတ် အသင့်ရှိသည်။ အချက်ပေးလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မောင်းတံများမြင့်လာပြီး လေယာဉ်မှာ ပေ ၂၀ အမြင့်သို့ မြင့်တက်ကာ ဝိုင်းပတ်၍ အရှိန်ပြင်းစွာပျံလေတော့သည်။ ကျွန်တော်က မိမိလက်တွင်း၌ ဆုပ်ကိုင်ထားသော စက်ဆေနတ်ကို နောက်သို့ ဆွဲလိုက်ရာ ဒက်ဒက်အသံများ မြည်သွားပြီး ရှေ့ကလေယာဉ် ထိုးကျသွား၏။ ကျွန်တော့်နောက်က ကင်အငယ်စီးသော လေယာဉ်ပါလာ၏။ သူကလည်း ကျွန်တော့်လေယာဉ်ကို ပစ်ချရာ ကျွန်တော့်လေယာဉ် ထိုးစိုက်ကျသွားပြီး မြေပြင်၌ရှုပ်၍ ပျံနေသည်။ လက်ကိုင်မောင်းတံကို နောက်ပြန်ဆွဲမှ အပေါ်သို့ ပျံတက်လာနိုင်၏။ ကင်အငယ်သည် တဟားဟားရယ်နေ၏။ ထိုစဉ် သူ့လေယာဉ်ထိုး ကျသွားသည်။ သူ့နောက်က ပြည်သူ့တပ်မတော်မှ အမျိုးသမီးစစ်သည်တစ်ဦးက သူ့ကိုပစ်ချလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ကလို ဝိုင်းပတ်၍ပျံနေသော ဂျက်လေယာဉ်ပျံများသည် ၁၅ မိနစ်ခန့်ကြာသောအခါ မြေပြင်သို့ ပြန်ဆင်းလာကြလေ၏။ ကျွန်တော်တို့အလှည့် ပြီးပြီ၊ နောက်မှာ ဂျက်လေယာဉ်စီးမည့်ပရိသတ် တန်းစီနေကြသည်။

“ကားမောင်းကြသေးတာပေါ့”

ကင်အကြီးက လမ်းညွှန်အမျိုးသမီးနှင့် တိုင်ပင်ပြီးနောက် ကျွန်တော့်ကိုပြောသည်။

“ကောင်းသားပဲ စမ်းကြည့်တာပေါ့”

ကျွန်တော်တို့သည် ဂျက်လေယာဉ်ကွင်းမှ ဆက်လျှောက်ကြ၏။ လမ်းတွင် ဘောလုံးခြမ်းကြီးတွေ စက်ဝိုင်းသဏ္ဍာန်စင်ပေါ်တွင် ချာချာလည်ရွေလျားနေကြ၏။ ၎င်းတို့အတွင်း လူကထိုင်လျက်သား လိုက်စီးကြရသည်။ တပ်မတော်သား တော်တော်များများကို တွေ့ရသည်။

ကားရုံရှေ့၌ တန်းစီနေကြသည်။ ကျွန်တော့်ကို လမ်းညွှန်အမျိုးသမီးက ဦးဆောင်ခေါ်သွားရာ တန်းစီနေသူတွေက ဖယ်ပေးကြသည်။ တစ်ယောက်စီးကားကလေး အစီး ၂၀ ခန့် ရပ်ထားသည်။ ကားတွင် ဝိုင်ယာလက်တိုင်လို စိုက်ထားသော သံမဏိတိုင်ကလေးပါသည်။ ယင်းတိုင်က ကားရုံ၏

သံဖြူပြား မျက်နှာကြက်ကိုထိထားသည်။ လျှပ်စစ်လွှတ်လိုက်လျှင် ကား
 မောင်း၍ရလေပြီ၊ တစ်ကားနှင့်တစ်ကား ဝင်တိုးကြ၏။ ဘရိတ်မပါ၊ လီဘာ
 တော့ပါသည်။ ယင်းကားကလေးများသည် လျှပ်စစ်လွှတ်ထားသည့် စက်
 ဝိုင်းသဏ္ဍာန် အဆောက်အအုံအတွင်း ရွေ့လျားမောင်းနှင်ကြရသည်။ လီဘာ
 အလျှော့အတင်းလုပ်၊ လက်ကိုင်ဘီးထိန်းကာ လိုရာသို့သွား၍ တခြားကားနှင့်
 မထိမခိုက်အောင် ရှောင်တိမ်းမောင်းနှင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်ကား
 ကို အခြားကားနှစ်စီးက ဝင်ညှပ်ထားသဖြင့် သူတို့နှင့်လွတ်ရာသို့ ရုန်းထွက်
 ကာ လွတ်ရာမှ ကွေ့ရှောင်မောင်းသည်၊ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံး ကားသံများ
 ရယ်မောသံများဖြင့် ဆူညံနေပါတော့သည်။

ဥယျာဉ်ကြီးတစ်လျှောက် ကျွန်တော်တို့ ဆက်လျှောက်ကြပြန်၏။
 နောက်ဆုံးတွင် မိုနိုရေးခေါ် တစ်လမ်းတည်းဖြင့် ကောင်းကင်မှသွားသော
 ရထားဘူတာရုံသို့ ရောက်လာသည်။ မိုနိုရေးရထားလမ်းမှာ ၁ ကီလိုမီတာ
 ရှည်သည်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ဘူတာရုံရာသို့ လှေကားမှတက်ကြ၏။
 မိုနိုရေးရထားကား တငြိမ်ငြိမ်သွားလေရာ ဥယျာဉ်၏ ရှုခင်းတစ်ခုလုံးကို
 အပေါ်မှ ဆီးမိုးမြင်ရသည့်အတွက် ကြည်နူးစရာ တစ်မျိုးကောင်းလှပါသည်။

“မြေးကလေးကို သတိရပါသလား”

ကင်အကြီးကမေးသည်၊ ကျွန်တော်က ပြုံး၍ ခေါင်းညိတ်ပြလိုက်၏။
 ကင်အကြီးက ကျွန်တော့်တွင် သားသမီးလေးယောက်ရှိပြီး မြေးတစ်ယောက်
 ပင် ရနေပြီဟု လမ်းညွှန်အမျိုးသမီး ယွန်အုတ်စွန်ကို ရှင်းပြရာ ယွန်အုတ်စွန်
 က “အလွန်ကုသိုလ်ကံကောင်းပါတယ်” ဟု ဝမ်းသာအားရ ပြောသည်။
 ဥယျာဉ်မှ ပြန်အထွက်တွင် နှုတ်ဆက်ကြရင်း...

“မြေးကလေးကို ပြုယမ်းခေါ်ခဲ့ပါဦး” ဟု ယွန်အုတ်စွန်က မှာလိုက်
 သေး၏။

ပြုယမ်းမြေအောက်ရထား

“မြေအောက်ရထားစီးကြဦးစို့” ဟု ကင်အကြီးက ဖိတ်ပြန်သည်။
 အပန်းဖြေဥယျာဉ်မှ အပြန်တွင် ဟိုတယ်သို့ပြန်မပို့သေးဘဲ ပြုယမ်းမြို့တွင်းရှိ
 မြေအောက်ဘူတာတစ်ခုသို့ ကျွန်တော့်ကိုခေါ်သွားသည်။ မြေအောက်ဘူတာ

အဝင်အဝတွင် အရပ်ပုပု တောင့်တောင့်တင်းတင်း လူတစ်ယောက်က ဆီးကြိုသည်။

“ဘူတာညွှန်ကြားရေးမှူး ကင်ယုံမင်းပါ” ဟု ကင်က မိတ်ဆက်ပေးသည်။ သူသည် ကျွန်တော်တို့သုံးယောက်ကို ဦးဆောင်ခေါ်သွား၏။ မြေပေါ်ရှိ တစ်ထပ်တိုက် ဘူတာအဆောင်အအုံတွင်းသို့ ဝင်သွားပြီး အလိုအလျောက် သွားနေသော လှေကားပေါ်သို့ လှမ်းတက်လိုက်ရသည်။ ကျွန်တော် နင်းထားသော လှေကားမှ အစကနဦးတွင် အညီဖြစ်သော်လည်း တဖြည်းဖြည်း အောက်ဘက်သို့ လျောဆင်းသွားသောအခါ အထစ်တွေဖြစ်သွားသည်။ ကျွန်တော်သည် လှေကားထစ်ပေါ်၌ ရပ်လျက်သား မြေအောက်သို့ပါသွား၏။

မြေအောက်ဘူတာသို့ အဝင်တွင် ကျွန်တော်နင်းထားသော လှေကား ထစ်တွေမှာ တဖြည်းဖြည်း တည့်တည့်ဖြစ်သွားပြီး မြေအောက်ဘူတာ ကြမ်းပြင်နှင့် မျက်နှာပြင် တစ်ပြေးတည်းဖြစ်သွား၏။ ထိုအခိုက် အသာကလေး လှမ်းတက်လိုက်ရာ မြေအောက်ဘူတာထဲသို့ ရောက်သွားလေ၏။

ဤဘူတာမှာ ပုံပွားဘူတာဖြစ်သည်။ မြေအောက်ဘူတာတွင် ဘူတာရုံပေါင်း ၁၂ ခုရှိသည်။ ယခု ကျွန်တော်တို့ ဆင်းနေသည့်ဘူတာမှာ မြေအောက်မိတာ ၁၅၀ အနက်တွင်ရှိသည်။ အချို့ဘူတာများမှာ မိတာ ၃၀၀ အထိနက်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ မြေအောက်ရထားလမ်း၏ စုစုပေါင်း အလျားမှာ ကီလိုမီတာ ၃၀ ရှည်သည်။ ၁၉၇၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာတွင် ခေါင်းဆောင်ကြီးကိုယ်တိုင် ဤဘူတာရုံကို လာရောက်ကြည့်ရှု စစ်ဆေးခဲ့သည်။

မြေအောက် ဘူတာကလေးတွေကို “အောင်ပွဲခံကာ အမိမြေသို့ပြန်လာခြင်းဘူတာ” (၁၉၄၅ ခုနှစ် ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေး လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲအပြီး ဂျင်နရယ်ကင်အိဆွန်း အမိမြေသို့ ပြန်ရောက်လာခြင်းကို အထိမ်းအမှတ်ပြုသည်)။ “ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးဘူတာ” (ကိုရီးယား ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးကို အမှတ်ရနေစေရန် နှိုးဆော်သည်) စသော နာမည်များပေးထားသည်။

ရထားခကား ၁၀ ချွန်တည်း၊ ၁၀ ချွန်ပေး လက်မှတ်ယူပြီးတတ်နိုင်က တစ်နေ့လုံး လိုက်စီးနိုင်သည်။ လောလောဆယ်အားဖြင့် ပြည်တွင်းသွား

ရေးလာရေးပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် ဖောက်လုပ်ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခု အချို့နေရာများ၌ တိုးချဲ့နေသည်ဟု ညွှန်ကြားရေးမှူးက ရှင်းပြသည်။

မြေအောက်တွင် အအေးဓာတ်လွန်ကဲလျက် ရှိသည်။ ကျွန်တော်တို့ သည် မာဘယ်ကျောက်များ ခင်းထားသော ဘူတာရုံတစ်ဖက်တစ်ချက်မှ ကျောက်စိပန်းချီကားကြီးတွေကို လိုက်ကြည့်ကြ၏။ ဘူတာစင်္ကြံ၌ အမှိုက် တစ်စမရှိ၊ စက္ကူစုတ်တစ်စုတ်မရှိ၊ အလွန် သန့်ရှင်းသပ်ရပ်သော ထိန်းသိမ်းမှု ၏ သာဓကများကို နေရာတိုင်းတွင် တွေ့ရသည်။

အသင့်ဆိုက်လာသော ရထားပေါ်သို့ တက်လိုက်၏။ ခရီးသည်တွေ ပြည့်ကျပ်နေသည်။ နေရာမရသူများမှာ ရပ်နေကြ၏။ ကျွန်တော့်အတွက် ခရီးသည်တချို့က နေရာဖယ်ပေးကြသည်။ တနင်္ဂနွေနေ့မို့ အသွားအလာ များပြားလှ၏။ ရထားတွဲပေါ်မှ အမှုထမ်း၊ ဘူတာရုံအမှုထမ်းတွေမှာ မိန်းကလေးများသည်။ သူတို့သည် နိုင်ငံခြားဧည့်သည်တော် အများအပြားကို တွေ့ဖူး ဧည့်ခံဖူးကြသူများဖြစ်၏။ ပြုယမ်းမြေအောက်ရထားကို နိုင်ငံခြားမှ လာသူတိုင်း မဖြစ်မနေသွားကြည့်ကြ စီးကြည့်ကြသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် နှစ်ဘူတာခရီး လိုက်စီးကြ၏။ အပြန်တွင်အလို အလျောက်လှေကားမှ ပြန်တက်လာကြပြီး မြေပေါ်သို့ရောက်သည်အထိ ညွှန်ကြားရေးမှူး ကင်ယုံမင်းက လိုက်ပို့နှုတ်ဆက်သည်။ မြေပေါ်တွင်ကား ပြုယမ်း၏ နွေရာသီမှာ ပူပြင်းနေ၏။

တေဆောင်ဆန် အပန်းဖြေဥယျာဉ်တွင် မိုးပျံရထားကလေးကို ကျွန်တော်စီးခဲ့၏။ ယခု မြေအောက်မိတာ ၁၅၀ အထိဆင်းကာ မြေလျှိုးသော ရထား စီးခဲ့ပြန်၏။ နိုင်ငံခြားသတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာအချို့ ရေးကြ သည့် ဆောင်းပါးများတွင် တေဆောင်ဆန်အပန်းဖြေဥယျာဉ်ကို အမေရိကန် ပြည် ကာလီဖိုးနီးယားမှ ဒစ္စနေလင့်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြသည်။ ဒစ္စနေလင့်ထက် တေဆောင်ဆန်က သာလွန်သောအချက်မှာ ကလေးသူငယ်တွေကို အပျော် ကစားရင်း ရဲရင့်စိတ်၊ မိမိကိုယ်မိမိ အားကိုးစိတ်ပေါ်လာအောင် စီစဉ်ထား ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ချက်ပေးကြပါသည်။ ပြုယမ်း မြေအောက်ရထား လမ်းရော ဘူတာရုံများပါ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အသန့်ရှင်းဆုံး၊ အလှပဆုံး မြေအောက်ရထားလမ်းများအနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဟုလည်း ရေးကြပါ

သည်။

ကျွန်တော်ကား မည်သည့်နိုင်ငံရပ်ခြားသို့မှ မရောက်ခဲ့ဖူး။ မသွားခဲ့ဖူး ဖြစ်၍ တခြားနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ဝေဖန်ရန် မစွမ်းနိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် တစ်ဝိုက်ကာ ပြာပုံအတိဖြစ်သွားခဲ့သော ပြုယမ်းတွင် ယခုအံ့မခန်း အသစ် တည်ဆောက်ထားမှုများ၊ သူတို့၏ စိတ်ကူးစိတ်သန်းများ၊ သူတို့၏ တည်ဆောက်မှု စွမ်းအားများကိုကား မအံ့ဩမချီးကျူးဘဲမနေနိုင်ပါ။

ပုံဟွာရီ

‘ပုံဟွာရီ’ဆိုသော နာမည်ကတော့ ယဉ်စေနှင့် ချစ်စရာဟုထင်သည်။ ပုံဟွာရီကား ကျွန်တော် မြန်မာပြန်ဖူးသော ကိုရီးယားနှင့်ပတ်သက်သည့် စာအုပ်များစွာတို့တွင် ပါခဲ့ဖူးပြီမို့ ကျွန်တော် အလွတ်ရနေသော နာမည်ဖြစ် သည်။

ညနေ ၄ နာရီခန့်တွင် ကျွန်တော်ပုံဟွာရီသို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ‘ရီ’ဟူ သော ကိုရီးယားစကားမှာ ကျေးရွာဖြစ်သဖြင့် ပုံဟွာကျေးရွာဟု အဓိပ္ပာယ် ထွက်သည်။ ပုံဟွာရီသည် ပြုယမ်းမြို့မြောက်ဘက် ကီလိုမီတာ ၅၀ ခန့် အကွာ၌ တည်ရှိသည်။

ပုံဟွာရီကား သမ္မတကြီး ကင်အိဆွန်း၏ ဖခင်ကင်ဟုန်ဂျစ်၏ ဇာတိ ရပ်မြေ ဖြစ်ပါသည်။

ကင်ဟုန်ဂျစ်သည် ကျောင်းဆရာဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ တပည့်တွေ ကို စည်းရုံး၏။ နိုင်ငံလွတ်မြောက်ရေးအတွက် စည်းရုံးမှုလုပ်ငန်းတိုးချဲ့၏။

၁၉၁၇ ခုနှစ် မတ်လ၌ သူဖွဲ့စည်းသော “ကိုရီးယားအမျိုးသားအသင်း” သည် ကိုရီးယားနိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲအတွက် စိန်ခေါ်သံပေးလိုက် သော အသင်းပင်ဖြစ်လေသည်။ ကိုရီးယားသမိုင်းဆရာတို့က ကင်ဟုန်ဂျစ် သည် ဆုံးရှုံးခဲ့ရသော နိုင်ငံပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် လမ်းဖွင့်ပေးခဲ့သူဟု ဆိုကြသည်။

ကိုရီးယားအမျိုးသားအသင်းသည် နယ်ချဲ့ဝါဒ ဆန့်ကျင်ရေး၌ မားမားရပ်သော လက်မွန်မဆွ တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ကိုရီးယားလွတ်လပ်ရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်းတွင် ၁၉၁၉ ခုနှစ် မတ်လ

၁ ရက်နေ့၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူထုအုံကြွမှုမှာ အထင်ရှားဆုံးနှင့် အကြီးကျယ်ဆုံး အရေးတော်ပုံဖြစ်သည်။ ဆိုးလ်မြို့(ယခု တောင်ကိုရီးယားမြို့တော်)ကြီးမှ လူထုအထောင်အသောင်းတို့က ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲကြီး ကျင်းပရာ ယင်းဆန္ဒပြပွဲကြီးသည် ကိုရီးယားတစ်နိုင်ငံလုံးသို့ လျင်မြန်စွာ ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။

ယင်းကာလတွင် တရုတ်ပြည် အရှေ့မြောက်ပိုင်းဒေသများ ဆိုက်ဆေးရီးယားနှင့် ဂျပန်ပြည်တို့တွင်လည်း ကိုရီးယားအမျိုးသားများ၏ လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှု ကူးစက်ပြန့်ပွားလျက်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၁၉ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက် လူထုအုံကြွမှုသည် အရေးနိမ့်သွားခဲ့ရသည်။

ယင်းလူထုအုံကြွမှုကြီး ပြီးဆုံးပြီး နောက်သုံးလအတွင်း ကိုရီးယားမျိုးချစ်ပေါင်း ၂၃, ၄၇၀ ဦး သေကျေဒဏ်ရာရခဲ့ကြပြီး ၃၆, ၉၃၈ ဦး အဖမ်းခံခဲ့ကြရသည်။

မတ်လ ၁ ရက် လူထုအုံကြွမှုသည် သမိုင်း၏ အရှုံးကံကြမ္မာနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်ဟု မျက်မှောက်ခေတ် သမိုင်းဆရာတို့က သတ်မှတ်ကြသည်။

ကျောင်းဆရာတော်လှန်ရေးသမား ကင်ဟုန်ဂျစ်သည် ယင်းသင်ခန်းစာကို ကောင်းစွာလေ့လာမိသူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ကိုရီးယားအမျိုးသားအသင်းကို နေရာအတည်တကျမထားဘဲ နေရာဒေသများနိုင်သမျှ များများလှုပ်ရှားသည်။ ဥပဒေတွင်းတိုက်ပွဲ၊ ဥပဒေပြင်ပ တိုက်ပွဲများ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေးတိုက်ပွဲများကို ပေါင်းစပ်ပေးသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကိုရီးယားနိုင်ငံ မြောက်ဘက်နယ်စပ်ဒေသ အမ်နေဂုမ်မြစ်ရိုးတစ်လျှောက် သူစည်းရုံးရေး ဆင်းခဲ့သည်။

တစ်ဖက်တွင် ကျောင်းဆရာလုပ်ပြီး တစ်ဖက်တွင် တော်လှန်ရေးသမားဖြစ်နေသည်။ သူ့အဖွဲ့အစည်းလုပ်ငန်းတွေကို တိုးချဲ့ရာ၌ သူ့ကျောင်းဆရာအလုပ်မှာ အလွန်အသုံးဝင်သည်။ ကျောင်းသားတွေကို စာသင်ခြင်း၊ အားကစား လေ့ကျင့်ပေးခြင်း၊ လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်စေခြင်းအားဖြင့် ကိုရီးယားအမျိုးသားအသင်း ကြီးထွားရာ ကြီးထွားကြောင်း ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်နေရာတည်း အတည်တကျမနေ၊ ရပ်တကာ

ရွာတကာပြောင်း ကျောင်းထောင်ကာ သူ့လုပ်ငန်းတွင်း၌ မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမားတွေ များများပေါ်လာအောင် စည်းရုံးခဲ့သည်။

ကိုရီးယား အမျိုးသားအသင်းနှင့် နိုင်ငံရပ်ခြားရှိ လွတ်လပ်မှုနှင့် တရားမျှတမှုကို လိုလားသော မိတ်ဆွေများ ဆက်သွယ်မိကြရန် ကြိုးစားသည်။ သူ့လုပ်ငန်းဟူသမျှ ဇနီးဖြစ်သူ ကန်ဘန်ဆွတ်က မညည်းမညူ ကူညီသည်။ ကန်ဘန်ဆွတ်မှာ ကြင်နာတတ်သည်။ စိတ်ကောင်းစေတနာရှိသည်။ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ၏ နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို အပြည့်အဝအကူအညီပေးရင်း ခင်ပွန်း၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် မှန်သမျှကိုလည်း ကူညီရသည်။ သားတွေကိုလည်း တစ်ဖက်က ပျိုးထောင်ပေးရသည်။ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ကို သူကစဖွဲ့သည်။

သူတို့လင်မယားကို ဂျပန်အာဏာပိုင်တွေက မျက်မှန်းကျိုးလာလေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကင်ဟုန်ဂျစ်ကို ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် ဖမ်းကာ ပြုယမ်းအကျဉ်းထောင်တွင် သွင်းထားလိုက်လေ၏။ ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်သောအခါ အမ်နေ့ဂမ်မြစ်ရိုးတစ်လျှောက်၌ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လုပ်သည်။ သို့ရာတွင် ထောင်ထဲတွင် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းခံရသော ဒဏ်များဖြင့် ၁၉၂၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက် အသက် ၃၂ အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

ကျောင်းဆရာ မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမား ကင်ဟုန်ဂျစ်ကား သူ့ညီအစ်ကိုတွေနှင့် သူ့သားတွေကို မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် သွတ်သွင်းပေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ တိုင်းတစ်ပါး လူမျိုးခြား လက်အောက်ခံအဖြစ် နေရသောဘဝသည် မွန်မြတ်ခြင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ကျွန်သဘောကံဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေးသည်ကိုရီးယားလူမျိုးတိုင်း၏ အရေးဖြစ်သည်။ ဤသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဝံသာနုရက္ခိတ တရားဟောနေရုံမျှဖြင့်မရ၊ တစ်မျိုးသားလုံးက လက်နက်ဖြင့် ခုခံတိုက်ခိုက်မှသာ ရတော့မည်ဟု လှုံ့ဆော်ခဲ့လုပ်ဆောင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကိုရီးယားသမိုင်းဆရာတို့က ကင်ဟုန်ဂျစ်အား ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲ၏ ထင်ရှားသောခေါင်းဆောင်၊ တိုက်ပွဲလမ်းကြောင်းကို အမျိုးသားရေးတိုက်ပွဲမှ ကွန်မြူနစ်လှုပ်ရှားမှု လမ်းကြောင်းသို့ ပြောင်းလဲစေခဲ့သော ရှေ့ဆောင်လမ်းထွင်သူဟု သတ်မှတ်ကြသည်။